

ПОЛИТИКИН

Немачка 2,50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD,
Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 10,00 SEK, Норвешка 11,00 NOK,
Грчка 200 GRD

ЗАБАВНИК

21. IX 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 13 ДИН. • БРОЈ 2021

КО ЈЕ УБИО ШЕФА?

Фирма

Веровати или не!

ПИНГВИНИ

МОГУ ИЗ ВОДЕ ДА
СКОЧЕ УВИС ВИШЕ
ОД ДВА МЕТРА.

ОСКАР БРЕДЛИ

ИЗ МАКОНА,
ЏОРџИЈА (САД),
МОЖЕ ДА ХОДА
НА РУКАМА
ОСЛОЂЕН САМО
НА ПАЛАЦ И
КАЖИПРЕТ.

ДЕ ХАРТ ХАБАРД

ЈЕ ПРВИ АМЕРИЧКИ
ЏРНАЦ КОЈИ ЈЕ
ОСВОЈИО ЗЛАТНУ
ОЛИМПИЈСКУ МЕ-
ДАЉУ. БИЛО ЈЕ ТО
1924. ГОД. У ПАРИЗУ
КАДА ЈЕ ХАБАРД
СКОЧИО УДАЉ
7,5 МЕТРА.

Минијатурни воз од жада

КОЈИ СЕ САСТОЈИ ОД ЛОКОМОТИВЕ, ВАГОНА
НА ЗА УГАЉ И ДВА ПУТНИЧКА ВАГОНА, ИЗРА-
ДИЛИ СУ ЧЛАНОВИ ДРУШТВА ЗА ДРАГО
КАМЕНЕ И МИНЕРАЛЕ ИЗ САН ФРАНЦИСКО (САД).

Кашарина Медичи

(1519-1589)

КРАЉИЦА
ФРАНКУСКЕ,
КРЕИРА-
ЛА ЈЕ НАРО-
ДИТИ ЧЕЛИ-
ЧНИ МИДЕР
ЈЕР ЈЕ
ТВРДИЛА
ДА ОТМЕ-
НА ЖЕНА
ТРЕБА
ДА ИМА
СТРУК
ОД
33 ЦМ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

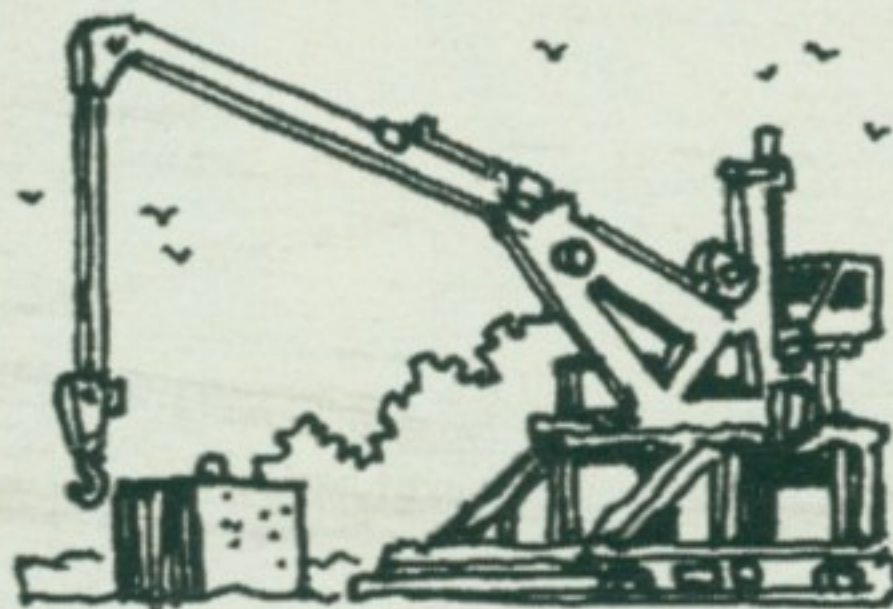
у Ставропољу (СССР)
прошле године убрана је
гљива пухара величине фуд-
балске лопте, а у Сједиње-

ним Америчким Државама
овог лета циновска тиква
тешка преко 300 килограма!

у свету се годишње
начини 40 милијарди фотогра-
фских снимака.

највеће дизалице на
свету производи западноне-
мачка фирма „Розенкранц“:

краном могу да подигну те-
рет од 30 тона на висину од
160 метара.

у француском граду
Рубеу основан је клуб колек-
ционара старих пегли. Досад
је скупљено више од 100
справа за пеглање одеће, као
и доста литературе на ту те-
му. Пегла на угаљ појавила

се тек у 17. веку. Пре тога је
више личила на тигањ на ко-
ме је тихо горео угаљ. Касни-
је је дрвени угаљ заменила
шпиритусна лампа, а било је
и пегли на гас. Године 1913.
појавиле су се прве електрич-
не.

у Француској су на-
прављене најмање електрич-
не оргуље на свету – широке

су свега 20 милиметара. По-
моћу 23 црно-беле дирке и
две педале из овог лилупу-
танца може се извући 96 раз-
личитих звукова. Свира се не
прстом већ чачкалицом.

ретко се дешава да
животиње којима прети ис-
требљење врате свој норма-

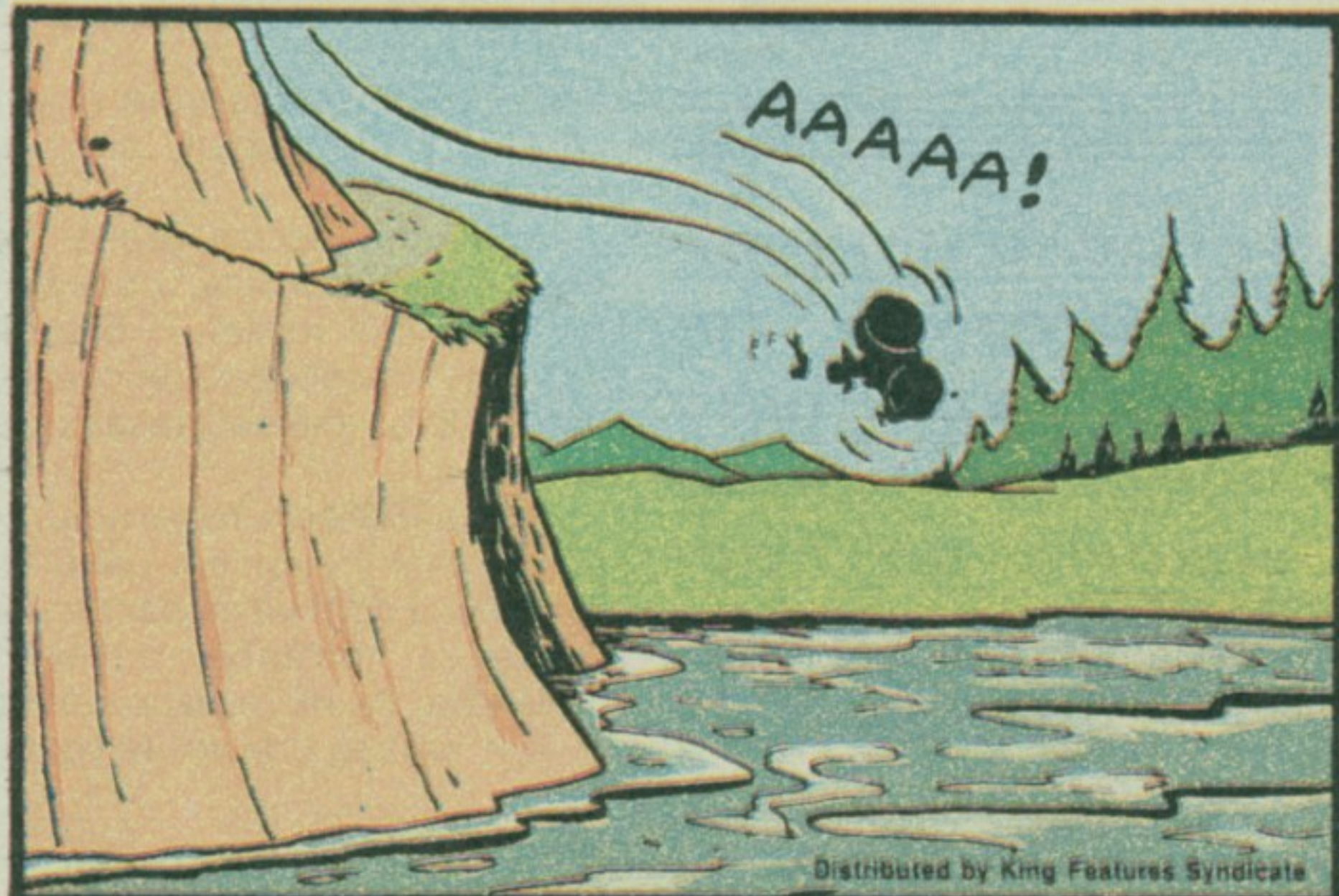
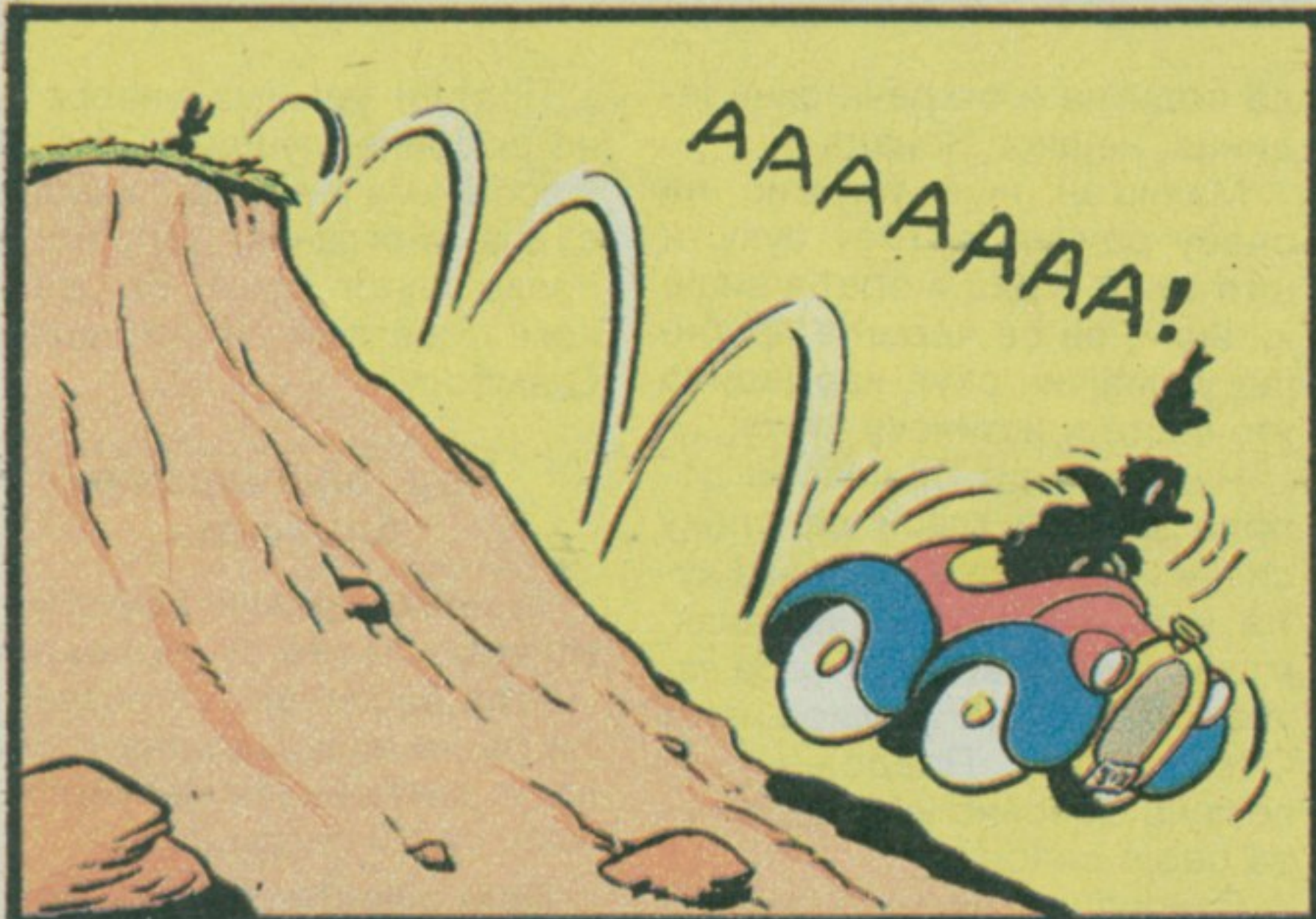
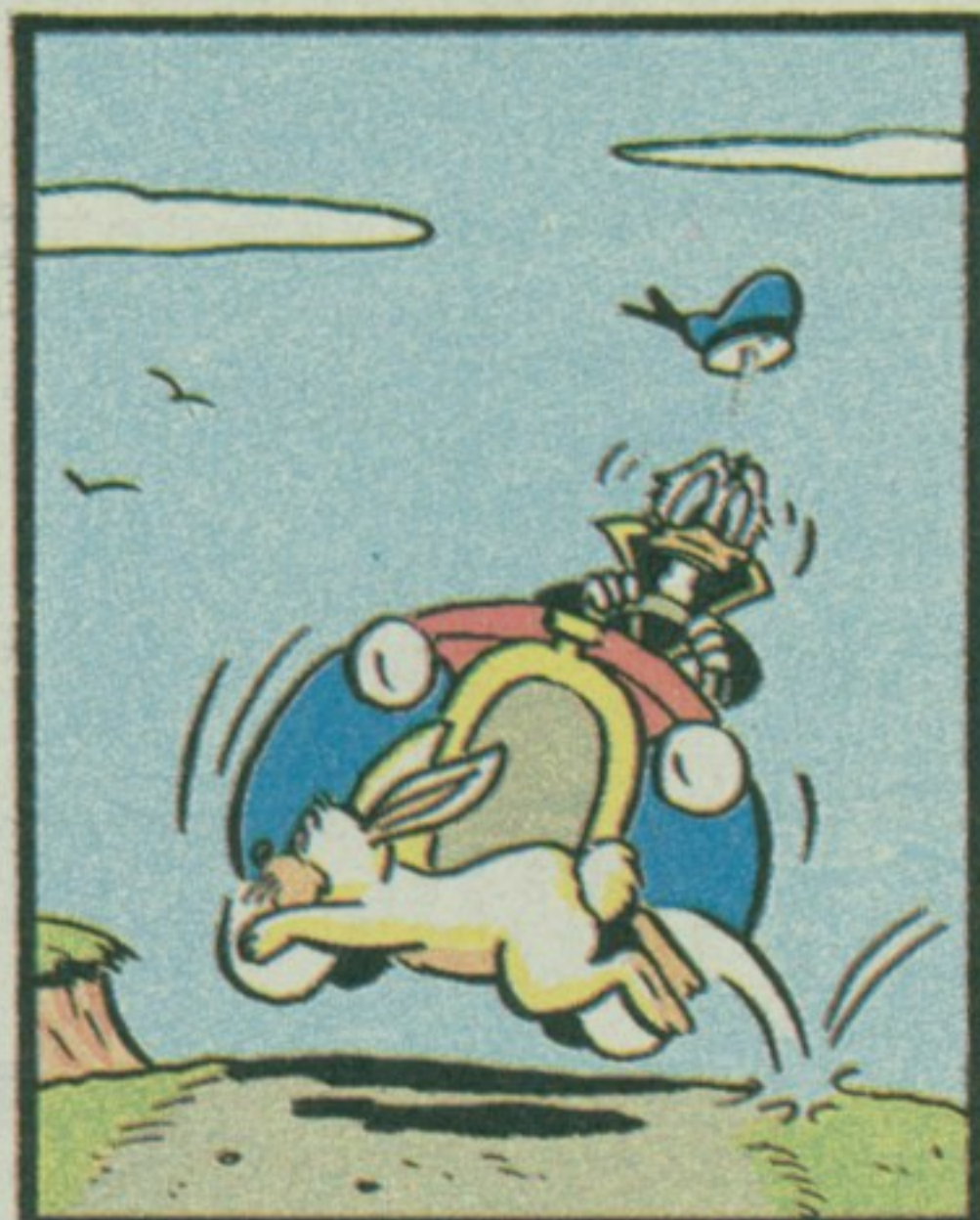
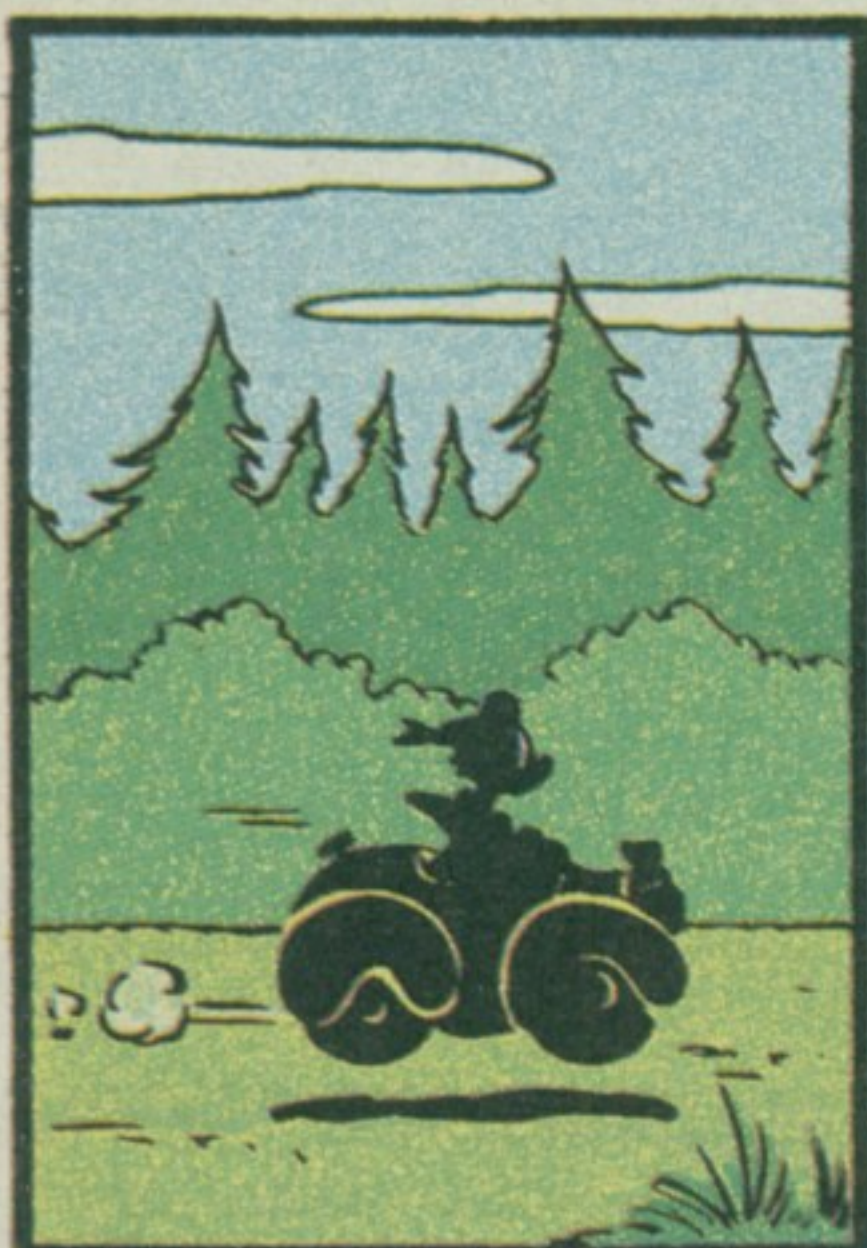
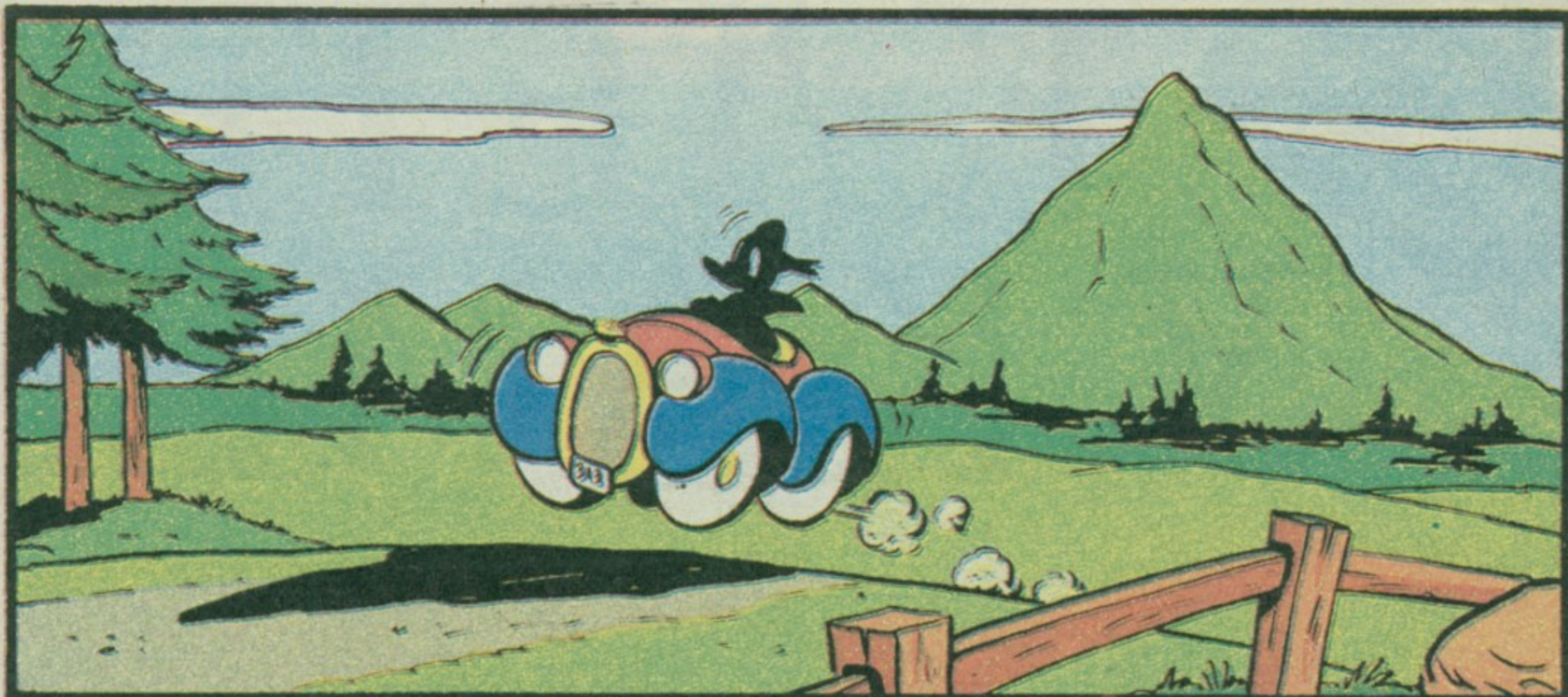
лан број. Пре 20 година то је,
уз помоћ човека, успело али-
гатору из Мисисипија који се
до тада налазио на списку
угрожених у црвеној књизи.
На жалост, његово место за-
узело је 12 других врста жи-
вотиња и биљака којима
прети опасност да нестану.

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

WALT
DISNEY

ПАПА ПАТАК

Вековне
тајне
билећких
гомила

КЛЕТВА У КАМЕНИУ

Да ли ће се и када решити загонетка
оваквих древних хрпа?

**И после неколи-
ко стотина го-
дина трагично
предање над-
машује по сво-
јој поруци нала-
зе савремених
научника и њи-
хових инструме-
ната**

Како се код Корита скрене лево с пута који од Билеће води ка Гацку и козјим стазама запути преко сивог стењака прошараног кржљавим растињем, пред очима се, готово унедоглед, укажу велике гомиле камења. Тим купастим наслагама завршавају се многи брежуљци и ћувици. Гомиле су неједнаке висине и површине и већ на први поглед уочљиво је да су дело људских руку. Саздане су од каменова величине песнице,

али и од громада које с мукотрпом могу да покрену два човека.

Ко наиђе поред једне од тих бројних гомила, дохватиће најближи камен и бацити га на њу, прозборивши сам за себе: „Ето, кнеже, нека ти је теже!“

Вековима већ то је поштован обичај у околини Билеће. Тако хрпе годинама расту, камење се премеша, односно примеће, па их је народ због тога и назвао приметне гомиле.

Без дома, без оца...

Село Пријевор, недалеко од Билеће, стисло се попут гнезда међу стрмим странама каменитих брегова.

Приповеда се да је некада давно у једној од пријеворских кућа живела и угледна породица Предојевић.

Најстарији Предојевић, глава породице, изабран је за сеоског кнеза. Предање му име не спомиње.

Неки кажу да је домаћин имао седам, а други чак девет синова. С њима је, под истим кровом, живела и кнежева снаха, жена његовог рођеног брата, самохрана удовица препуштена на милост и немилост деверовој вољи, упињући се мукотрпно

да подигне и отхрани сина јединца, нејаког Ненада.

Малишан није упамтио ни очеву реч ни његову руку, и што су га стриц и браћа више кињили, он се чвршће прибијао уз мајчин скут, као једино уточиште и истинску утеху.

Чим су и до Пријевора допрли злогуки гласи да стижу силни јањичари и да свака кућа која има мушки изданац, макар и јединац био, мора заувек да га да неумољивим Османлијама, Предојевић је потајно смислио како да сачува своје синове.

Сакривши их на сигурно место и прећутавши да уопште постоје, кнез је покорно пред Турке извео синовца Ненада.

Чим га је угледао, строго лице јањичарског заповедника развукло се у задовољан осмех: по стасу и лепоти, руменилу лица и бистрини погледа дечак се издвајао од својих вршњака. Ћутке је кнезу климнуо главом, давши истовремено коњаницима знак да канџијама отерају Ненадову очајну и немоћну мајку.

Тај приказ млади Предојевић никада неће заборавити и носиће га у себи кроз цео живот као врео жиг, а у њему, попут живе ране, мирно лице рођеног стрица.

Праћен јауцима унесрећене родбине, пуцњима бичева и псовкама јањичара, караван с аџами-огланом запутио се преко љутог крша, ка „далеком, светлом и страшном Стамболу“.

Под јањичарским бичевима

Турци су јахали друмом, а уплакане мајке су их пратиле газећи беспућем, не обазирјући се на изранављена стопала и сиктања змија, жегу и жеђ, ноћ и звери.

Предојевића снаха, Ненадова мајка, као да је била јача и упорнија од осталих.

Иако одавно без имало снаге у изнуреном телу, не осећајући никакав бол, ништа сем језивог сазнања да јој заувек одводе најдраже биће, она је за караваном даноноћно и кришом готово бауљала преко оштрог стења. Кад би јој од очаја и умора падао мрак на очи, управљала се према коњском топоту и јањичарском алакању. Повремено би у њој живнула чудесна снага, па би чак потрчала за Турцима, бијући се шакама у груди и наричући из свег грла:

— Тешко мени **худој** и жалосној... Шта ћу сада, јадна и

камена? Куку мени до гроба коротној... Чемер мајци од сад па до века...

Једне мркле, олујне ноћи указа јој се прилика да се прикраде турском логору и уграби свог Ненада. Грчевито га стежући за руку, бегала је кроз таму спотичући се о камење и бодљикаво шибље. У свануће се пред њима указа река Чепелица.

Обоје тек тада осетише жестоку жеђ. Али, чим се нагнуше над воду, фијукну бич и пуче по њиховим леђима: изнад њих су стајала два кошчата јањичара, лица изобличених од беса.

Убрзо су пристигле остале сухарије. Поново одводећи дечака, коњаници прегазише реку и караван полако нестаде из мајчиних усахлих очију.

Турбан с три туга

Следиле су мучне године и за Ненада и за његову мајку. Делила их је не само голема даљина већ и болно одсуство било каквог међусобног знамења да су обоје живи и да мисле једно на друго.

А њему је, чим је доведен у Стамбол, измењен сав живот, из темеља, почевши од имена, сем сећања, јединог што је понео из завичаја. Због наочитости и лепоте лице да то му је ново име нове вере – Хасан, односно „Лепотан“. И свих година суровог васпитања за јањичарског официра, кад је свакодневно морао да показује да је брз и на сабљи и на мисли, уз то беспоговорно одан султану, њему је у живом сећању, попут море, пред очи израђало мирно лице бездушног стрица и очајна мајка на коленима.

Цењена титула паше била је султаново признање за све његове врлине. Најзад, као круна тог наоко светлог, али мукотрпног успона ка моћи, дошао је поштовани положај беглербега – бега бегова – врховног војног и цивилног заповедника велике области или покрајине. Његову главу сад је красио свечани турбан с три туга – челенке од шарене коњске струне – знак највишег пашинског достојанства.

Такав је султановим ферманом постављен за босанског беглербега. Јашући испред јањичара који су зазирали и од његовог погледа, а камоли сабље, некадашњи сиротан Ненад, а сад страшни Хасан-паша Предојевић, журио је ка родном Пријевору.

Сиктер!

Кад се прочуло да стиже нови беглербег, „и то наш Предојевић“, његов стриц је

СМРТ У КУПИ

Хасан-паша Предојевић из легенде само донекле подсећа на стварну историјску личност.

Још није тачно утврђено кад је и где рођен, да ли у Херцеговини или Босанској крајини. Зна се да је као хришћанско дете, аџами-оглан, одведен у Цариград. Ту је јањичарски васпитаван на султановом двору и постављен прво за старешину царских соколара, а затим за бега у Сегедину. Од 1591. заповедник је, односно беглербег, босанског пашалука који се простирао од Драве до Херцег-Новог и од Звечана до Сиска. Као искусан војсковођа и освајач, веран поданик султана Мурата III који је владао чак 21 годину, од 1574. до 1595, сломио је у јуну 1592. одбрану хрватског бана Томе Ердедија између Купе и Уне и основао бихаћки санџак. Међутим, годину дана касније, у покушају да освоји Сисак, потпуно је поражен у бици код овог града. Бежећи испред војника тог истог Ердедија, утопио се у Купи.

похитао у сретање, желећи да међу првима поздрави моћног синовца. Понео је и

богате дарове, смећући с ума неисцелни бол који је за цео живот нанео братанцу.

Напротив, корачао је с поносом: ето, захваљујући управо њему, бивше сироче је сад паша, бег бегова.

Али, бег бегова је мислио сасвим другачије.

Чим му је стриц приступио понизно погнут и покушао да га пољуби у руку, узвикнувши: „Ја сам онај који те усрећу!“ паша се тргнуо с гађењем и прозборио једну једину реч:

– Сиктер!

Стари Предојевић је остао повијен, као скамењен.

У стричев потиљак паша се хладно загледао само трен-два, али довољно дуго да му, по ко зна који пут, кроз сећање муњевито промине сав живот, од одвођења као

Дамија код Билеће с јединственим минеретом у облику црквеног торња, задужбина Хасан-паше Предојевића

О! ХАЛО!

где их је позвао један клијент на вечеру.

Окинава отвара своју актен-ташну, укључује телефакс и телефон. У његовом стану, четрдесетак километара даље, план који црта истог часа појављује се одштампан на кућном телекопир апарату.

... Док се те вечери таксијем вози према „Интерконтиненталу“, Окинава не прекида везу са послом: поново подиже слушалицу и укључује свој компјутер и рачунарску мрежу која повезује разне фирме и пословне агенције. За само три секунде сва електронска пошта упућена њему „сручује“ се у његов преносни рачунар

и, обратно, поруке које је он саставио у току дана одлећу на различите стране.

Ово нису сцене из фантастичног филма већ нешто што у развијеним земљама Европе, САД и Јапана постаје свакодневица. Број бежичних телефона који се највише користе у колима последњих година десетоструко се повећава у Европи и рачуна се да ће их до краја века бити преко 20 милиона! У Лос Анђелесу телефон у колима, преносни или уграђен, постао је нешто сасвим обично. Усред застоја саобраћаја могу се видети возачи који завршавају послове телефоном или, једноставно, преко радио-та-

ласа разговарају са својим психијатром и после сеансе од петнаестак минута смирено се враћају вожњи.

У СР Немачкој петком око 14 часова све су ређе оне непријатне сцене кад службеник креће на викенд, а шеф јавља да му је за то вече потребан хитан извештај. Сада су задовољни и једни и други, а „спасилац“ је тежак око четири килограма и треба га само ставити у аутомобил пре поласка у викендицу. Даљински копир-апарат (лични телефакс) омогућује бизнисменима да своју кућу, викендицу или собу у хотелу зачас претворе у праву канцеларију.

Помоћу овог задивљујуће једноставног апарата, само подизањем телефонске слушалице, отвара вам се прозор у свет: „жича“ се претвара у драгоцен канал којим се најлакше размењују обавештења. Сваки писани материјал или цртеж који се убаци у њега истог часа се аутоматски преноси клијенту ма где се он налазио, у Аустралији, Калифорнији или Кини, без страха да ћете га због разлике у времену пробудити усред ноћи.

На светском тржишту је дошло до праве експлозије: 1989. године само у Француској продато је 180.000 даљинских копир апарата, према 85.000 у претходној и 40.000 у 1978. Међутим, тај успех је безначајан у поређењу са правом плимом која је захватила Јапан (3,5 милиона инсталираних апарата) и Сједињеним Америчким Државама са два милиона апарата. Тренутно 90 одсто свих телефакса производи Јапан, а готово цело тржиште деле најјачи: Тошиба, Мацушита, Канон и Мура-та.

У земљама Европске заједнице на путу је да се до краја ове године оствари план да се све врсте података могу преносити телефоном и на тај начин звук, слика и вести кружиће великом брзином и преносити с једног на други крај света. Најновија вест: телефакси последње генерације, у ствари једноставни микрорачунари, савршено ће преносити на даљину слике ласерског квалитета, за мање од секунде и то на обичном папиру.

В. М.

НЕ ДИЖУЋИ СЛУШАЛИЦУ

Покретни радио-телефон с уграђеним примопредајником. Памти 99 бројева. Аутоматски позив. Појачало омогућава да чујете саговорника пре но што подигнете слушалицу. Нокиа 2000. Цена: 36.000 динара.

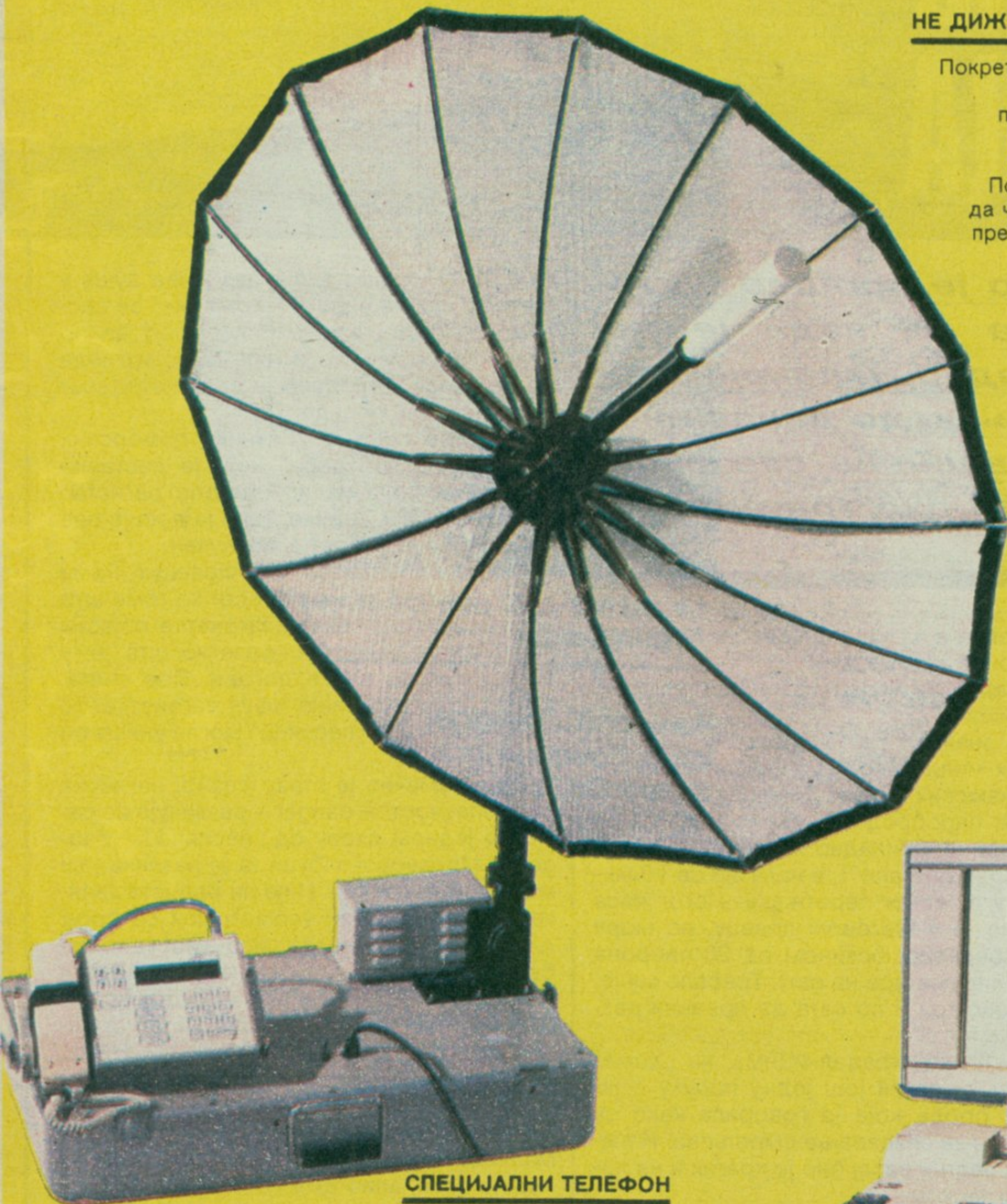
ЛИЧНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Минител за номаде пратиће вас свуда а да вас не оптерећује: тежак је 1,9 kg а димензије су му 19 cm x 5 x 22. Екран на течне кристале. Може се повезати на радио-телефон, штампач или модем. Матра. Цена: 11.800 динара.

СПЕЦИЈАЛНИ ТЕЛЕФОН

Најлакши сателитски телефон (inmarsat), свега 36 килограма, којим можете, преко сателита, да разговарате са било којим крајем Земљине кугле. Предвиђен прикључак за минитекс, телекопирање, модем. Цена: 740.000 динара.

Зашто је потонуо
„Раифуку Мару“?

ОПАСНОСТ КАО ПЕСНИЦА

Добро сте прочитали: није Бермудски, него Бахамски троугао место трагедије где је у зиму 1924. године необјашњиво нестао „Раифуку Мару“. На морима света постоји, поред најчувенијег Бермудског троугла (између истоимених острва, Флориде и Порторика), још два-наест исто тако озлоглашених места која с дотичном геометријском фигуром имају заједничко само име. То су црне тачке где се догађају чудновате несреће под нејасним условима: бродови ту нестају без икаквог видљивијег разлога или остају без посаде док се авиони сурвавају исто тако необјашњиво.

„Раифуку Мару“ спада у бродове нестале на тајанствен начин, а управо његова судбина наводи се као пример невероватних појава везаних за троуглове смрти.

Смрвљени чамци

Пре него што је потонуо у таласима близу Бахама јапански танкер стигао је да упуту необичан позив помоћи:

„Опасност као песница, неизбежна, дођите брзо!“

После тог вапаја брод са посадом прогутало је море. Почела су разна нагађања не би ли се разјаснило шта је значила реч „песница“. Тако су неки тумачили да је бродски радиста мислио на „пијавицу“ – морски ураган који створи снажан ковитлац из којег нема спаса. Али, барем морнари и те како добро знају за ту појаву па ако су наишли на „пијавицу“, свакако би је тако и назвали.

„Раифуку Мару“, теретњак изграђен 1918. године, имао је носивост од 5867 тона. Пловио је из Бостона за Хамбург. У часу када је слао позиве помоћи дао је и своје координате:

Иако је прошло 66 година од када је настрадао јапански теретњак, до данас нису разјашњене све околности око трагедије

41 степен и 43 минута северне географске ширине

61 степен 39 минута западне географске дужине

То је значило да је пролазио на 1500 морских миља (око 2700 километара) поред Бахамских острва. Његове S.O.S. ухватио је пароброд „Хомерик“ од 34.356 тона који је припадао компанији „Бела звезда“ („White star“), а налазио се 70 миља од угроженог теретњака. Истог часа запловио је у његовом правцу, по мору које је беснело, брзином од 20 чворова (или 37 километара на сат). Требало му је, дакле, око три и по сата да превали раздалјину.

Пловећи ка страдалницима, на „Хомерику“ су ухватили још једну поруку с јапанског брода која је говорила како су сви чамци за спасавање смрвљени. И најзад, последњи вапај био је кратак и на лошем енглеском:

„Сада јако опасно. Дођите брзо!“

Грешка у Морзевом знаку?

Убрзо после тога са „Хомерика“ су угледали теретњак који је тонуо под углом од 30 степени, потпуно „обријан“ – ничег

сем трупа није остало – без живе душе у близини или на видику. „Хомерик“ се сасвим примакао, али је било јасно да по онаквом мору нико и није имао изгледа да се спасе. Страдало је свих четрдесет осам чланова посаде.

Све ово пише у „Речнику поморских несрећа парног доба“ који је саставио Чарлс Хокинг а издао „Лојдов регистар бродова“ 1969. године. Тако је досије ове необјашњене несреће закључен.

Међутим, недавно се Француз Реми Гантес, познат већ у јавности по томе што настоји да баш овакве загонетке објасни на прихватљив начин, досетио шта је, у ствари, могло да се догоди. Пре свега, удубио се да отркије кључ загонетке, то јест каква би то „песница“ могла уништити брод?

И протумачио је ствар овако: енглеска реч „опасност“ – danger – разликује се само по једном слову од „песнице“ – dagger. У Морзеве азбуке та је разлика још мања, само цртица. Није ли радиста Јапанац, шаљући позив помоћи док се брод љуљао и бацао и њега тамо-амо, уз то избезумљен због неизбежне погибје, а можда и не познајући баш најбоље енглески, испустио ту цртицу, па је у етар отишла „песница“ уместо „опасност“? Нема, дакле, ничег необјашњивог.

Ипак!

Између претпоставке да је радиста малчице погрешио и праве истине само је један корак, али Реми Гантес каже:

– Не усуђујем се да га направим!

Другим речима, нема опипљивих доказа да претпоставку потврди. Можда је, упркос свему, брод уништила ипак нека чудновата, непозната и необјашњива песница...

М. Н.

ЛЕТИ, ЛЕТИ БОМБАРДЕРУ!

Догодило се ове године. Пилот совјетског бомбардера налазио се изнад територије Пољске у тренутку када је контроли пријавио озбиљан квар на мотору. Затим је искочио из авиона мада није морао. Квар, очигледно, није био ни издалека тако озбиљан као што му се учинило јер је авион наставио да лети без пилота још 800 километара, успут је прешао неколико државних граница, а зауставио се тек

када му је нестало бензина тако што се срушио на једну кућу у Бриселу, у Белгији. Кућа је била празна. ■

МАЧКА ТО НЕ БИ ПРИЗНАЛА

● Драма данашњег човека није у томе што све мање и мање зна смисао свог живота већ што га то све мање и мање брине.

Вацлав Хавел

● Не судите ако немате милости.

Ен Мекафри

● Најбољи начин да откријете да ли неког волите или мрзите јесте да заједно пођете на пут.

Марк Твен

● Мачка је можда најбољи човеков пријатељ, али она то никада не би признала.

„Јунајтид Фичер Синдикейт“

● Човек понекад тако брзо јури за својим задовољствима да их често претиче и не препознавши их.

Сорен Киркегард ■

ЧАПЛИНОВА КРИТИКА

Млађани писац на самом почетку књижевничке каријере дао је Чарлију Чаплину своју прву драму да је прочита и искрено каже шта о њој мисли.

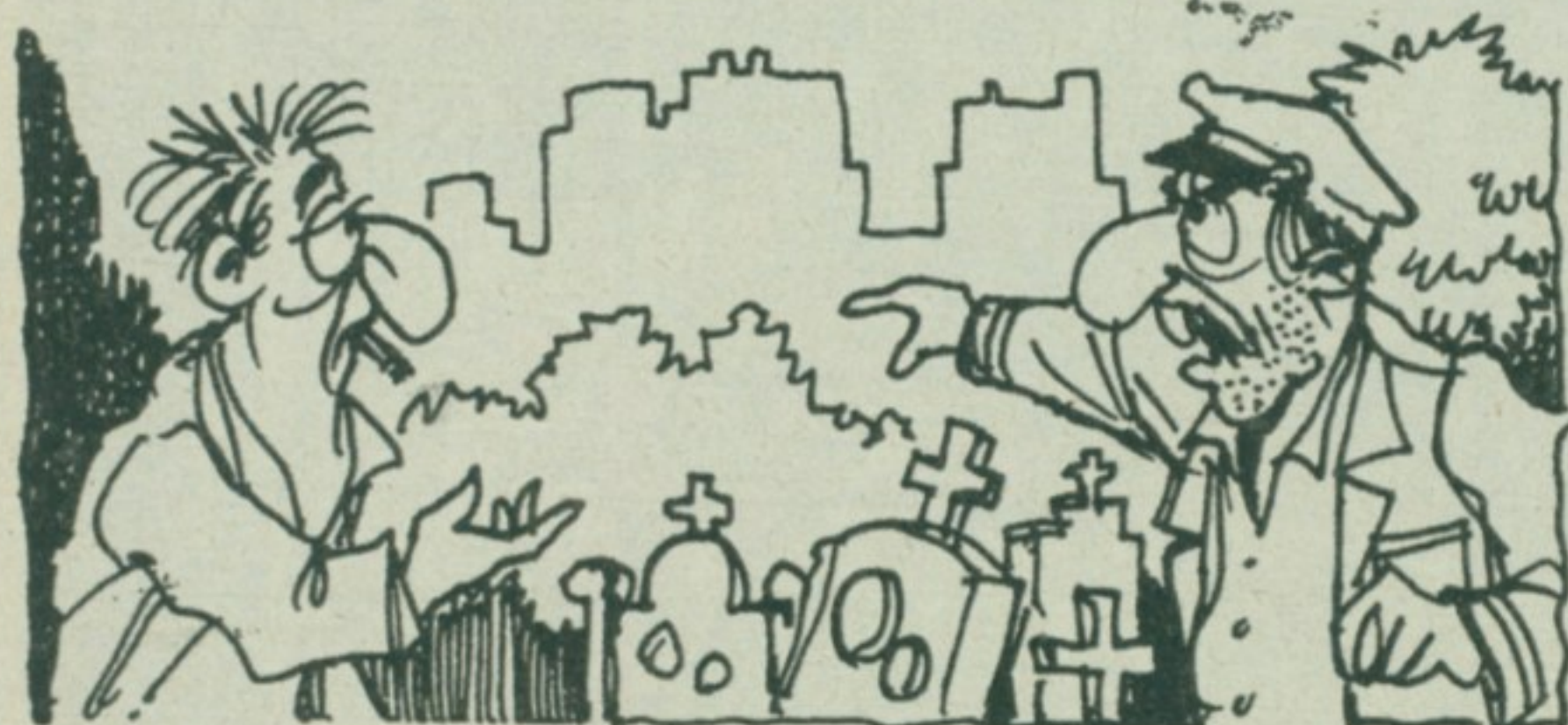
Чаплин је пажљиво прочитао комад, завртео главом и рекао: „Драги пријатељу, мораш да причекаш с писањем оваквих ствари све док

не постанеш славан као што сам ја. У међувремену, твоје драме морају да буду заиста добре.” ■

YOU, ENGLISH?

Путовао сам по Грчкој ауто-стопом. Једне вечери, стигавши у Солун, решио сам да преспавам дивну летњу ноћ на

неком од многобројних војних гробаља на периферији града. Трва је била мека, Месец се смешио са небеског свода...

Ујутру, када сам се пробудио, нашао сам се лицем у лице с намрштеним човеком у чуварској униформи који ме је, држећи руке на боковима, строго упитао:

– You, English?

Оговорио сам му да нисам Енглез него Француз. Он је пружио руку према суседном гробљу одељеном од мога ниском оградом.

– Французи тамо! – узвикнуо је. – Овде Енглези!

„Rider's Dajdžest” ■

ХИГИЈЕНА ЖИВОТА

Три златна правила да сачувате зубе: чистите их после сваког јела, идите код зубара двапут годишње и не мешајте се у туђа посла.

„Америкен Магазин” ■

ЈОШ ЈЕ ШАМПИОН

Канађанин Џорџ Лајонг (1858–1938) једини је човек који је икада одбио да прими златну олимпијску медаљу. Он је 1908. године допутовао на лондонску Олимпијаду да брани освојено прво место и злато за голф са Олимпијских игара у Сент Луису четири године касније.

Али, када је стигао у Лондон, испоставило се да су сви његови противници – сви Британци – одустали од такмичења због неких међусобних размирица. Лајонгу је понуђена златна медаља, на коју је у оваквим околностима имао право и без такмичења, што је он, сасвим спортски, одбио. А, како је голф као дисциплина избачен из потоњих Олимпијада, он је и дан-данас, мада увелико покојник, олимпијски шампион у голфу.

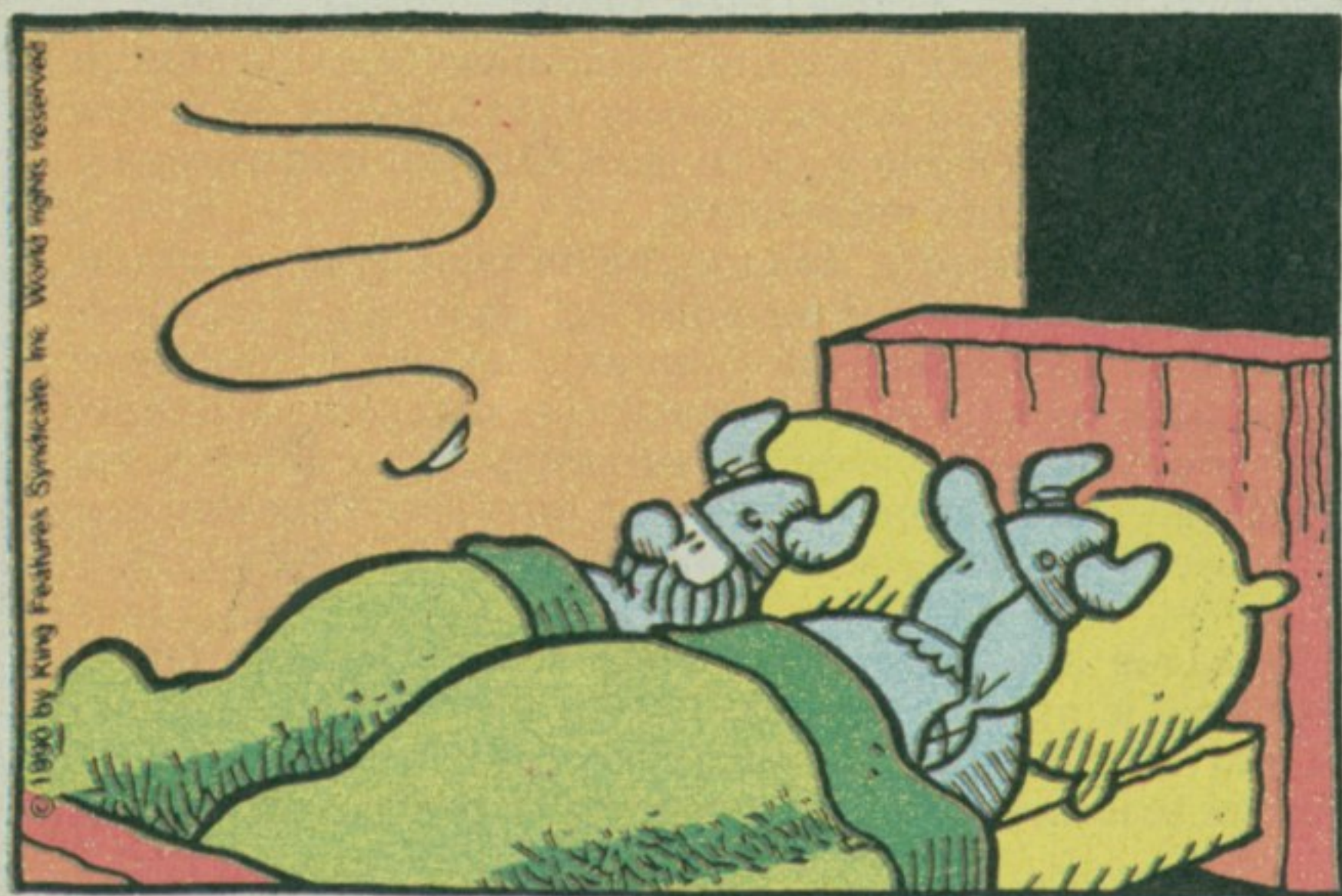
И те какав шампион! С тим нема никакве везе запрешање које је изазвао када се 1904. у Сент Луису појавио на свечаној вечери идући на рукама целом дужином огромне сале. А има везе ситница да је почео да се бави голфом у по-

одмаклом спортском добу од тридесет осам година и у року од само две сезоне постао најбољи на свету. Иначе, у ранијој младости био је заузет крикетом, безболлом, тенисом, фудбалом, рвањем и веслањем и то све на високом професионалном нивоу. ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

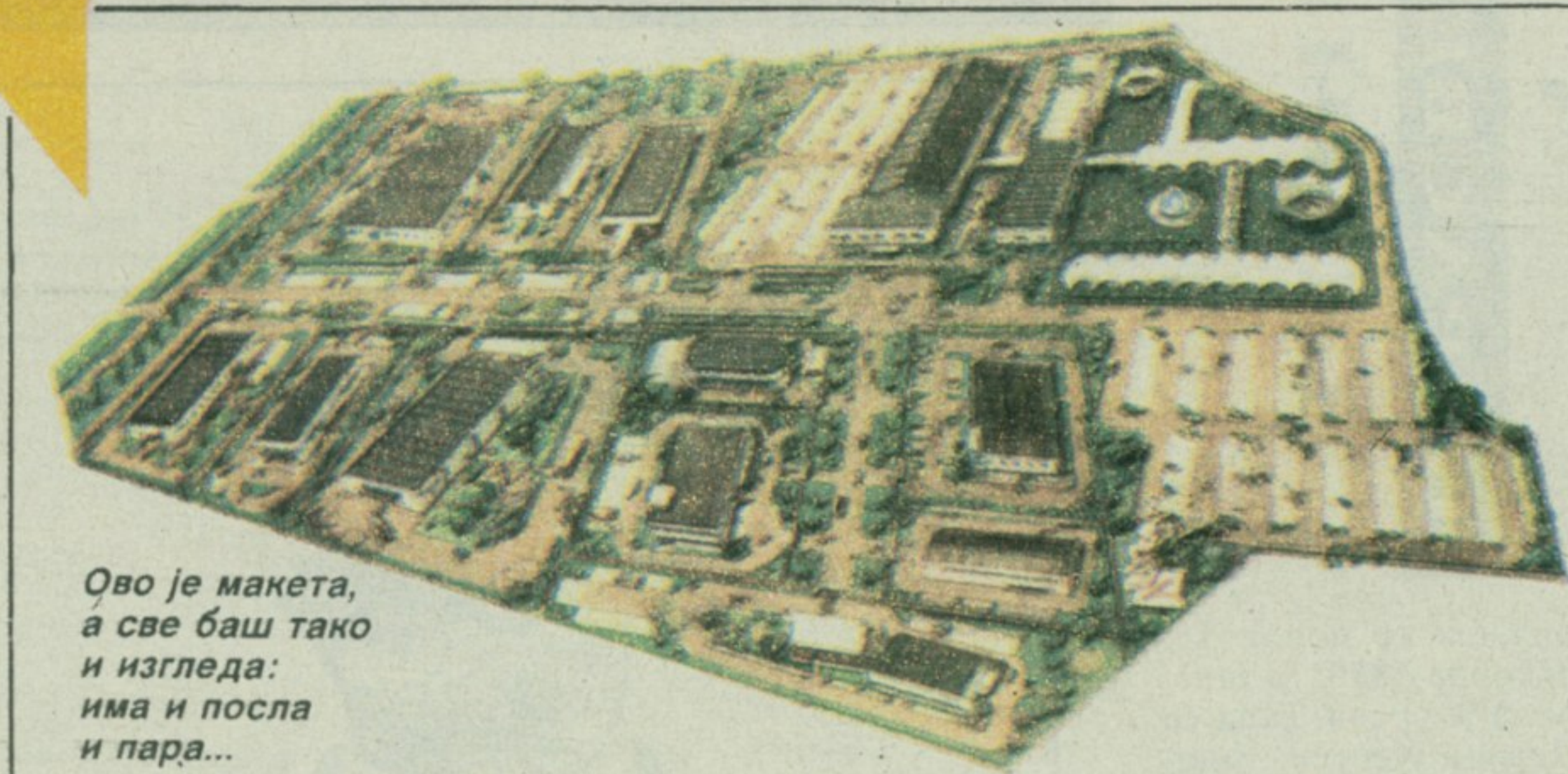
**ЋУБРЕ КОЈЕ
ЗЛАТА
ВРЕДИ**

ГРАД ИЗ ПЕПЕЛА

**Како изгледа
када сељаци и
ситне занатлије
наједном поста-
ну профитери?
Сасвим лепо,
веле житељи
месташца у Ум-
брији**

Стара је истина да људи који „знају да праве па-ре“ могу ни из чега да створе богатство, али и из ... онога што су сви други одба-цили као ђубре. То је доказао Италијан Франческо Тамбурела који је постао магнат за-хваљујући шљаци. Како то већ бива, идеја му је, каже, синила сасвим случајно. Ево његове приче.

На пола пута између Фи-ренце и Рима, у Умбрији, на-лази се месташце Фабро са једва 2.800 житеља, махом сељака и ситних занатлија. Фабро којег, да није на ауто-стради „Дел Соле“, не би би-ло на мање детаљним мапа-ма, испало је светски рекор-дер. Баш ту је никао највећи

Ово је макета,
а све баш тако
и изгледа:
има и посла
и пара...

икад виђен индустријски ком-плекс сав подигнут на шљаци. Тачније, на пепелу који се из-бацује из термоелектрана као отпад.

Направили чак и „Ајфелову кулу“

Тај подухват у бројкама из-гледа овако: милион тона пе-пела употребљеног за градњу у Фабру допремило је 35.000 камиона, уложено је 30 мили-јарди лира и – међу осталим – изграђене су чак четири бан-ке у које ће се стицати добит из готовог индустријског ком-плекса. На улазу у Фабро подигнута је пирамида висока 46 метара, њихова „Ајфелова кула“ како су је прозвали из поноса и као симбол целог подухвата.

Иначе, Фабро лежи на во-доплавном подручју због чега ниједан предузимач до јуче није хтео да уложи свој новац буквално ни у једну циглу на том месту. Све док се пре три године није појавио поменути Франческо Тамбурела, влас-ник америчког „Биоерга“. Од-мах је схватио да ово водо-плавно место само треба из-дићи, за шта је отпадни пепео – који у Италији готово нико не користи – као створен.

Истог јутра предузео је ко-раке да добије дозволу за ку-повину и употребу шљаке, а потом се бацио на посао. За њега, навиклог на амерички темпо одлучивања и послова-ња, три године су испале веч-ност, али за Умбријце медите-ранских навика то је значило невероватну брзину за оволи-ки комплекс. Тамбурелу су с поносом прозвали „наш Трамп“, по чувеном америч-ком магнату.

Углавном, сада су сви за-

довољни. Становници Фабра и околине због силних нових радних места и сјајних изгле-да за богаћење, а „Њихов Трамп“ јер се профит већ увелико слива.

Гута све, од кеса до лавора

Ако је ово била прича о чистом предузетништву, сле-ди друга у којој је наука одиг-рала пресудну улогу иако је

било могуће прерадити све врсте пластике, камоли кад се нађу заједно, што је нај-чешћи случај на сваком отпа-ду.

Управо ових дана отворен је у Парми такав један погон за рециклажу мешаног пла-стичног отпада. Сложен посту-пак ту се одвија у три дела: прочишћавање, уједначава-ње масе и, најзад, добијање нових производа. Овај погон треба да „гута“ четири хиља-

Не бацајте! Све ово може бити драгоцен, чак и када пла-стично ђубре не изгледа овако лепо и живописно као на сли-ци.

опет реч о претварању отпада у „злато“. То је прерађивање одбачених предмета од пла-стике – од боца за детерџенте до старих лавора – у нове, ле-пе ствари. Процес се зове ре-циклажа, а значајан је и стога што спасава животну средину од загушења пластиком која је ваљда једина неуништива ствар на свету.

Све донедавно уопште није

де тона отпада годишње, што значи да за толику количину неуништивог ђубрета спасава нашу планету.

За сада су овакви погони још ретки у свету. Али, све го-вори да ће прилике (све го-рег „гушења“ у ђубрету) нате-рати становнике Земље да је боље чисте – и на овакав на-чин.

М. К.

Франческо Тамбурела, про-зван „Италијански Трамп“, надгледао је радове од првог камичка до последњег фабричког димњака.

РЕШЕН,
А

НЕРАСВЕТЉЕН

ЗЛОЧИН

Ближила се поноћ 15. октобра 1890. године, била је среда, када се Дејвид Хенеси, млади шеф полиције Њу Орлиенса, враћао својој кући у Улици Жиро, заједно с

КО ЈЕ УБИО ШЕФА?

Дејвид Хенеси је био неустрашив, чврст, ђмиљен. Ваљда му је све то дошло главе!

откуцавало је пола дванаест. О'Конор је хтео да испрати пријатеља све до његовог улаза од којег их је делило још сто или двеста корака, због претећих писама и анонимних позива које је шеф полиције у последње време добијао. Али, неустрашиви и праведни Хенеси није обраћао пажњу на то и пријатељи су се растали. Претње су се односиле на предстојеће суђење представницима два супротстављена клана италијанских досељеника, Матранга и Провенцано, на којем се очекивало да Хенеси сведочи против првих.

Тек што је О'Конор замакао у другом правцу, неки дечак је протрчао поред Хенесија уз продоран звиждук и нестало у мраку. У том часу из оближње бараке осута је паљба. Више зрна погодило је шефа полиције, но, он је имао снаге да извуче своје оружје и запуца у правцу убица. Тада један од њих истрча из мрака, клекну испред Хенесија и испали метак право у њега, па хитро побеже. Надљудским напором Хенеси се затетурал у покушају да га следи!

Кратежи у сливнику

О'Конор је био још довољно близу да чује пуцњаву и у трен ока се нашао крај Хенесија који је седео на ивици плочника.

— Ко је пуцао, Дејв? — упитао је пријатеља придржавајући га.

— Итал...

Толико је још успео да каже шеф полиције пре него што је малаксао у локви сопствене крви. О'Конор је звао хитну помоћ, све је то ишло брзо, али рањенику није више било спаса. Издахнуо је ујутро у болници.

Полиција је у близини места злочина нашла у сливнику одбачено оружје: једну обичну пушку двоветку, као и четири скраћене пушке каквим се служила мафија.

Градоначелник Њу Орлиенса Џозеф Шекспир, разбрушени и темпераментни Ирац, одмах је именовао новог привременог шефа полиције који је издао наређење свом људству „да се ухапси сваки Италијан који се испречи на путу”. У току ноћи и наредног дана „испречи-

пријатељем О'Конором који је био пензионисани полицајац. Целога дана падала је киша, осећала се студен и над градом се подигла измаглица. Удаљене једна од

После пуних сто година поново се пише о афери која је у своје време претила да се од чистог криминала претвори у ратни сукоб светских размера

друге уличне светиљке просипале су мутну и слабашну светлост на мокре плочнике.

Два пријатеља зауставила су се у једном салуну, још отвореном у то доба ноћи, да поједу по порцију острига. Хенеси је залио оброк чајом млека. Када су изашли,

ла" су се укупно четрдесет два осумњичена Италијана (махом са Сицилије), али хапшења су се наставила све док је било места у затвору. То значи да се преко стотину њих нашло иза браве.

Новине су тих дана опширно писале о убиству шефа полиције. Подсетиле су и на чињеницу да је управо Хенеси, седам година пре погибије, још као млад детектив, открио и ухапсио Ђузепеа Еспозита, Сицилијанца, за кога се тврдило да је не само мафијаш, него управо организатор „огранка“ мафије у Њу Орлиензу. Нико, зато, није уопште доводио у сумњу умешаност мафије у убиство Хенесија.

А Хенеси је био и омиљена личност, не само међу својим полицајцима, него и у целом граду. Његов ковчег је на дан сахране испратила невиђена поворка људи. Један млади продавац новина затражио је после сахране да га пусте у затвор код извесног осумњиченог Скафардија, извукао тамо револвер и

седницу и одржао ватрени говор који је завршио речима:

„Тим људима морамо да дамо лекцију коју никада неће заборавити!“

Процес осумњиченима за убиство Дејвида Хенесија заказан је за 16. фебруар 1891. године. Из нејасних разлога, али по свој прилици због недостатка доказа, оптужба се свела на укупно девет лица. Први је био Антонио Скафарди. Међу том деветорицом само је један, неки Џозеф Макека, био рођен у Америци. Осим тога, он је био богат и угледан трговац – говорило се да је први увеао банане у Америку – поседовао је чак трговачку лађу и становао у резиденцији у отменом делу Њу Орлиенса.

Ето најбољег доказа да је повезан с мафијом! Одакле му, иначе, толико богатство, колало је још уочи суђења. А на почетку процеса тужилац је тврдио да је баш Макека изнајмио бараку у Улици Жиро и, наравно, платио убице. Очигледан је био још

То је настојала, уз силне напоре, да одгонетне порота од дванаест брижљиво изабраних, неутралних и угледних људи. Тужба је имала шездесет седам сведока, одбрана осамдесет четири. Први су тврдили да су „одлично видели“ лица убица – најтеже су теретили Скафардија – док су они други, сведоци одбране, доказивали како је то било немогуће у кишној, магловитој ноћи. Осим тога, сви осумњичени пружили су, захваљујући наравно заклетим сведоцима, необорив алиби.

Злочинце на вешала!

Процес је потрајао готово месец дана. Најзад се 12. марта у шест сати и петнаест минута после подне порота састала да одлучи. Вешали су све до наредног дана после подне и најзад пресудили да су шесторица невини, а око тројице нису могли да се сложе и то је значило, са правне тачке, да и они морају на слободу!

Још док се читала одлука, судницом су се проломиле узвици негодовања, а напољу је гомила постајала све већа. Порота је полиција морала да спроведе кроз задњи излаз.

Италијанска колонија у Њу Орлиенсу славила је „победу“, они у затвору радовали су се скором изласку на слободу, а међу осталима је растао бес. Сутрадан у десет сати пре подне искипило се око двадесет хиљада људи (неке новине доцније су известили да је било чак педесет хиљада) решених да узму правду у своје руке.

– Злочинце на вешала! – орило се.

И кренули су у правцу затвора. Они наоружани, њих педесетак, ишли су на челу не скривајући пушке, мотке, секире. Чим је до управника затвора допрло шта се спрема, он је наредио да се све добро забарикадира, али је свима било већ унапред јасно да споредна вратанца, начињена од дрвета, неће дуго издржати толику навалу споља. Ипак је шериф који се нашао на лицу места успео да умоли предводнике линча да поштеде тројицу Италијана: једног због младости, а двојицу јер је било више него несумњиво да су заиста невини.

Та тројица су стварно поштеђена, али је зато укупно једанаест људи линчовано до смрти.

Цела Луизијана била је на страни „осветника“, а са

њом углавном и остале државе америчког југа и запада, док су се исток и средњи запад ужасавали и једнодушно осуђивали овакав варварски чин. Како ни сви уморени нису били држављани Америке, Италија је у знак протеста опозвала свог амбасадора из Вашингтона. Почели су да се шире гласови и да моћна италијанска флота креће пут Атлантика... Рат, дакле!

Добровољци хоће на Рим

На такве вести ветерани тек минулог америчког грађанског рата из Тексаса, Тенесија, Алабаме (југ и запад, дабоме) одважно су почели да уписују „добровољце“ за нови рат, а Министарству рата стигла је писмена понуда „побуњеника из Џорџије“, како су сами себе назвали, да „освоје Рим, разбуцају мафију и на цркву Светог Петра истакну америчку заставу“.

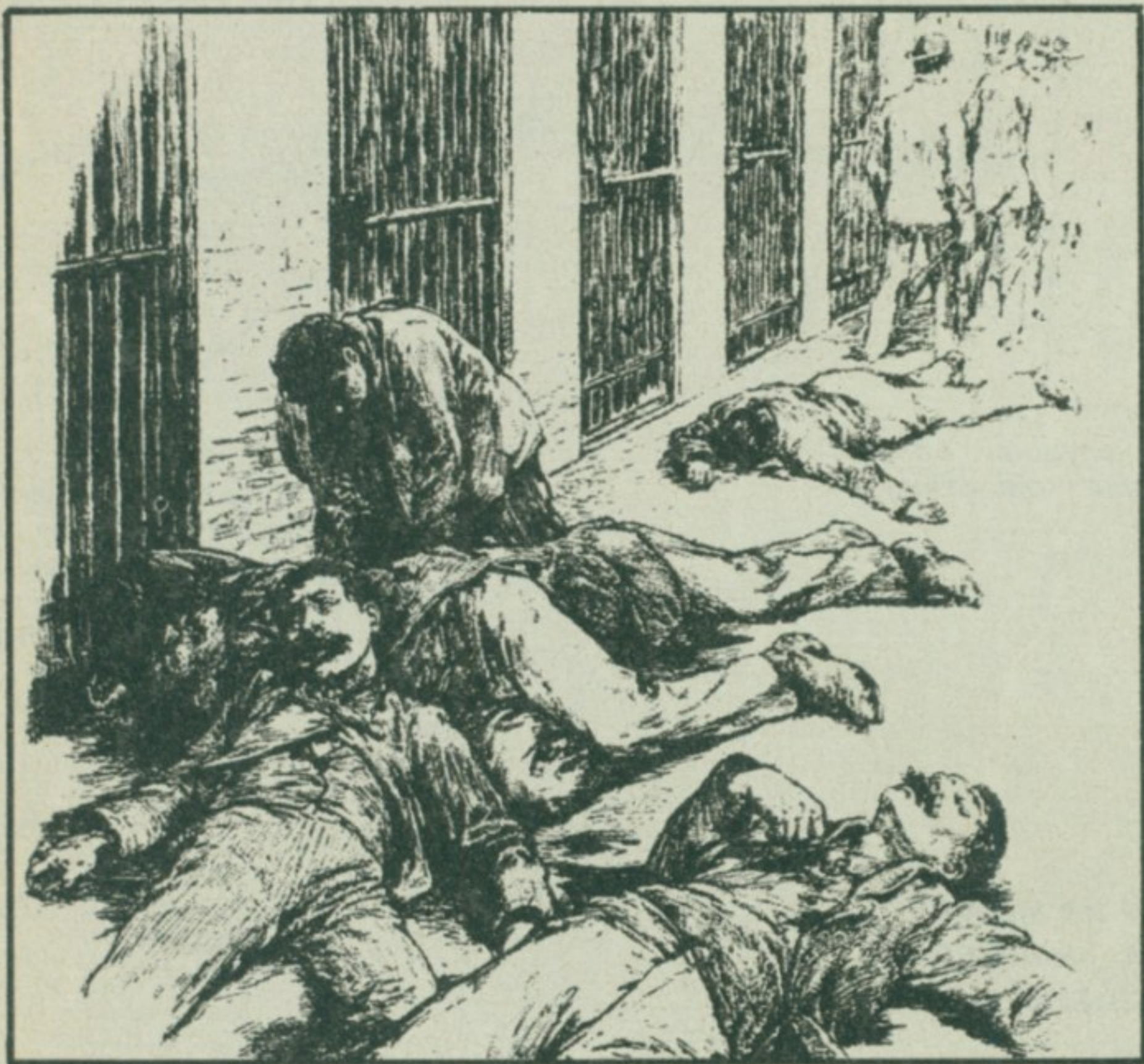
Међутим, ствар је некако „легла“. Сви преостали италијански затвореници су пуштени, а америчка влада је исплатила италијанској своту од 25.000 долара као неку врсту одштете. У Њу Орлиенсу су сами себи честитали како су ликвидирали мафију у свом граду.

Били су у то уверени све до пре педесетак година... Али, да ли су одиста „платили“ прави кривци за убиство Дејвида Хенесија? Нису ли ипак страдали – па још на овакав начин – невини? Та питања поново се постављају у данашње време јер нерасветљени злочини никада не престају да привлаче пажњу јавности, а овај случај није одговорио барем на неколико кључних ствари. Пре свега, зар би онај ко наручује убиство (дакле Матранге) отворено изнајмио бараку и учинио такву ствар пред сведоцима? Није ли баш „супротна страна“ (Провенцано) све то монтирала?

Затим: поводом случаја Матранга – Провенцано шеф полиције Хенеси обавио је истрагу у којој је тражио и добио податке из саме Италије, преко њеног конзула који му је доставио листу многих криминалаца тражених у Италији и усељених у Америку. Није ли било ко од њих могао да убије Хенесија? То им је и те како било у интересу... Тако је и даље отворено питање:

Ко је убио шефа?

Припремила:
М. Крстуловић

испалио га у тог Италијана! Успео је само да га окрзне, затвореник је пренет у болницу и тамо изјавио полицији како „зна“ да је убиство Хенесија наручио клан Матранга...

Дуел тужбе и одбране

Процурело је и то да је глава породице Матранга шеф мафије и да је Хенеси и то открио. Атмосфера у граду се све више захуктавала против ионако неомиљених досељеника из Италије. Градоначелник Шекспир окупио је градски савет на ванредну

један „доказ“ да је убиство извела рука мафије: сви осумњичени имали су најпознатије тадашње адвокате. Ко би други могао да их плати? Не ваљда ти јадници какви су били сви сем Макеке.

Затвор се налазио око километар и шесто метара од суднице. Сваког дана осумњичени су превожени у колима која су вукле мазге и која је народ звао „црне марице“. Дуж пута је увек гомила ишчекивала њихов пролазак и урлала:

– Ко је убио шефа?

Премоторна кора омогућује да обавља сложене покрете као што је, рецимо, куцање на машини

Горња моторна област организује редослед покрета које обављамо

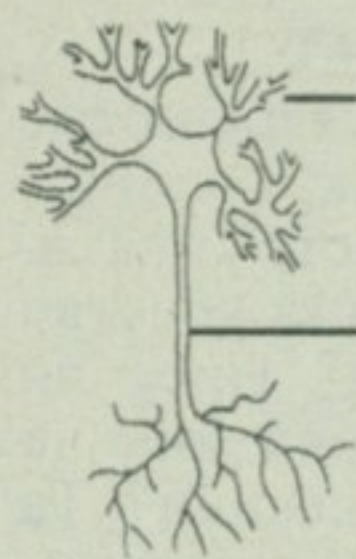
Моторна кора „командује“ покретима руку и ногу

Соматско-сензитивна кора прима и тумачи осећаје додира на нашој кожи

Област мицања очију

Чеона област омогућује мисао

Брокина област налази се само у левој полутки и омогућује говор

Дендрити су разгранати крајеви, као нека дугачка влакна

Аксон је основа или стабло неурона

Овако изгледа неурон – завршетак нервне ћелије мозга путем које се обављају сви свесни и несвесни процеси

Њушна кора прима поруке нашег чула мириса

Примарна слушна област прима поруке које стижу у наше уши

Асоцијативна слушна област тумачи све поруке везане за звук и слушање, а у левој полутки још и омогућује да тумачимо говор

Ево у којим су деловима мозга смештене поједине његове функције, према досадашњим сазнањима:

Мозак се стварао кроз миленијуме. На овом цртежу се види колика је његова величина код појединих врста. Зеленом бојом означен је најстарији слој – мали мозак и продужена мождина – розе је обојен средњи мозак, а плаво велики.

**МОЗАК
КАО
НЕИСТРАЖЕНА
ПЛАНЕТА**

ДРАГОЦЕНА ГУЖВА У ГЛАВИ

**Наука је дознала много
о развоју мозга код жи-
вотиња и код човека,
али процеси који омогу-
ћавају памћење и даље
су највећа непознаница.**

Примарна област
вида прима све ин-
формације наших
очију

Асоцијативна об-
ласт вида тумачи
све поруке које
преко очију долазе
у претходну област
мозга

Мождана греда,
веза између мозга
и продужене мож-
дине

Хипофиза је жлез-
да која, међу оста-
лим, лучи и гормо-
не за раст

Мост повезује две
полутке великог
мозга

Хипоталамус је
жлезда која управ-
ља важним потре-
бама организма
као што су глад,
жеђ, сан...

Кора великог мозга
прекрива обе по-
лутке и веома је
набрана

Хипокампус је део
који игра пресудну
улогу у памћењу

Мали мозак, поред
осталог, пресудан
је и за одржавање
равнотеже

Рибе, које су се у океа-
нима света појавиле
пре неких петсто мили-
она година, имају мају-
шан мозак, једва не-
што већи од њиховог ока.
Природа је, очигледно, смат-
рала да њима и не треба ве-
ћи. Птице су у односу на њих
далеко обдареније тим нај-
важнијим органом, па би тако
било праведније уместо „пи-
лећи мозак“, за некога ко
баш не блиста памећу, рећи
да има – рибљи мозак.

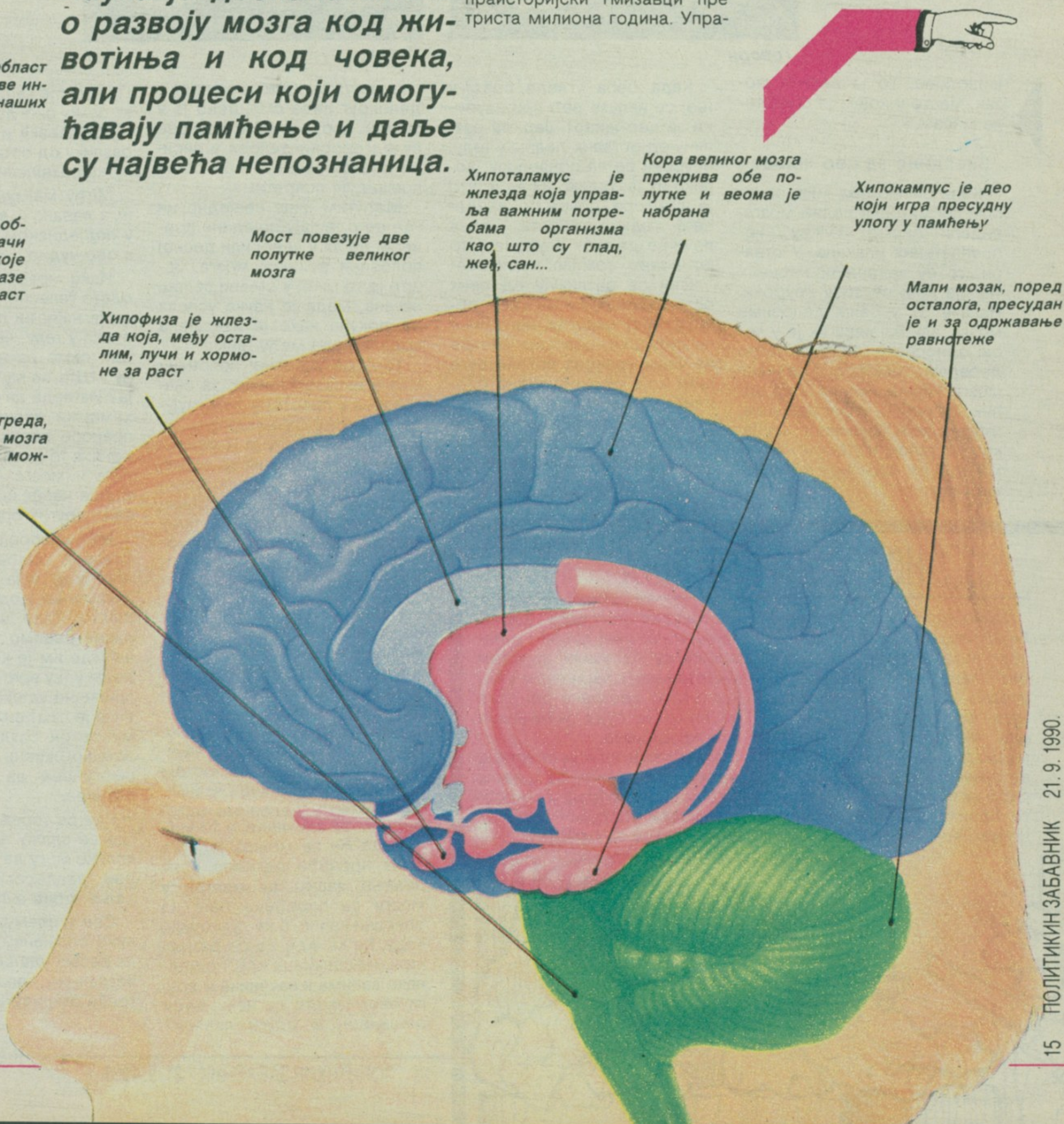
Шалу на страну, мозак је,
било животињски, а поготово
људски, одвајкада био изазов
за научнике. Доста се о њему
сазнало, а ипак, што се више
продире у тајне тог органа,
све више извиру нове и нове.

Ако ставимо обе руке на
доњи део главе испод ушију,
опипаћемо најстарији део
мозга, такозвану продужену
мождину коју су имали још
праисторијски гмизавци пре
триста милиона година. Упра-

во је тај део мозга, попут не-
ког аутоматског пилота, „за-
дужен“ за најважније функци-
је нашег организма као што
су дисање, куцање срца,
крвни притисак. А заједно са
малим мозгом који се налази
•тик уз продужену мождину,
она је одговорна и за одржа-
вање равнотеже тела.

Изнад овог „првог спрата“
мозга – на цртежу је приказан
зелено – негде у висини ушију
налази се средњи мозак који
се код првих сисара на Зем-
љи појавио пре око сто педес-
ет милиона година. То је као
неки „контролор“, он нам од-
ређује када смо гладни или
жедни, да ли нам се спава и
слично.

Најзад, ако стиснемо пес-
нице и приљубимо их једну уз
другу, стећи ћемо приближан
утисак о величини и облику
оног дела мозга по којем се
човек највише разликује од

Последња реч науке: сцинтиграфија је овако снимила четири човекове активности које су, како се види, смештене у посебним деловима мозга:

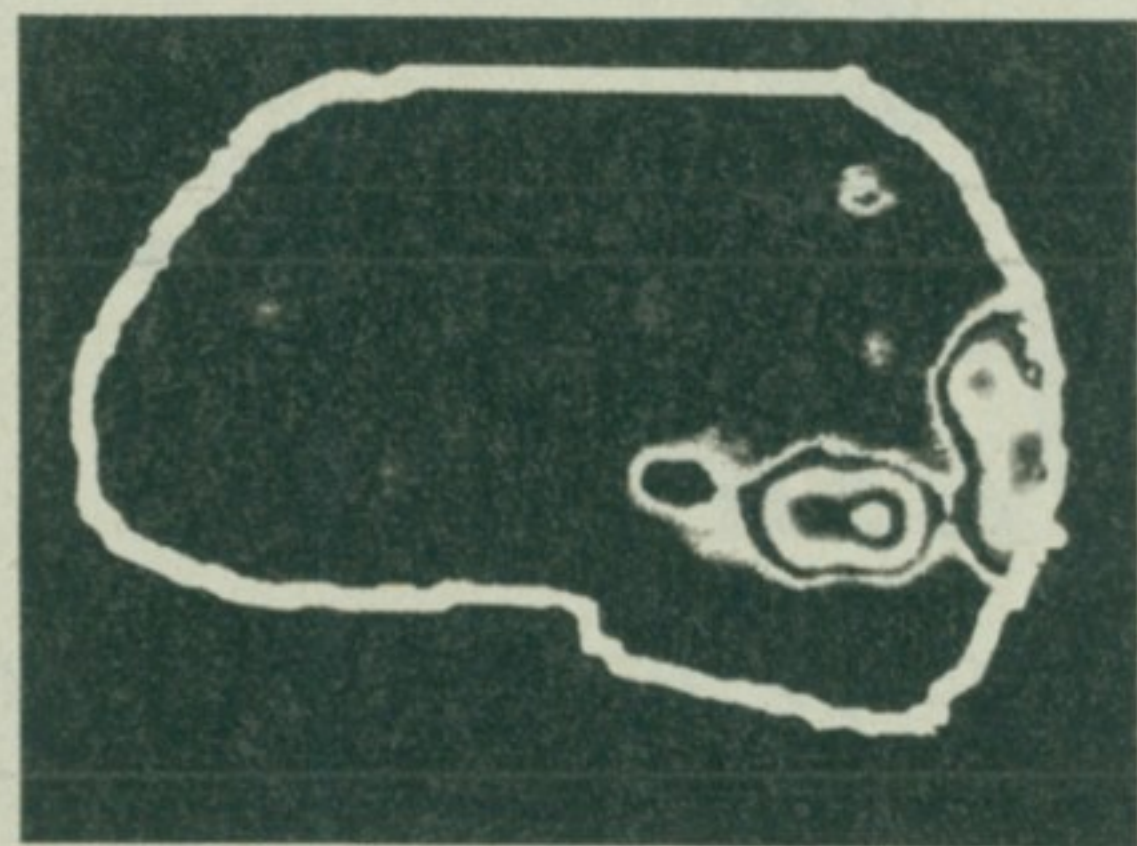
Човек размишља

Сада само слуша

Говори

Гледа

животиња. То је велики мозак, место у којем је смештена мисао.

Звезде за цео живот

Када бисмо под микроскопом посматрали делић мозга, видели бисмо „гужву“ испреплетених влакана. У ствари, то су завршеци нервних ћелија који се зову неурони. Налазе се у свим деловима мозга, али највише их је у кори, односно у три милиметра дебелом омотачу великог мозга. Иначе, има их, и по облику су исти, и у унутрашњем, меком делу кичменог стуба, као уосталом и у свим нервима који се простиру кроз наше тело.

Када беба угледа свет, у њој се налазе већ сви неурони за цео живот. Јер, за разлику од осталих ћелија у телу, неурони се не обнављају: колико их је, толико их је. А што је још горе, почев од двадесете године живота, човек почиње да губи неуроне и то по читаве „гомиле“ годишње!

Они се разликују од свих осталих ћелија и по свом облику: нису округли, него личе на сићушне, сићушне звезде из чијих кракова полазе дуге нити које се међусобно преплићу.

Упркос тако неописивој гужви у кори великог мозга, са крајњом прецизношћу одређено је који је неурон за

шта задужен. Све што спада у делокруг вида смештено је у задњи део коре, за звукове су одговорни делови у висини слепоочница, а врх главе командује покретима.

Међутим, није свеједно ни где се одвијају поједини процеси, да ли у левој или десној половини великог мозга. Зашто је то тако, у ствари се још не зна, мада је наука успела да докучи како је извршена подела рада међу њима!

Тако се у десној половини мозга налазе станице за сналажење у простору (укључујући нацртну геометрију), за памћење лица, ту је „смештена“ интуиција и смисао за музику. Захваљујући, пак, левој страни мозга, ми говоримо, рачунамо и пишемо и у стању смо да логички размишљамо.

При том је занимљиво и то да је само око десет процената људи левака и таквима је, за разлику од осталих, десна полутка развијенија од леве.

Међу мајмунима исто тако има левака и дешњака, али — у подједнаком броју. Није ли и ово чудно и забавно?

Иако мозак чини само два одсто телесне тежине човека, он је највећи потрошач кисеоника у телу: чак једна петина оде само на његову „исхрану“. Шта ће му толика енергија? Изгледа да је то стога што хемијски процеси којима се преносе поруке између неурона, а то значи између нашег тела и мозга — и обрнуто — троше непрекидно и више од свих других органа.

Међу небројене тајне мозга спада и памћење — способност коју има једино човек. Животиње, додуше, памте по нешто. Тако чак и инсекти, пчеле рецимо, могу да „науче“ где им је кошница и како да се у њу врате чак и када се прилично удаље. Али, код човека је памћење нешто по чему се он разликује од свих осталих живих бића, што му омогућава да размишља и планира.

Где се „обавља“ памћење, где се слажу наша сећања и колико могу да трају? Годину, две, двадесет? Све су то и даље „црне рупе“ у науци.

Све у свему, мозак, тај толико сложени орган, налик је на веома удаљену, готово неистражену, планету коју тек треба откривати!

М. К.

НОСОРОГ – БЕЗ РОГА

За носорога је рог одбрамбено оружје, али и разлог због кога све чешће остаје без главе: зверокрадице их управо убијају због рога од кога се справља „чудотворан“ напиток који наводно мушкарцима даје снагу и праве сувенири и дрангулије које радо купују туристи који посете Африку. Данас на читавом црном континенту има само

3,5 хиљаде носорога. Да би прекинули овај покољ, у Намибији су одлучили да овим животињама операцијом (под наркозом) одстране рог тако да више не буду занимљиви ловокрадицама.

Многи заштитници природе, међутим, не слажу се с овом мером јер сматрају да носорог губећи рог губи и своје једино оружје за одбрану.

Где се слажу сећања?

Наравно, постоје и истоветне функције на обе стране мозга. Рецимо, ако опечемо десну руку — то ћемо осетити захваљујући левој страни мозга и обрнуто.

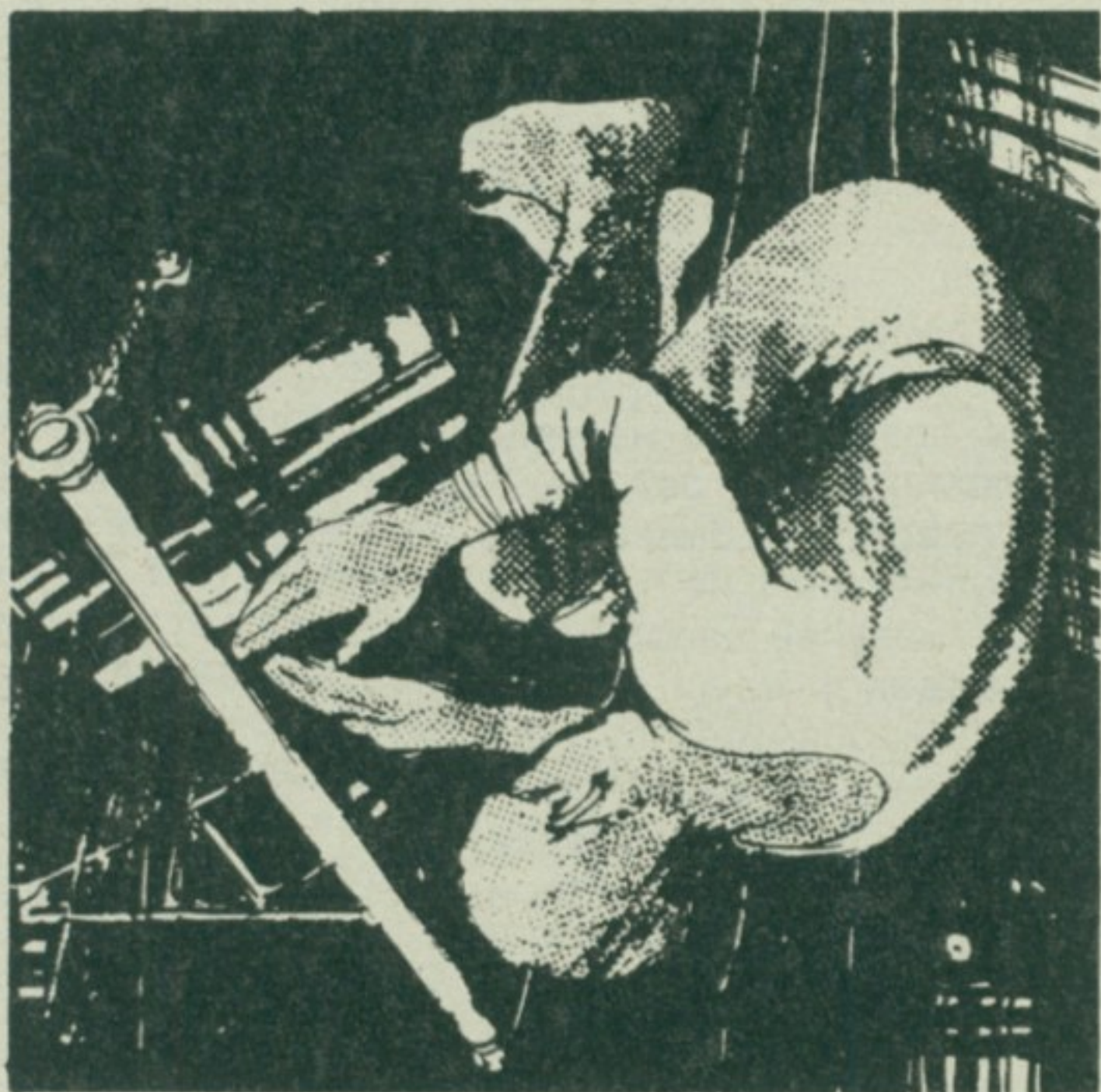
На изглед су обе мождане полутке истоветне, али научници су установили да постоје неке изузетно танане разлике, на пример у деловима одговорним за слушање, а то указује да ће се можда једнога дана пронаћи одговор и на питање зашто су центри у мозгу распоређени баш на описани начин, а не другачије. Тада ће можда да се разјасни и непознаница која подједнако занима и научнике и други свет: зашто су неки људи дешњаци, а други леваци?

... ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ВЕЖБАО НА ТРАПЕЗУ

Био је то Француз Жил Леотар, године 1859. Његов отац је у Тулузу држао салу за вежбање и базен за пливање – и ту је настао и трапез.

Као младић, Леотар – тада већ сјајан акробата – досетио се да би жице за вентилатор које су висиле са крова вежбаонице над базеном могле да се преправе у љуљашке за извођење вежби у ваздуху. Уколико би акробата пао, најгоре што је могло да му се догоди било би брчкање у базену.

КО
ЈЕ
БИО
ПРВИ...

Ускоро је Леотар усавршио вежбе и био спреман да се појави пред публиком. Изводећи салта у ваздуху узбуђивао је хиљаде људи. У салама у којима је наступао није више било базена, али Леотаров осећај за време, равнотежа и храброст били су налик Суперменовим.

После 11 година ноћних наступа којима је пркосио смрти на једној турнеји по Шпанији Леотар је умро од великих богиња.

Име му је сачувано у називу трикоа припијених уз тело, које носе неки артисти на трапезу, али и играчи и рвачи.

ЕВРОПЉАНИН У МОНГОЛИЈИ

Била су то два фратра које је послао папа Иноћентије IV године 1245. да би се поклонили Великом кану Монгола, освајачу моћне кинеске империје. Вођа мисије био је шездесетпетогодишњи Јован де Пјан ди Карпини. Са њим су пошла још два фратра, Стефан од Боемије и Бенедикт Пољак.

Стефан је остао у Кијеву, у Русији, која је тада била део монголске империје. Јован и Бенедикт су одјихали до Волге,

где се налазио штаб Батуа, монголског команданта за западни део империје.

Бату их је упутио даље – на мукотрпан, опасан пут од 3000 миља (преко 5000 километара) северно од Каспијског и Аралног мора, кроз јужни Сибир до Каракорума у Монголији. Требало им је више од 100 дана да превале толики пут. Ипак, успели су да стигну на крунисање новог кана Кујука који је био унук Џингис-кана.

Кујук их је послао назад у новембру 1246. с писмом за папу. Путовање по зими било је горе од доласка па су у Рим стигли тек у јуну 1247.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ИЗГУБЉЕНА У ПОДЗЕМЉУ

Седмогодишња Триша Риз вирила је кроз прозор своје куће на периферији Хјустона у Тексасу. Био је 26. јун 1989. и тропска олуја звана „Елисон“, која је изручила више од 25 центиметара кише, само што је прошла. Триша је посматрала децу како излазе да се играју по поплављеној улици.

– Можемо ли и ми напоље? – упитала је мајку и у име своје сестре од тетке Кристл која је живела с њима.

Тришина мајка Карин Риз, разведена медицинска сестра, брижно се старала о девојчицама и није била расположена да их пусти у воду. Попустила је пошто су дуго, због непогоде, биле затворене у кући. Девојчице су обукле купаће костиме и истрчале на улицу.

Око седам увече, када се Карин склонила с прозора да би скувала вечеру, Триша и Кристл су решиле да испитају јарак који се протезао дуж улице. Дубока вода их је раздрагала и одушевљено су гачале све даље и даље.

Сусетка Рут Стронг погледала је кроз прозор да би видела колико се вода повукла. Угледала је девојчице у јарку и баш у том часу Триша је из чиста мира потонула као да ју је неко одоздо повукао.

Нема је нигде

Рут је прво помислила да се девојчица игра, али како се Триша није појављивала, схватила је да јој се нешто догодило.

– Дариле, девојчица је потонула! – довикнула је мужу и почела да окреће број хитне помоћи.

Дарил је истрчао и угледао Кристл која се извукла из јарка и немо буљила у место где је њена сестра нестала.

– Трчи по мајку! – викнуо јој је и ушао у јарак. Зачудио се јачини водене струје. Претражио је дно и није нашао ни-

шта. Помислио је да је малу вероватно усисала одводна цев пречника око 45 центиметара која је понирала испод коловоза.

– Где је Триша? – упитала је Карин када је Кристл ушла у кухињу.

– Н... не знам – промуцала је девојчица и Карин је излетела напоље.

Дарил јој је на брзину испричао шта се догодило.

– Рукавац! – узвикнуо је. – Можда ју је вода избацила из цеви у рукавац!

Девојчица је,
играјући се у
поплављеној
улици, изненада
нестала као да
је неко одоздо
повукао. Ни ват-
рогасци ни по-
лицијски ронио-
ци нису успели
да је нађу

Заједно су потрчали према мочварној речици удаљеној неколико стотина метара где се цеви које се пружају испод улица изливају. Дозивали су Тришу трчећи блатњавом обалом надошлог канала.

Убрзо је из хјустонске пожарне команде стигла и ватрогасна бригада на челу с Бобом Кренеком. Ушли су у јарак и, прво рукама а затим нарочитим моткама од фибергласа са затупастим челним кукама, почели да претражују дно. Морали су да држе један другог око паса да их не би оборила силаина воде.

Други су подигли тежак гвоздени поклопац који је покривао шахт испод ивичњака. Пристигли су и полицајски рониоци и редом поотварали све шахтове покушавајући да прате пут одливне цеви у подземљу. Сваки пут угледали би само воду која је куљала. Од девојчице ни трага.

Тумбање из цеви у цев

Преко три метра испод улице, у потпуној помрчини, Триша се грчевито држала за неравнине у унутрашњости бетонске цеви. Око ње куљала је вода претећи сваког часа да је отргне и повуче са собом. Глава јој је вирила изнад побеснеле бујице тако да је могла да дише, али јој је вода

запљускивала лице и улазила у уста. Кашљала је борећи се за дах.

Триша ни сама није знала како јој се то догодило. У једном тренутку стајала је у јарку, а већ у следећем вода ју је повукла и однела у цев из које је избачена у поплављени шахт где се превртала као у бубњу машине за веш.

Затим ју је струја поново повукла право у вертикални канал који се спуштао три метра и на тој висини укрштао с канализационом цеву пречника око 90 центиметара. Сваки пут када би била бачена из једне мреже цеви у другу ударала је у оштрице искрзаних бетонских отвора.

У једном тренутку инстинктивно је подигла руке и прсти једне шаке нашли су јој се у уздужном шаву бетонске цеви. Истовремено, задњицом је ударила у гомилу ђубрета и отпадака на њеном дну.

Смртно уплашена и повређена дозивала је мајку, а одговарао јој је само одјек њеног гласа помешан с тутња-

вом воде. Грчевито се држала за шав цеви као што се мало дете хвата за мајку када неко непознат покуша да га од ње одвоји.

Трагање наставља родбина

Боб Кренк је показао рониоцима место где је Триша пропала, рекао им да су прегледали и рукавац и цев и да је девојчица већ 40 минута под водом.

Рониоци нису могли да се спусте доле. Вода је куљала кроз цев пречника 90 центиметара брзином од најмање 50 километара на сат. Чак и под условом да ронилац преживи толику силу, не би могао да буде извучен напоље супротно воденој струји.

Два рониоца села су у нарочит алуминијумски чамац и отиснула се набујалим рукавцем. Рефлекторским батеријама прегледали су сва места међу крошњама потопљеног дрвећа где је тело могло да буде заустављено.

Пошто су прочешљали сваки квадратни метар рукавца, признали су да су поражени. Око десет увече мајци девојчице је саопштено да су спасилачке екипе учиниле све.

У цик зоре следећег дана Карин и њене сестре Ејприл отишле су на рукавац. Дозивале су Тришу гацајући кроз блато и ђубре. Вратиле су се кући уморне и очајне. Трагање је наставио Тришин ујак др Винсент Филипс са два пријатеља.

У пола осам ујутро др Филипс је приметио два човека како прегледају неку мапу раширену на хауби аутомобила. Помислио је да су послати да траже Тришу и пришао им је.

Али, Тим Гебриш и Бардо-нијано Гарсија били су ту да би проверили да ли је вода довољно опала да би се прочистиле канализационе цеви. Мапа је била шема градске канализационе мреже.

Хоћу моју маму!

Сви заједно одвезли су се до места где је Триша потонула. Гебриш је подигао поклопац најближег шахта, узео јаку батеријску лампу и спустио се унутра.

Изненадио се видевши да је током ноћи вода опала за око 30 центиметара. Уперио је батерију према дну и угледао гомилу отпадака од разбијеног стакла, метала, бетона. Када је окренуо батерију на десну страну, учинило му се да, тамо даље у цеви, види обресе нечег што се помера.

— Мала, јеси ли то ти? — викнуо је ни сам не верујућу да је то могуће.

— Ко сте ви, хоћу моју маму! — одговорио му је детињи плачан гласић.

Гебриш је хтео да полети према њој, али је пречник цеви за њега био сувише тесан.

— Можеш ли ти да се провучеш до мене, а ја ћу те одвести мами?

Триша је била изнурена и преплашена, али је ипак, центиметар по центиметар, крчила себи пут у правцу светлости лампе. Када је стигла до Гебриша, он ју је зграбио у наручје, помиловао и додао Гарсији.

У болници, где су одмах одвезли дете које се тресло од зиме и шока, лекари нису установили ништа озбиљно: мали потрес мозга, ишчашен gleжањ и модрица на челу. Кући је пуштена сутрадан.

Триша не воли да се сећа онога што је преживела нити да је хвале због храбрости.

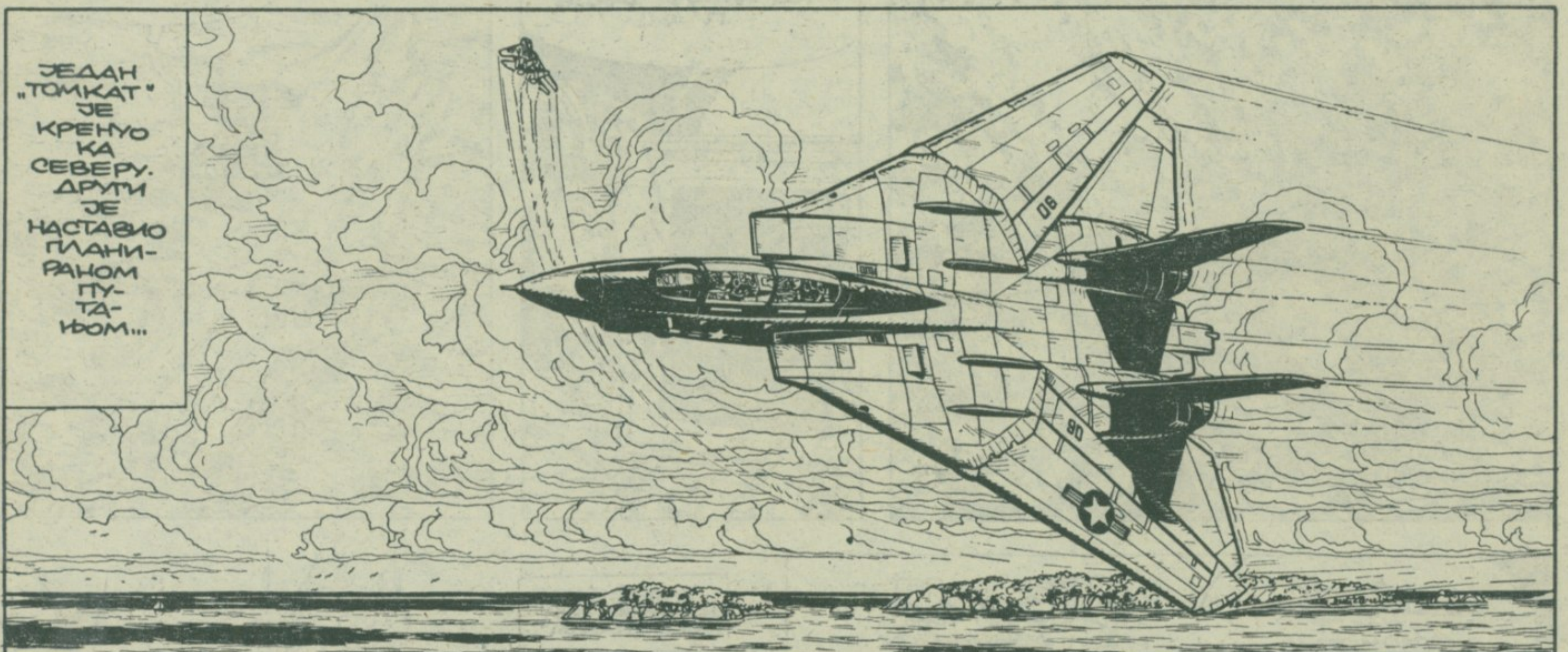
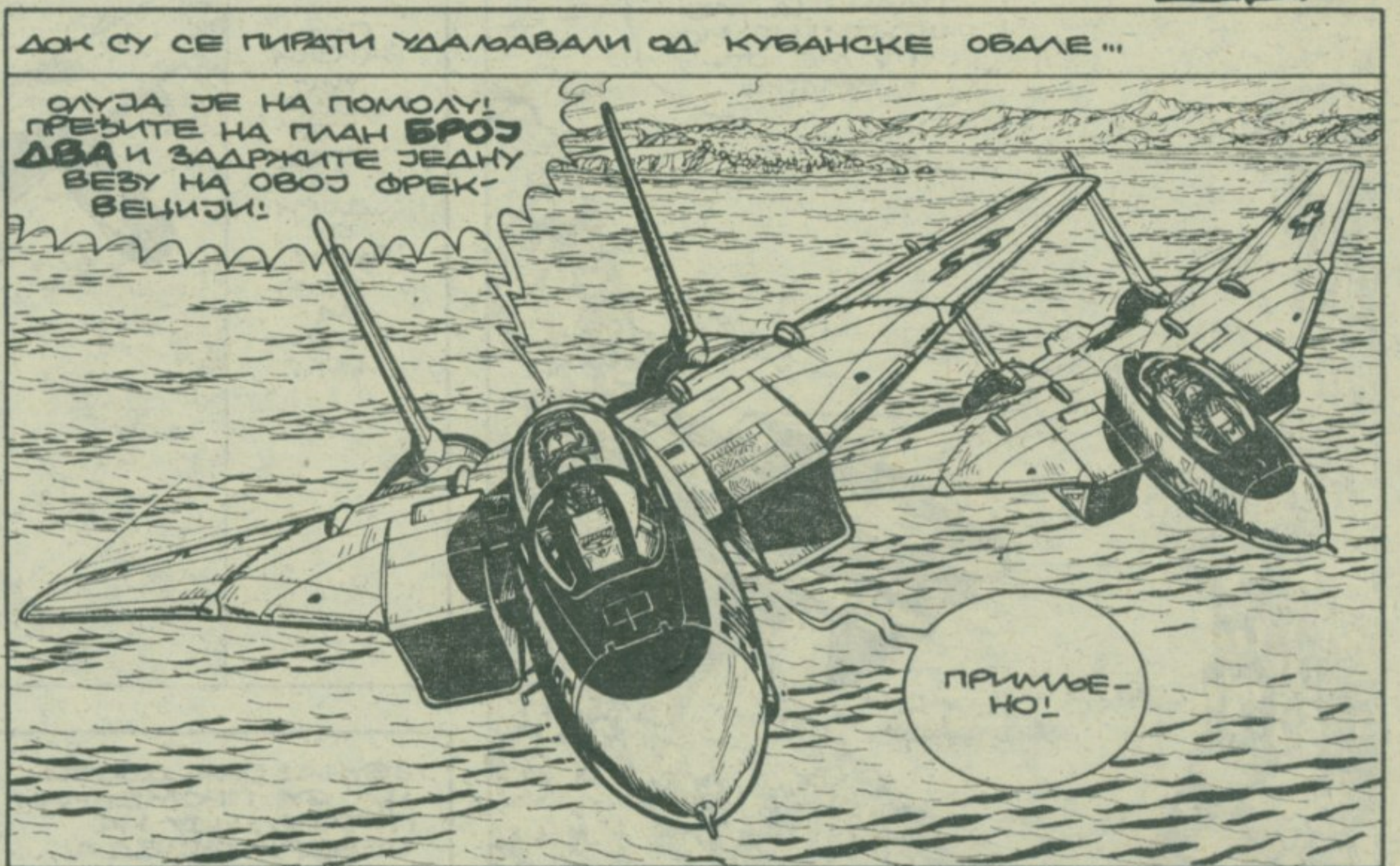
— Била сам храбра зато што сам морала — каже она тихо када је неко о томе пита.

Б. Д.

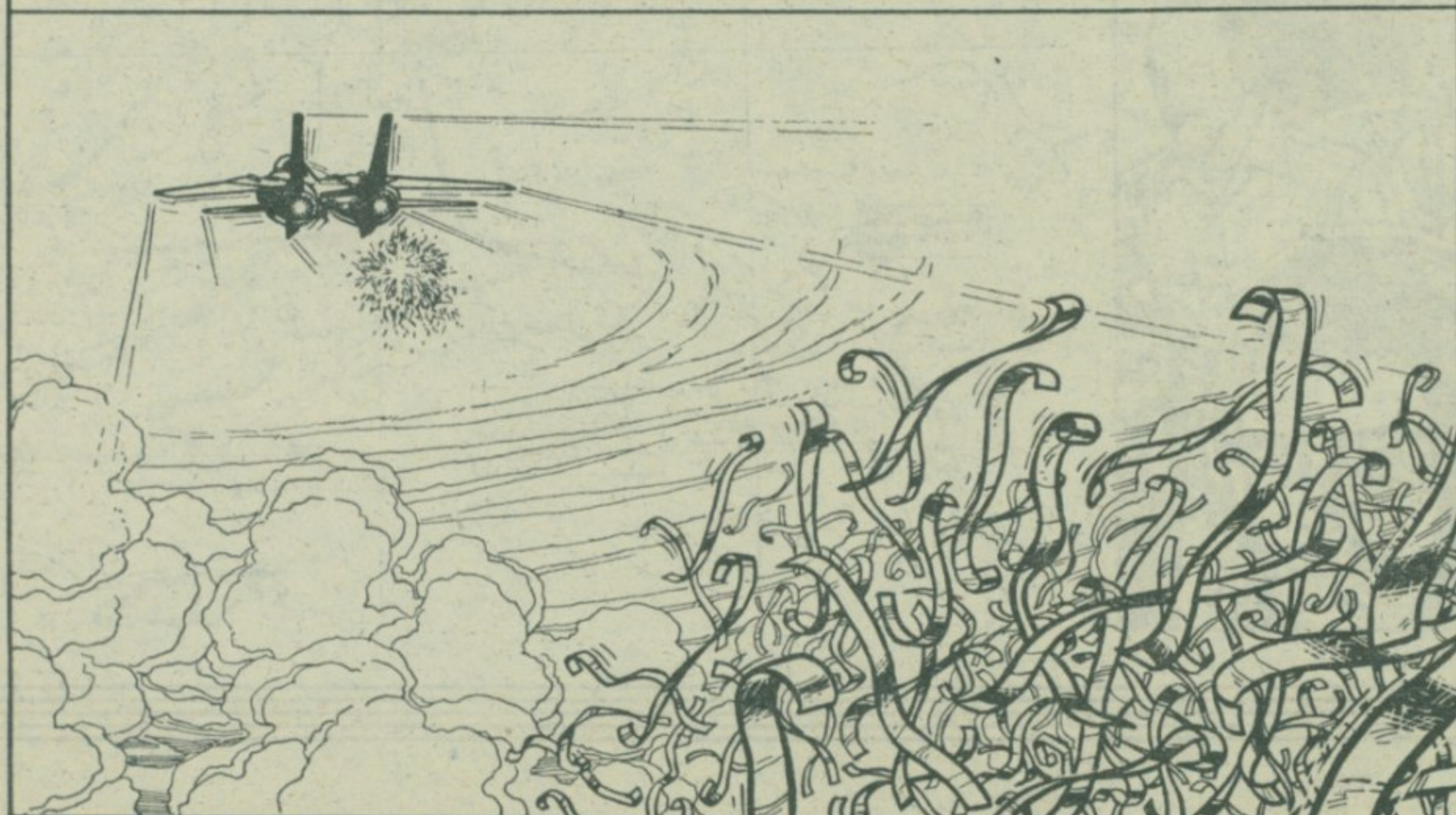

Овак Зени НЕБЕСКА ВАТРА

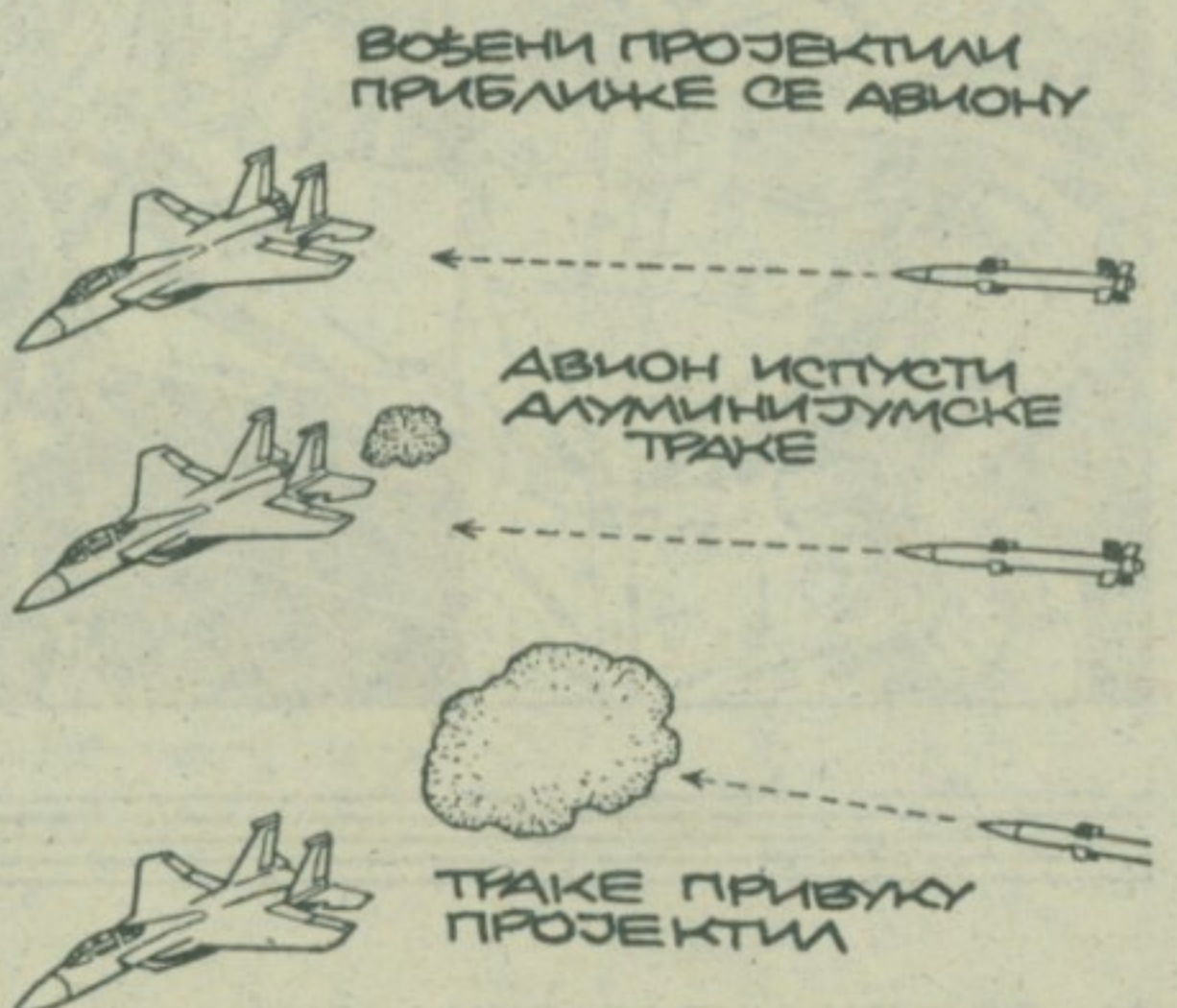
III ДЕО

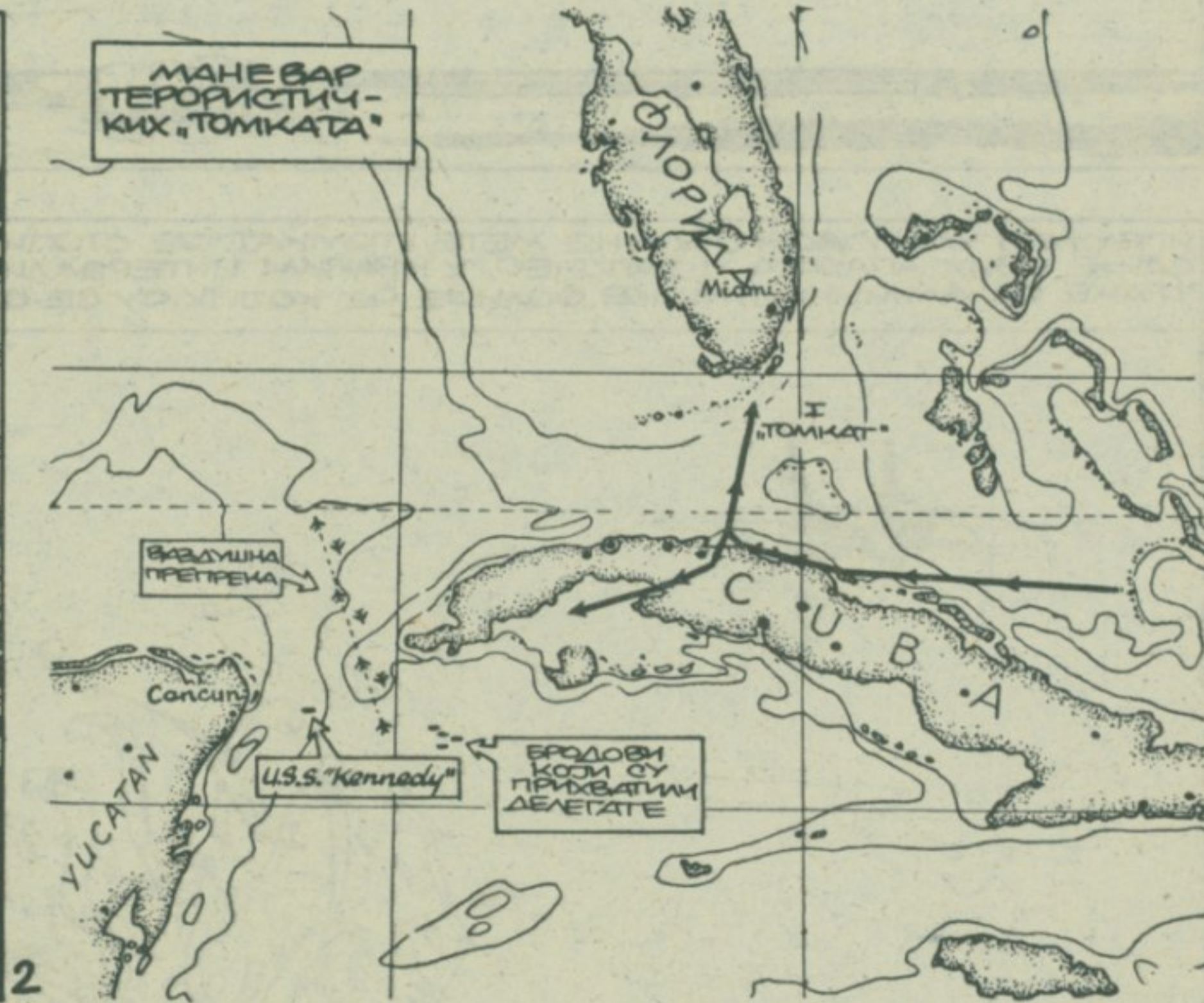
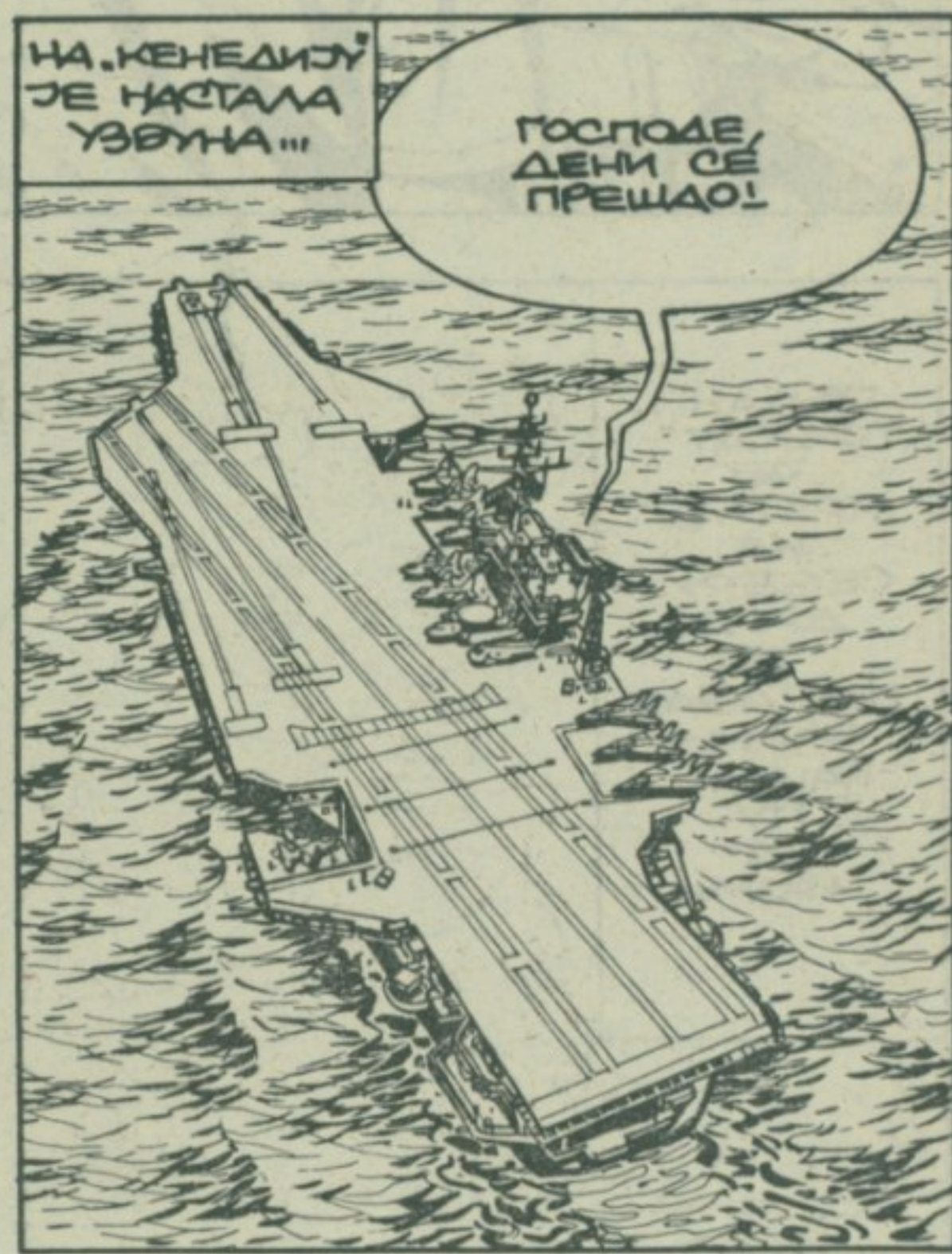
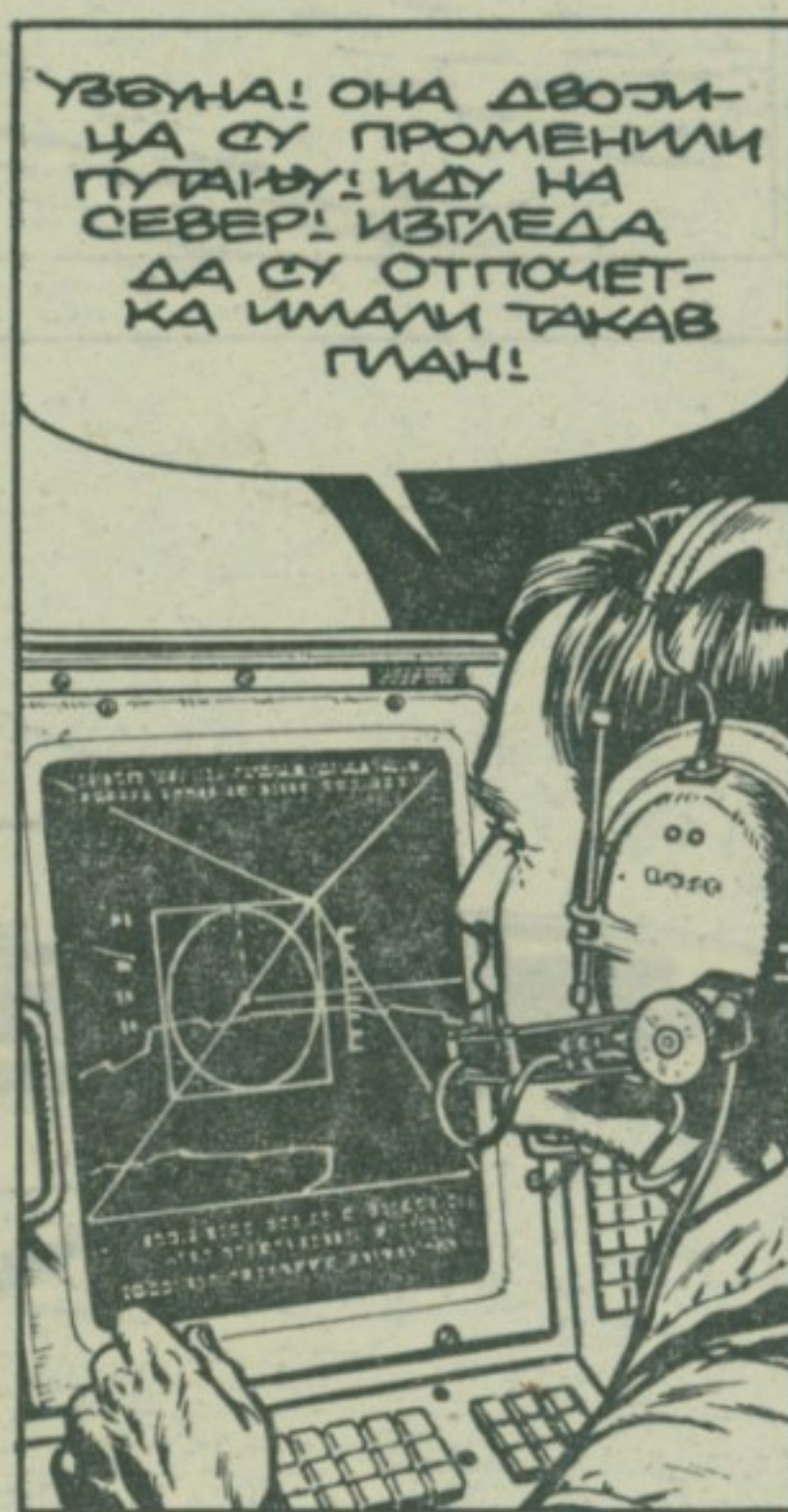
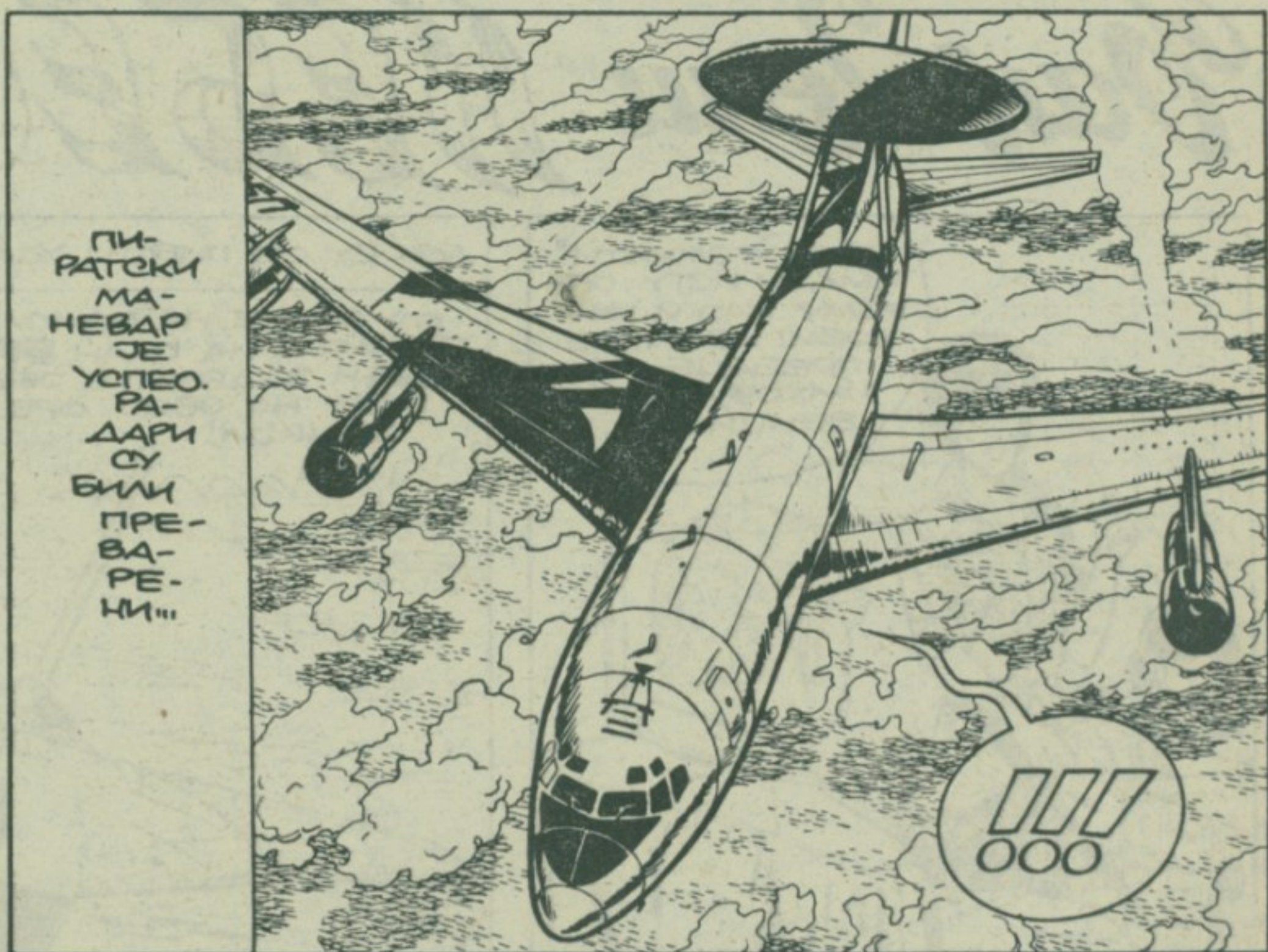

ИГРАЈУЋИ УЛОГУ ДОБРОВОЉНЕ МЕТЕ, „ТОМКАТ“ ЈЕ СТОПИРАО ФУНКЦИОНИСАЊЕ СВИХ АПАРАТА И ЗАПОЧЕО, У КРАЊИМ ИНТЕРВАЛИМА ДА ИСПУШТА ТРАКЕ ОД АЛУМИНИЈУМСКЕ ФОЛИЈЕ ОД КОЈИХ СУ СЕ ОДВИЈАЛИ...

„РАДАРСКИ ТАЛАСИ, СТВАРАЈУЋИ ПРИВИД ЈОШ ЈЕДНОГ АВИОНА И ОНЕМОГУЋАВАЈУЋИ ОТКРИВАЊЕ ПОЗИЦИЈЕ“ АЛУМИНИЈУМСКЕ ТРАКЕ СУ, ПОРЕД ТОГА, ОМОГУЋАВАЛЕ АВИОНИМА ДА ИЗБЕГНУ ПРОЈЕКТИЛЕ...

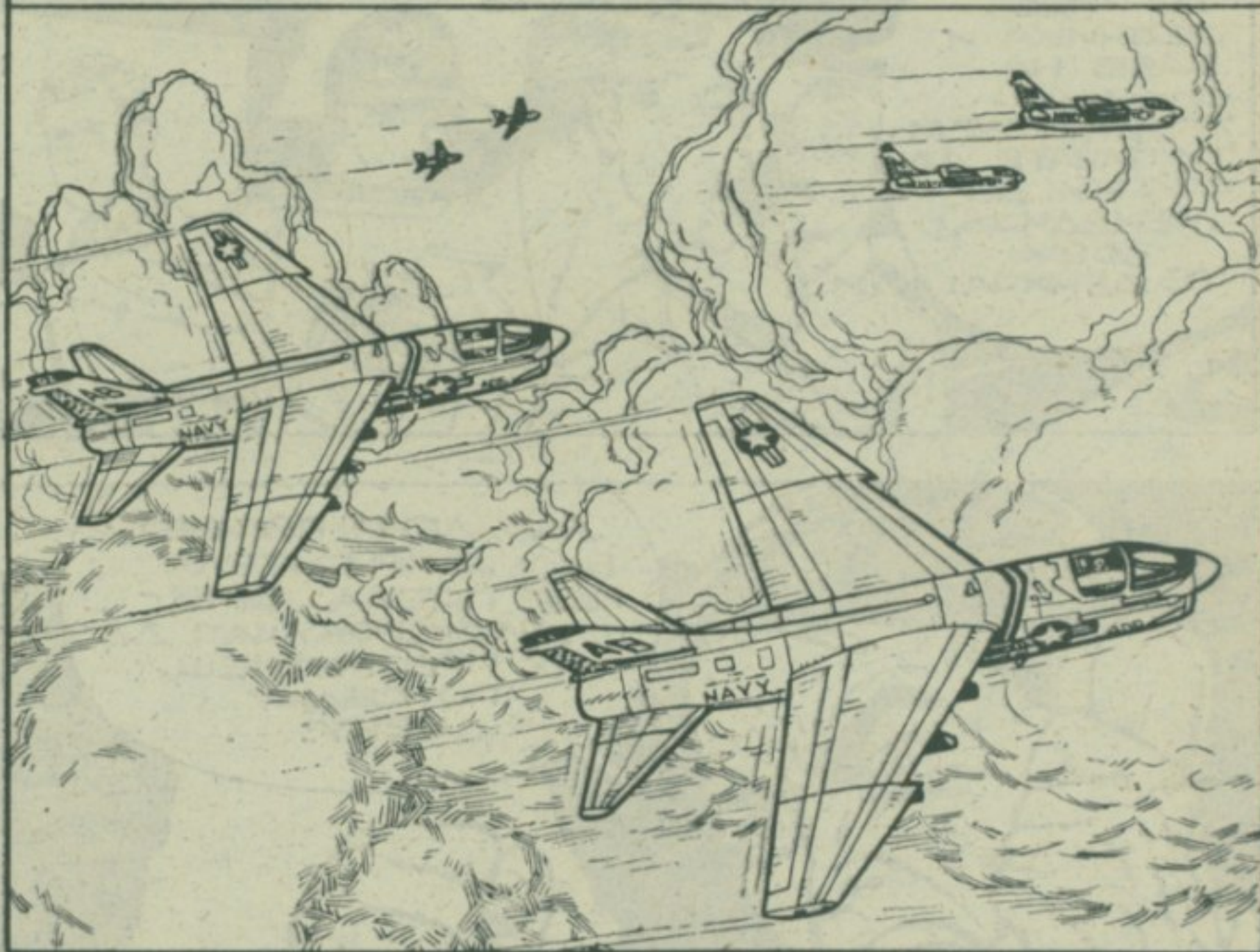

НА „КЕНЕДИЈУ“ ЧЕРИ ТАМБЛЕР ЈЕ ОБЕЗБЕЂИВАО ЗАШТИТУ НОСАЧА АВИОНА...

ЛЕТЕЛИ СУ У ГРУПАМА ПО ДВА АВИОНА...

ДРУГИ ПИРАТСКИ „ТОМКАТ“ ЛЕТЕО ЈЕ ПРЕМА ФЛОРИДИ...

РАДИСТИ! НЕМАМ ВИШЕ АЛУМИНИЈУМСКИХ ТРАКА! АКО ХОРЕМО ДА СЕ ВРАТИМО ПОЧЕТНОМ ЦИЛУ, ТРЕБАЛО БИ ДА СЕ ВРАТИМО!

ТАЧНО, ИНАЧЕ ЋЕМО ОСТАТИ БЕЗ ГОРИВА!

НЕВОЉА ЈЕ ШТО ЋЕМО СЕ СУСРЕСТИ СА АМЕРИКА КОЈИ СУ НАМ ЗА ПЕТАМА!

ОСИМ... ИМАМ ИДЕЈУ!

ПРЕМА ОБАВЕШТЕЊУ ЛЕДИ Х, УСКОРО ТРЕБА ДА СЕ МИМОИЋЕМО СА АВИОНИМА НА РЕДОВНОЈ ЛИНИЈИ МАЈАМИ-МЕРИДА!

ГЕНИЈАЛНО!

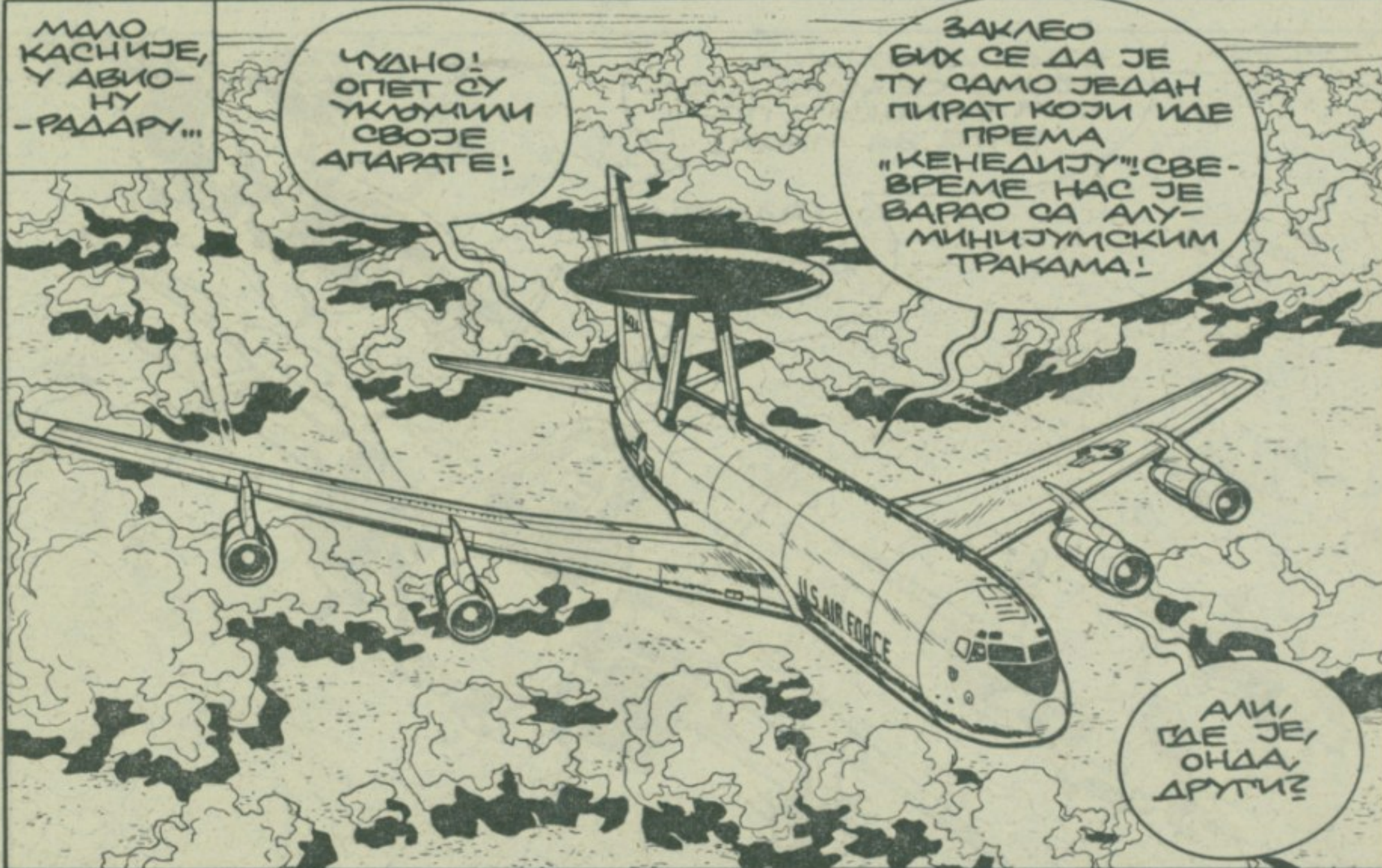

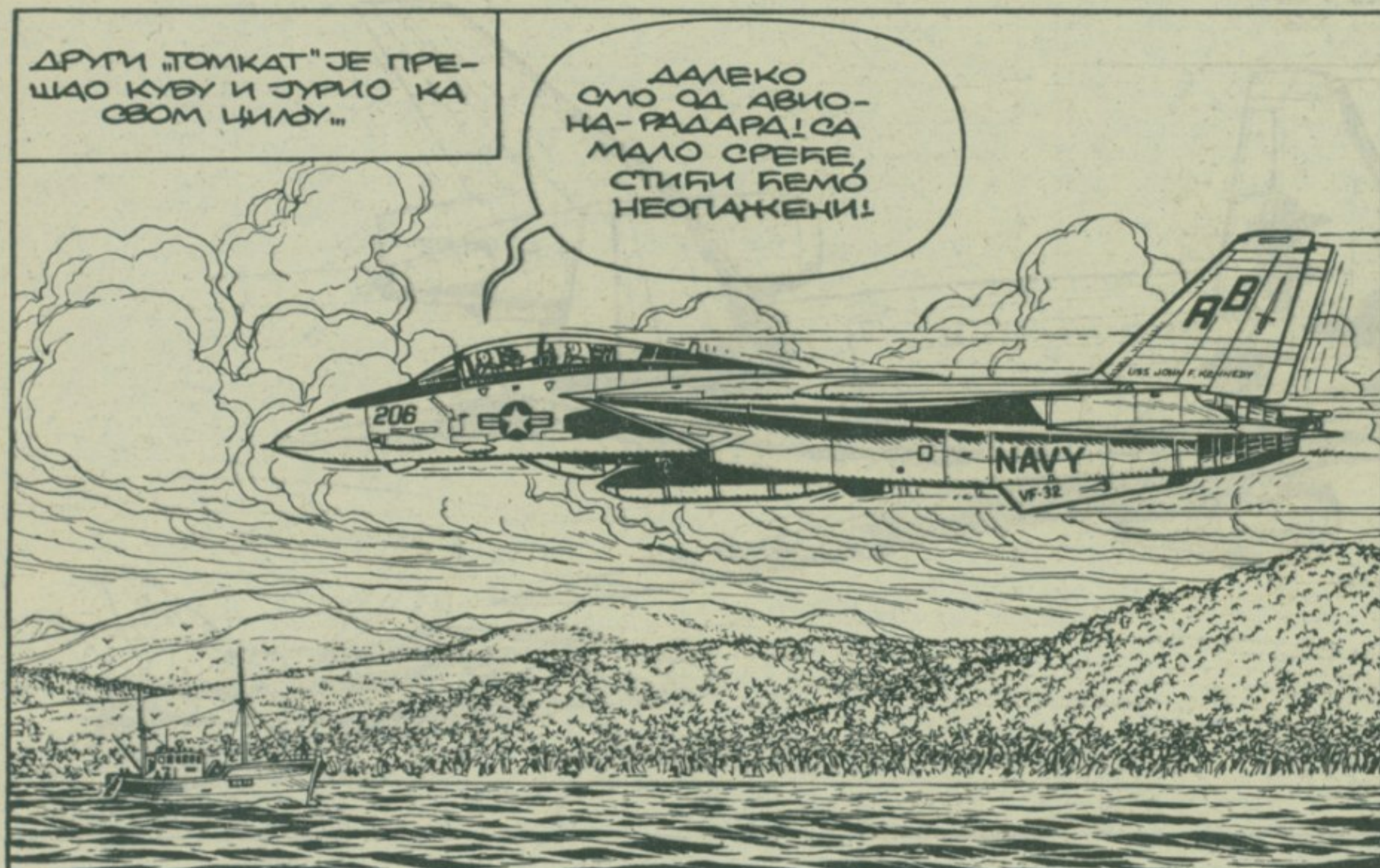
МАЛО КАСНИЈЕ, У АВИОНУ - РАДАРУ...

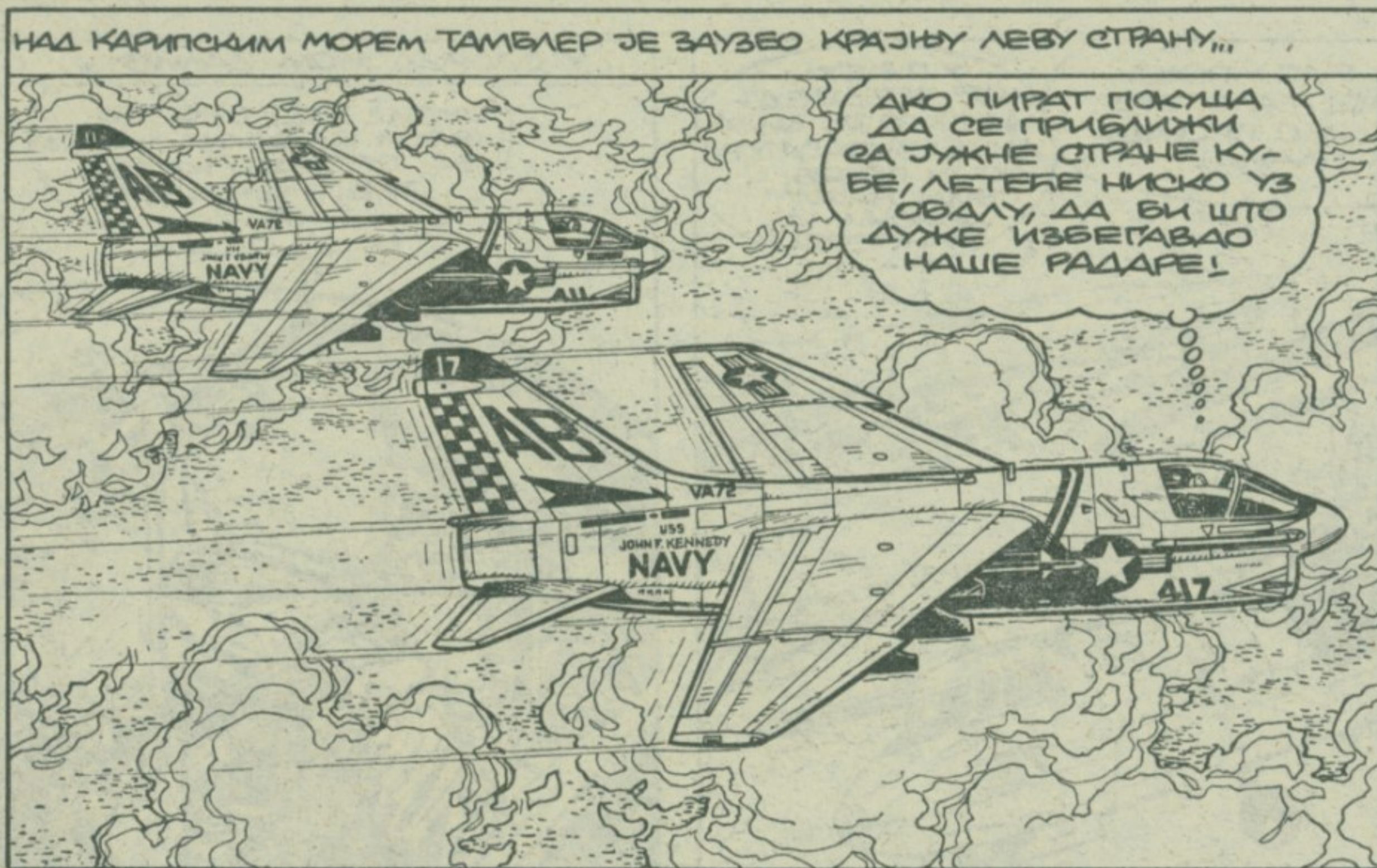
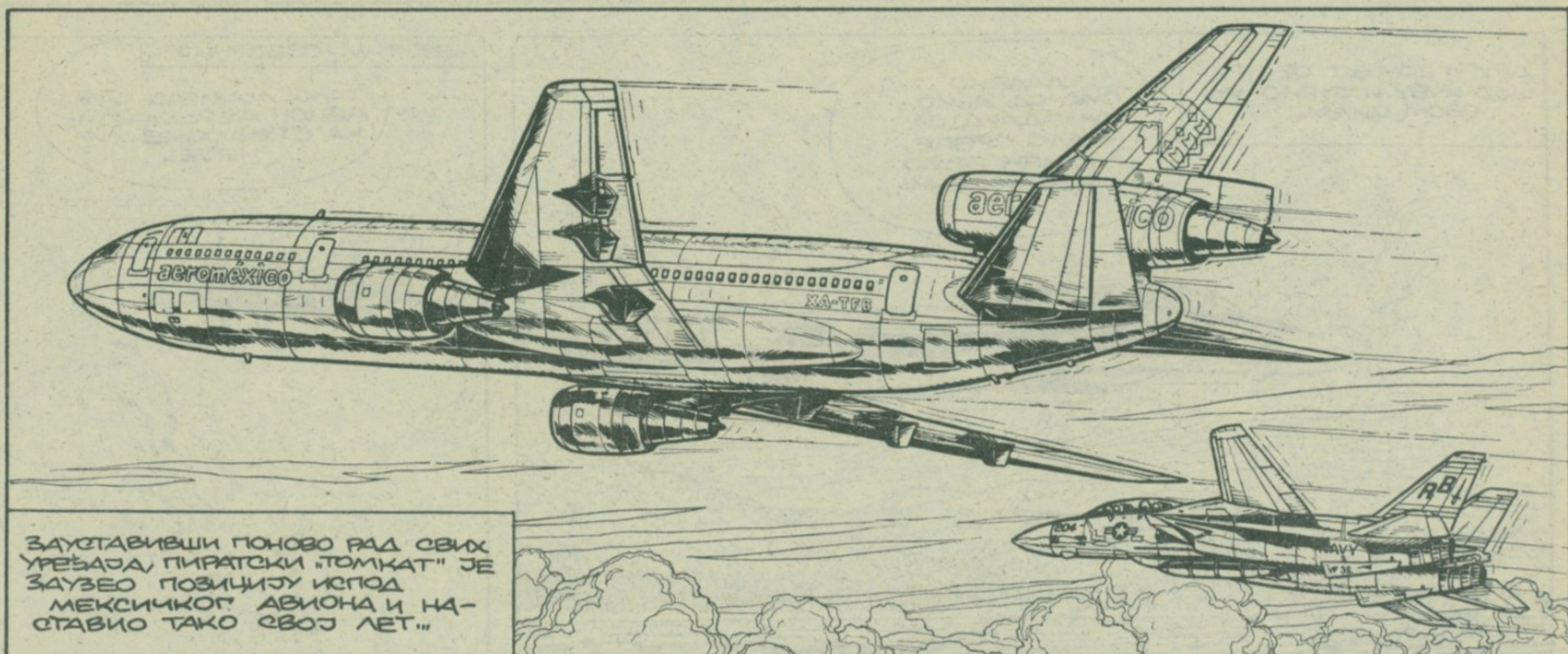
УЏАНО! ОПЕТ СУ УКЛУЧИЛИ СВОЈЕ АПАРАТЕ!

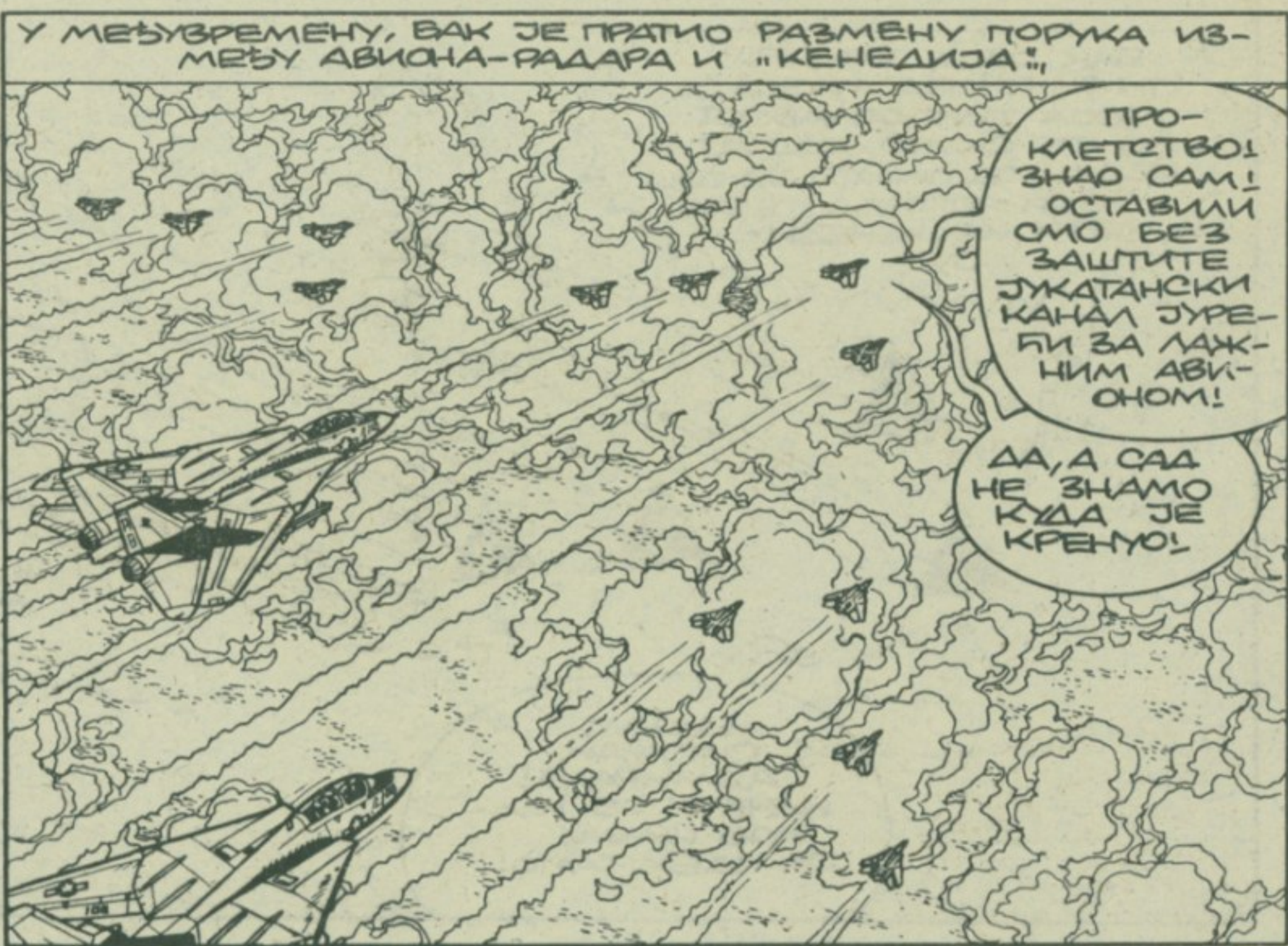
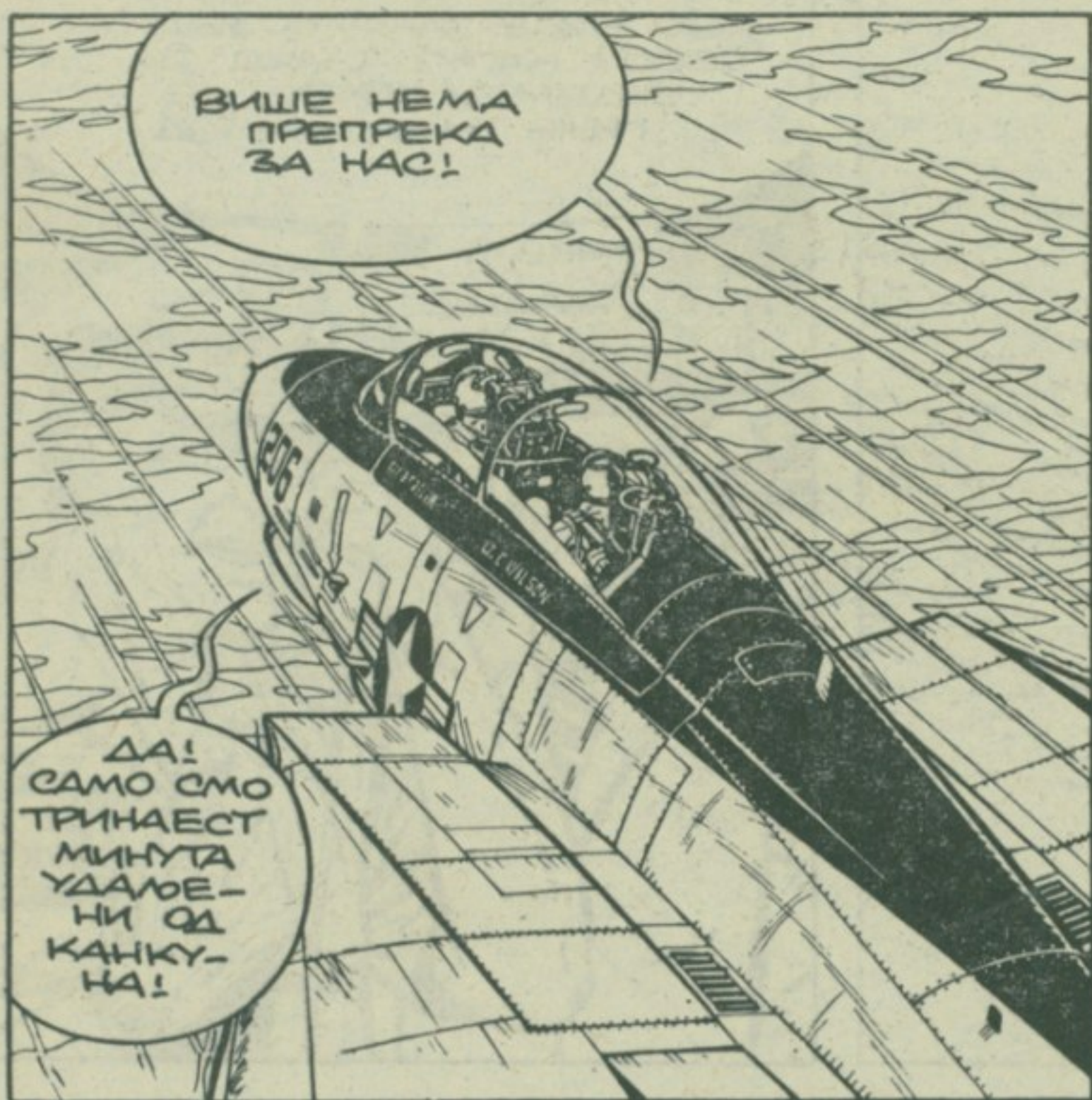
ЗАКЛЕО БИХ СЕ ДА ЈЕ ТУ САМО ЈЕДАН ПИРАТ КОЈИ ИДЕ ПРЕМА „КЕНЕДИЈУ“! СВЕ-ВРЕМЕ НАС ЈЕ ВАРАО СА АЛУМИНИЈУМСКИМ ТРАКАМА!

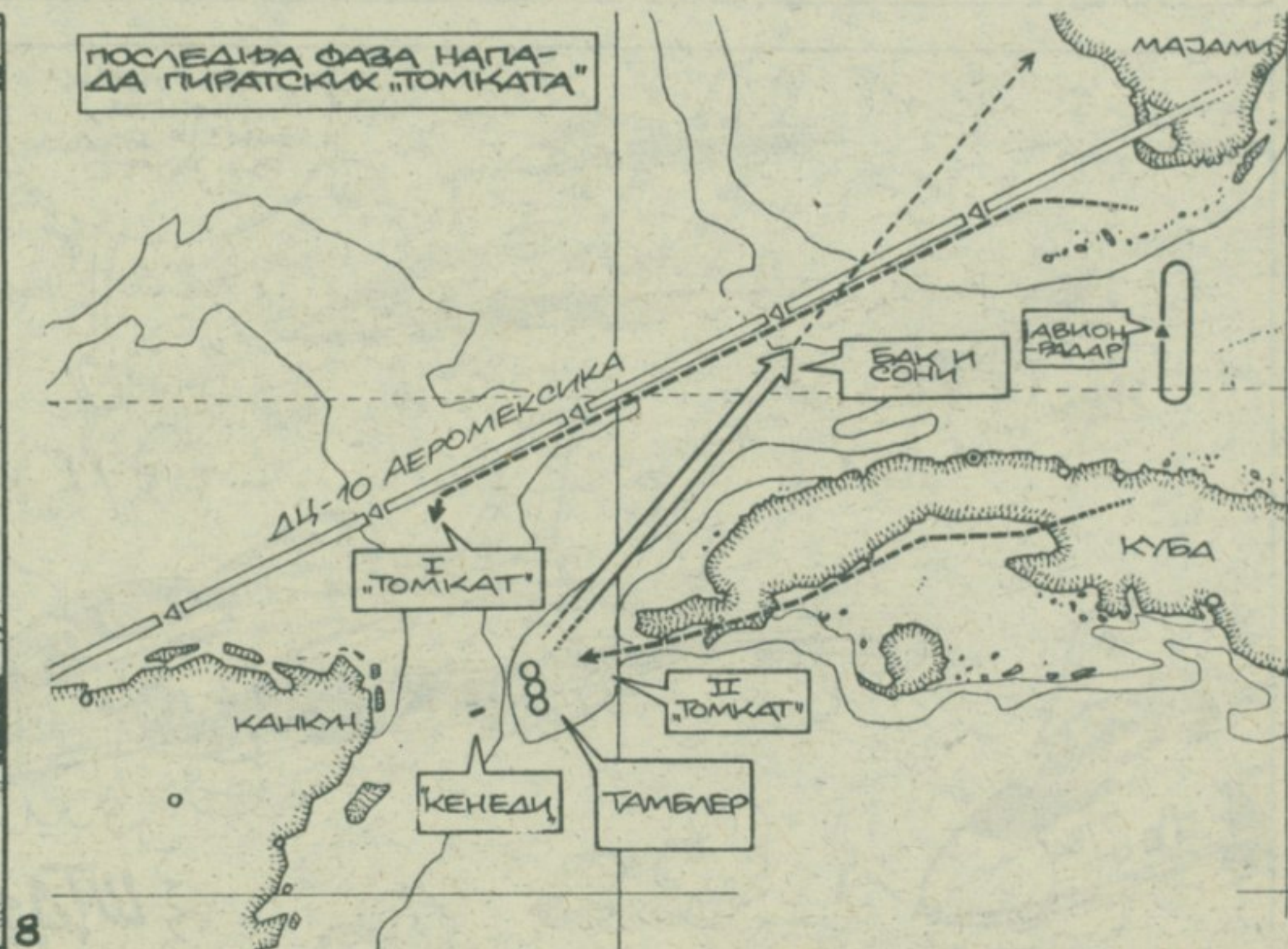
АИИ! ДА ЈЕ, ОНДА, ДРУГИ?

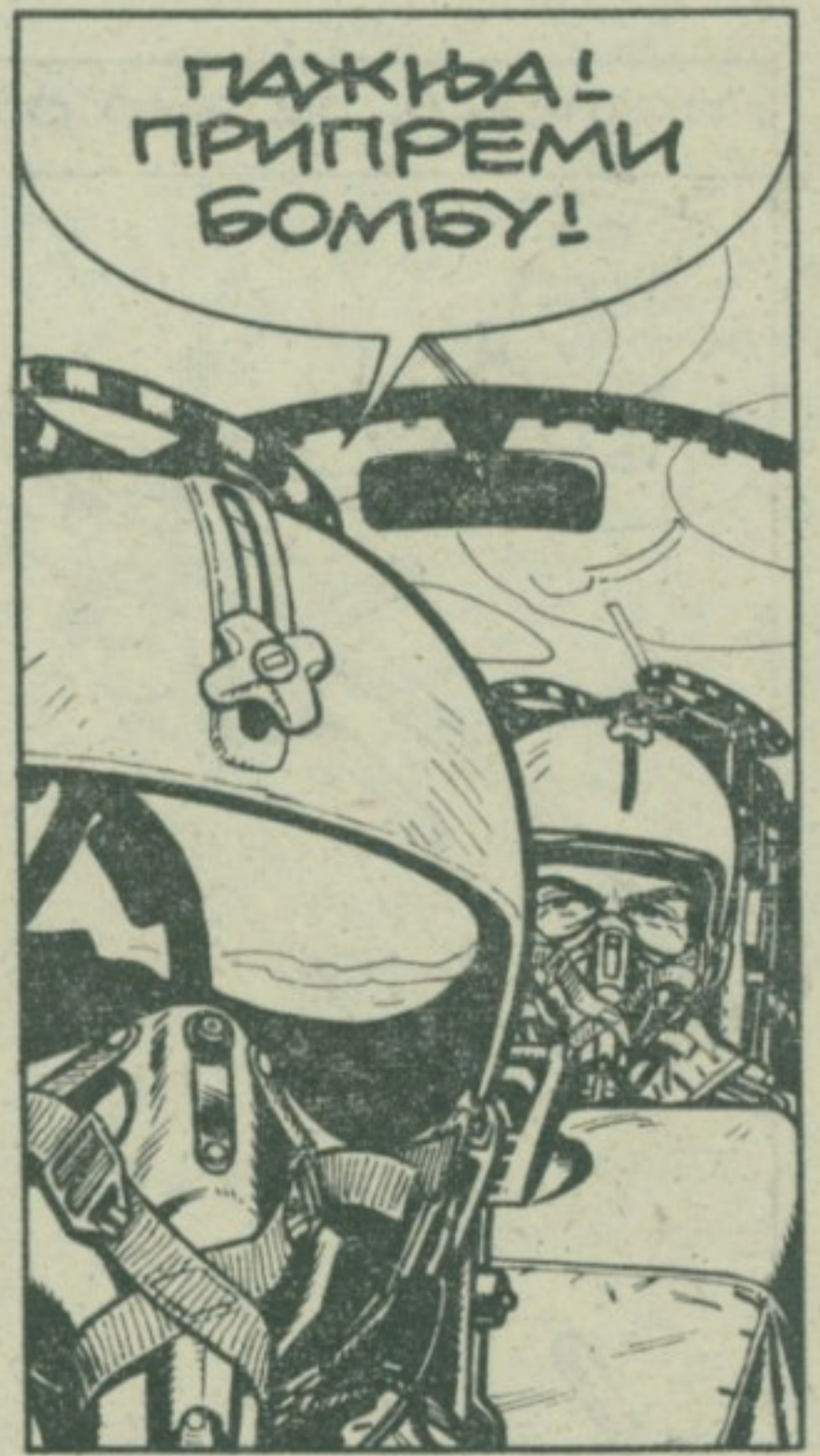
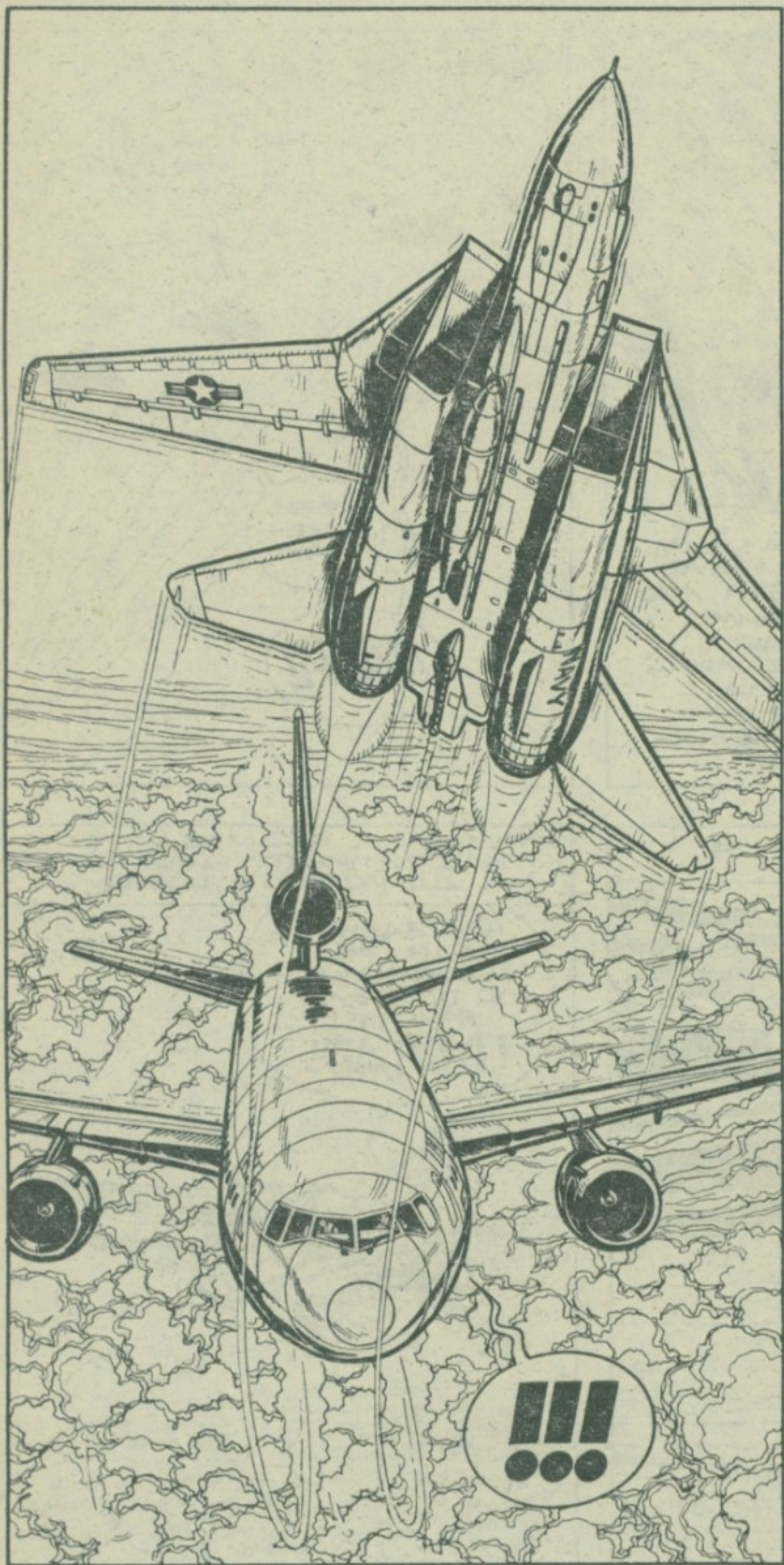

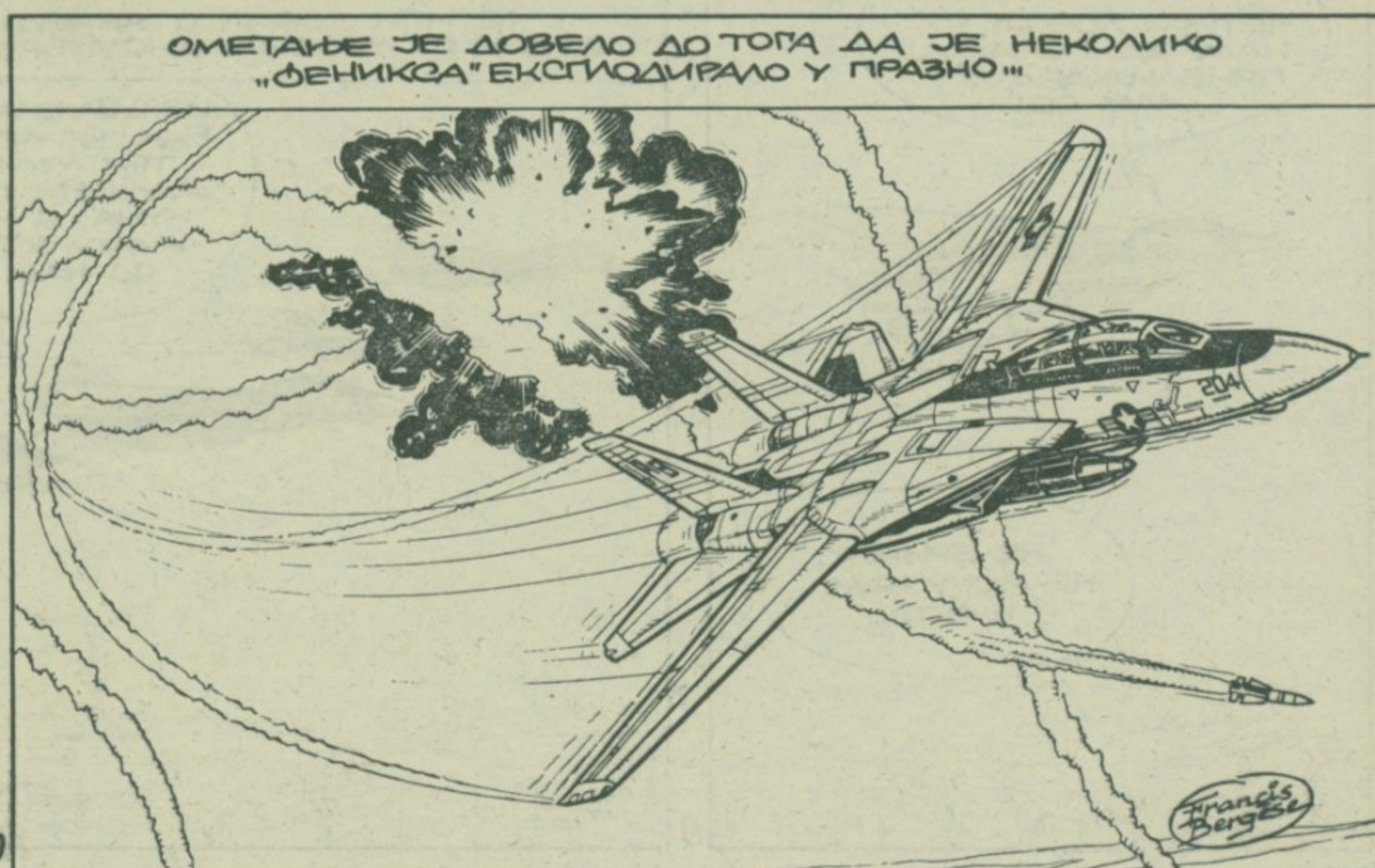
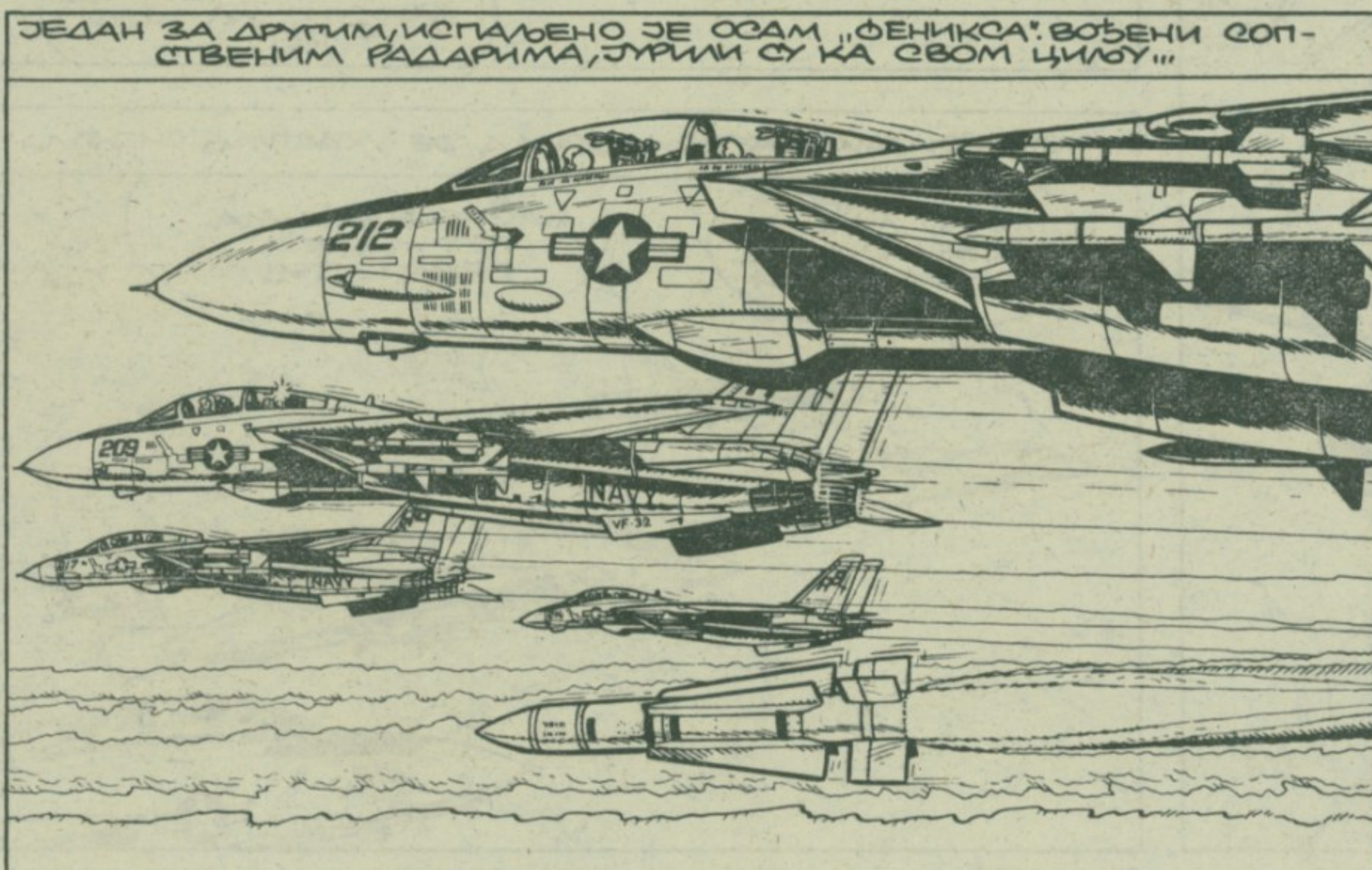
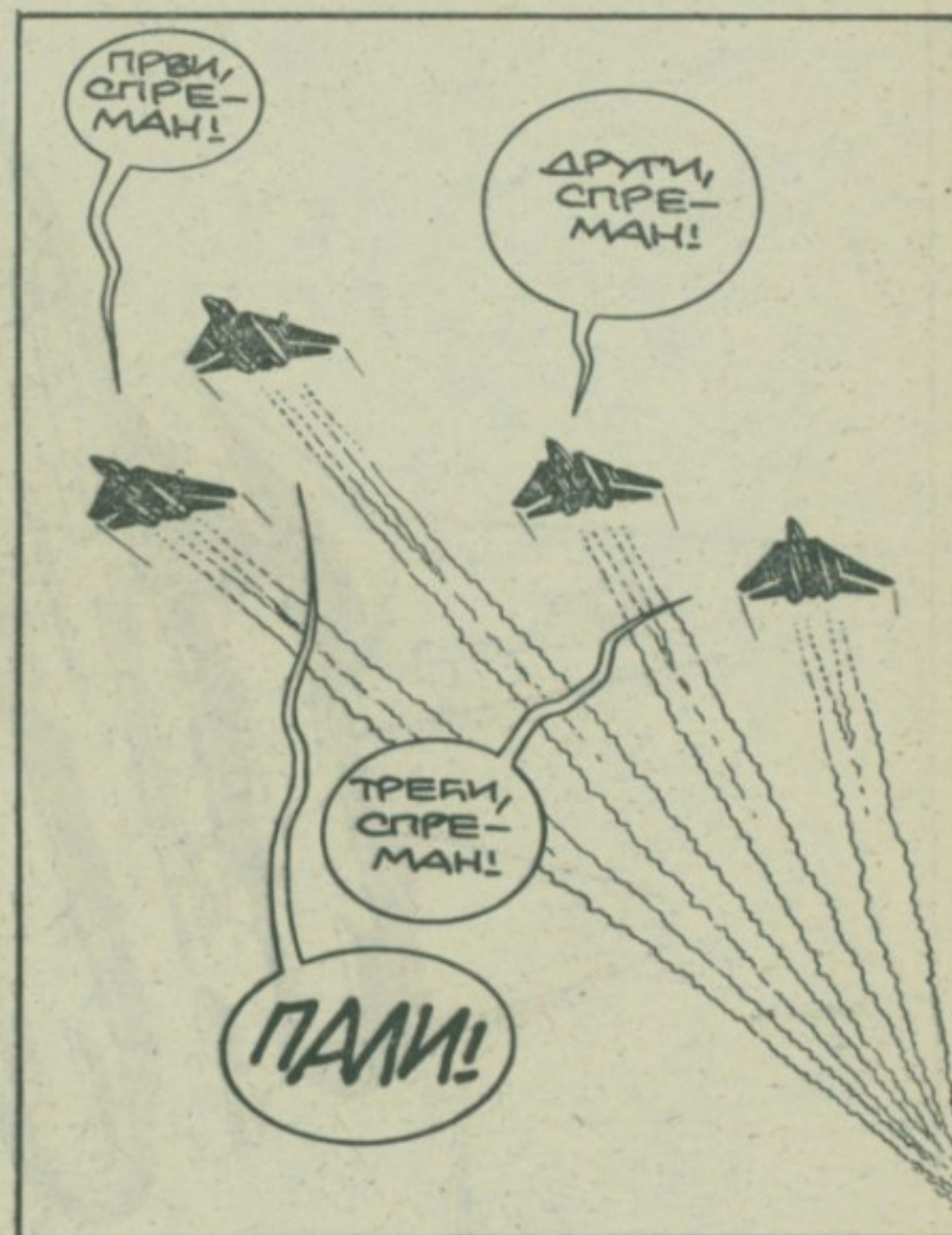
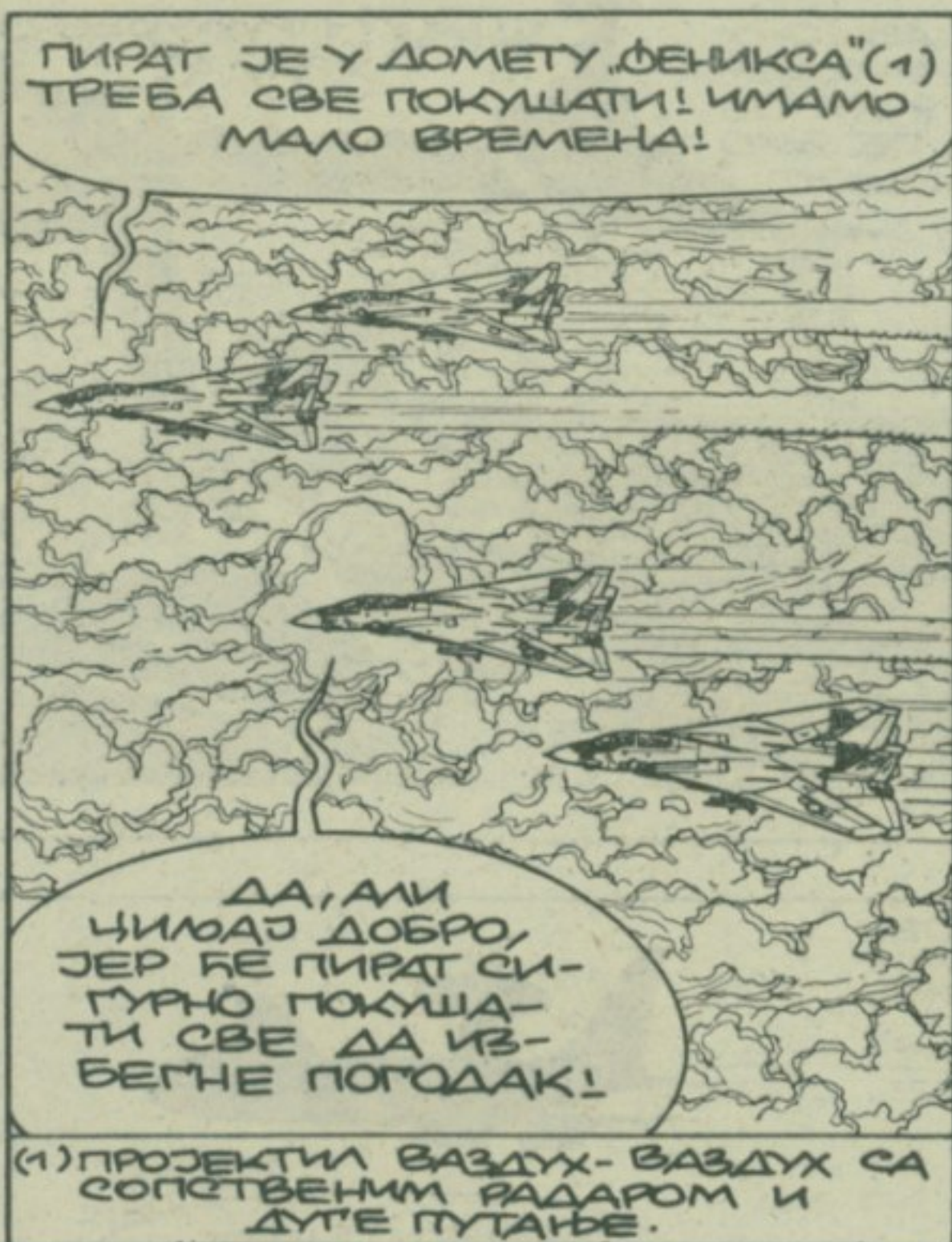

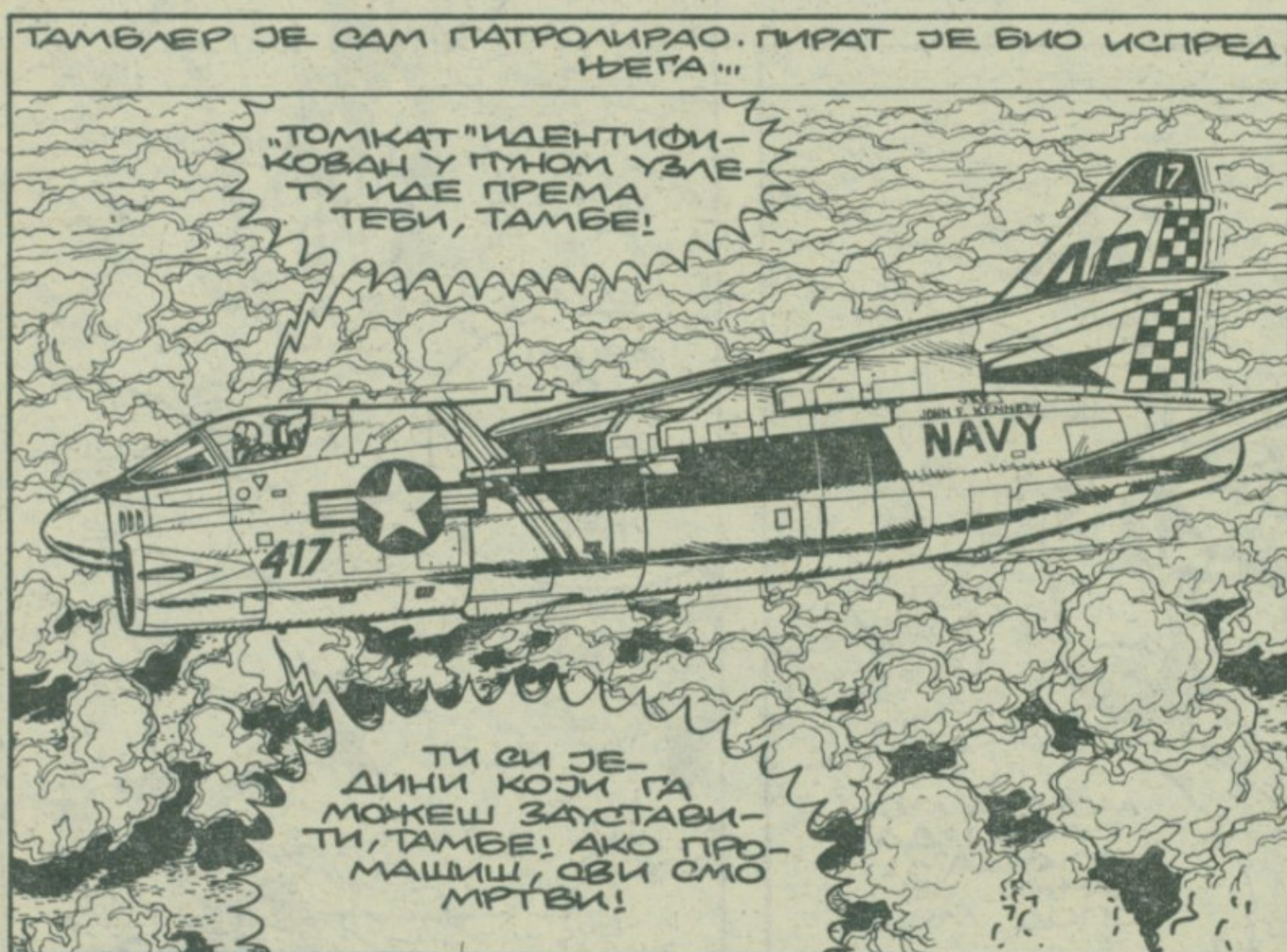
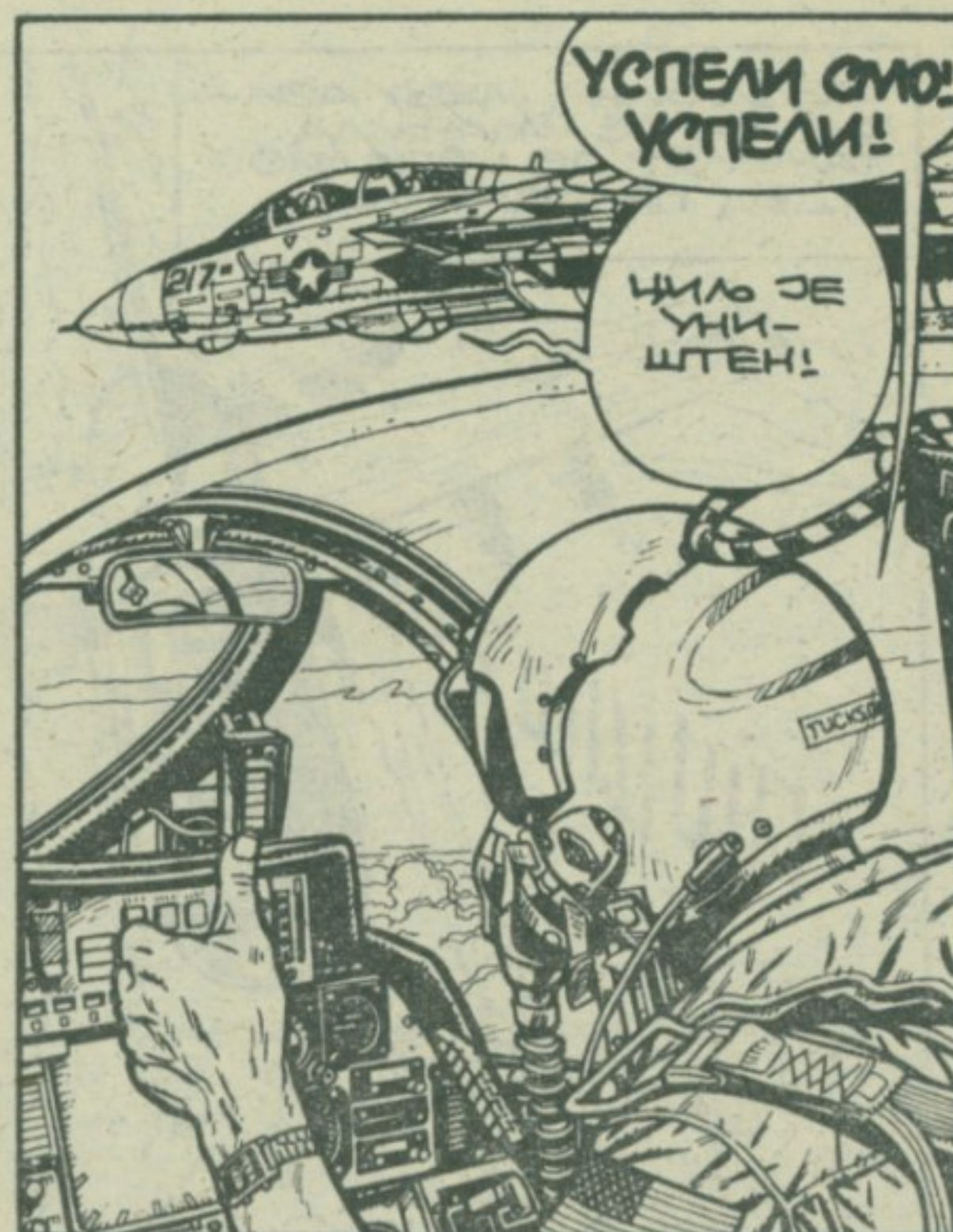
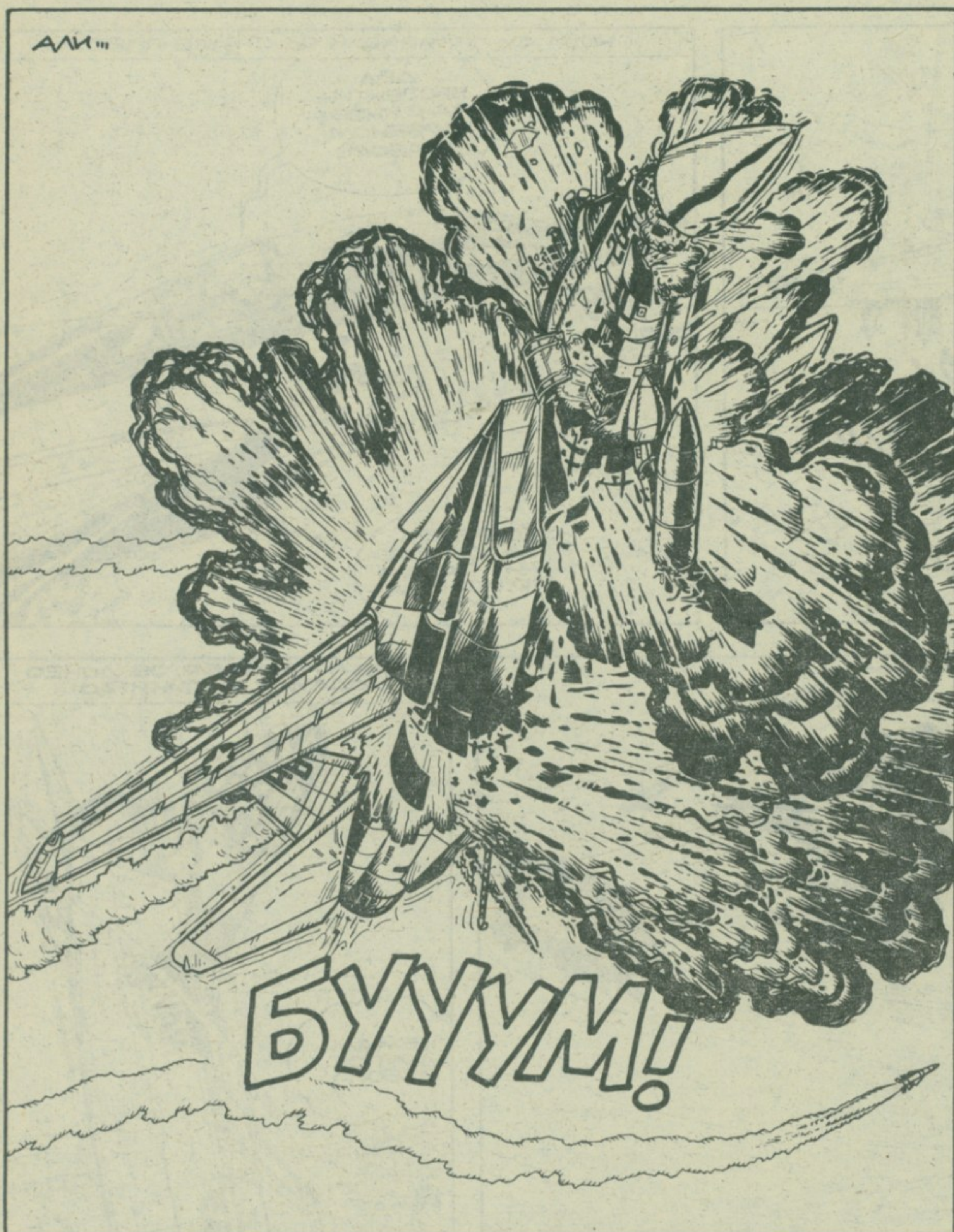

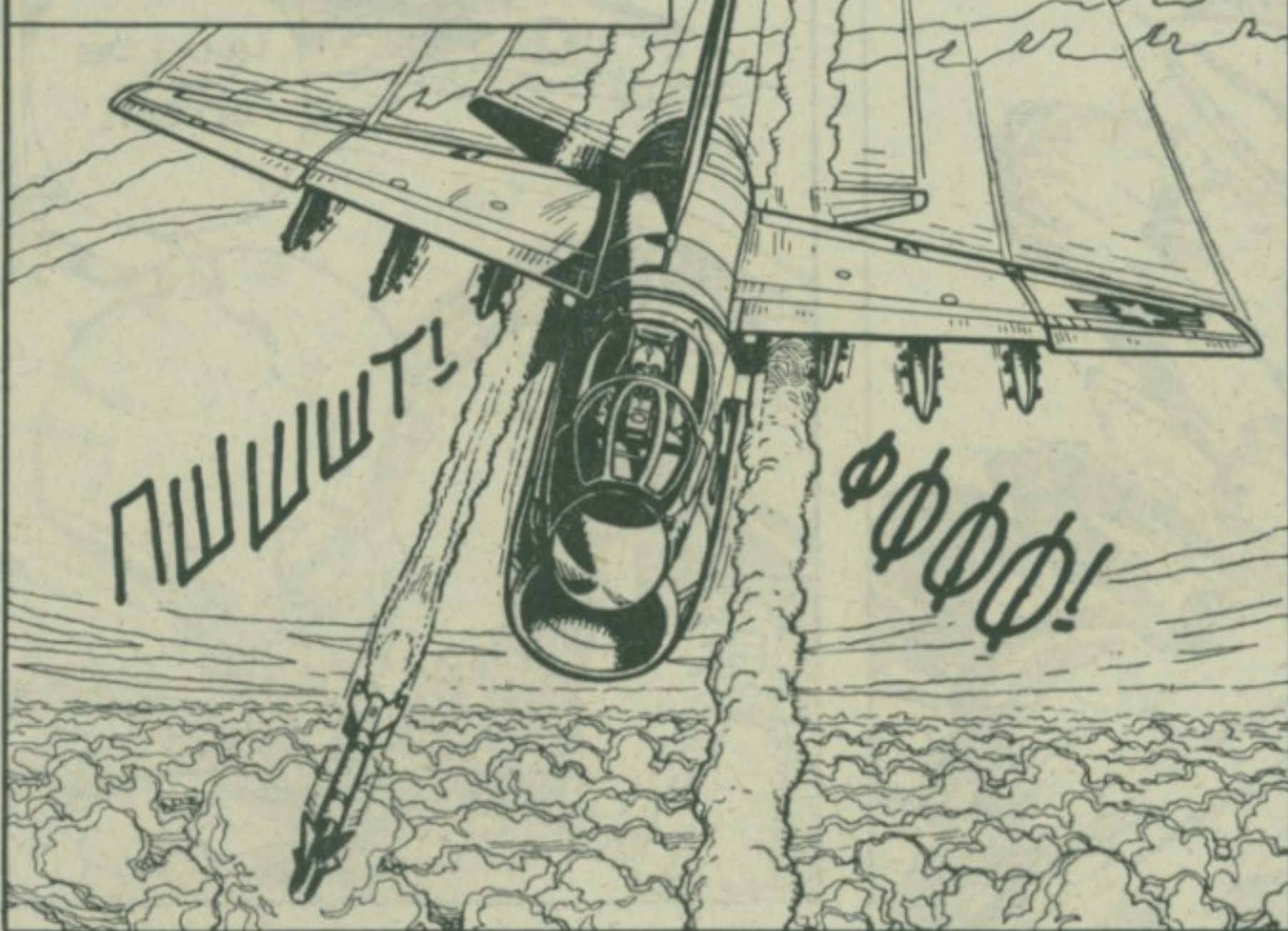

РАЗДАЉИНА МЕЂУ АВИ-
ОНИМА СЕ СМАЊИЛА.
ТАМБЛЕР ЈЕ ИСПАЛИО
ДВА ПРОЈЕКТИЛА...

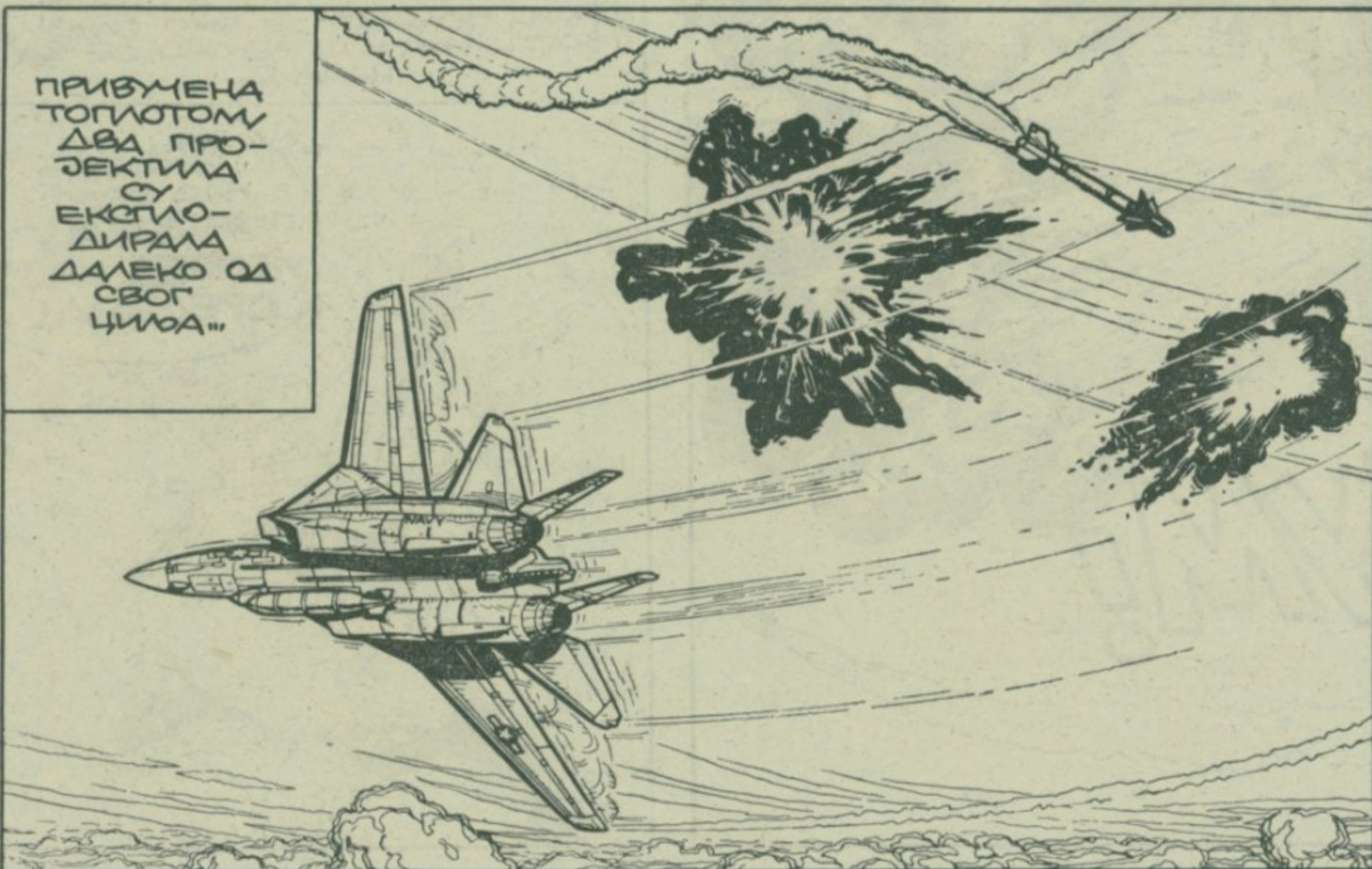
...КОЈИ СУ ПРИМЕЂЕНИ ОД СТРАНЕ ПИРАТА...

ДВА
ПРОЈЕКТИ-
ЛА С ИНОРА-
ЦРВЕНОМ
ГЛАВОМ!

СКРЕЋЕМ
ЗА 60 СТЕПЕ-
НИ! БАЏАМ
ТОПЛОТНЕ КАР-
ТУШЕ!

ПРИВУМЕНА
ТОПЛОТОМ,
ДВА ПРО-
ЈЕКТИЛА
СУ ЕКСПЛО-
ДИРАЛА
ДАЛЕКО ОД
СВОГ
ЦИЉА...

У ТРЕЋУ, ТАМБЛЕР ЈЕ ДОНЕО
ОДЛУКУ И-ПИКИРАО...

НЕМАМ
ДРУГОГ
ИЗБОРА!

АВИОН
СЕ САВ
ТРЕСЕ!
САМО
ДА КРИМ
ИЗДР-
ЖЕ!

ПАЗИ,
ГОРЕ!
ТИП
ЈЕ
ЉД!

УО,
ПРОМАШИО
САМ! НЕМАМ
ВИШЕ ШАНСЕ!
МНОГО ЈЕ
БРЖИ ОД
МЕНЕ!

МОЖДА МО-
ГУ ОВО ДА
ПОКУШАМ!
ТАЧНО ЈЕ
ИСПОД МЕНЕ!

ДВЕ СЕКУНДЕ КАСНИЈЕ, ПРЕ НЕ-
ГО ШТО ЈЕ ПИРАТ МОГАО ДА РЕА-
ГУЈЕ...

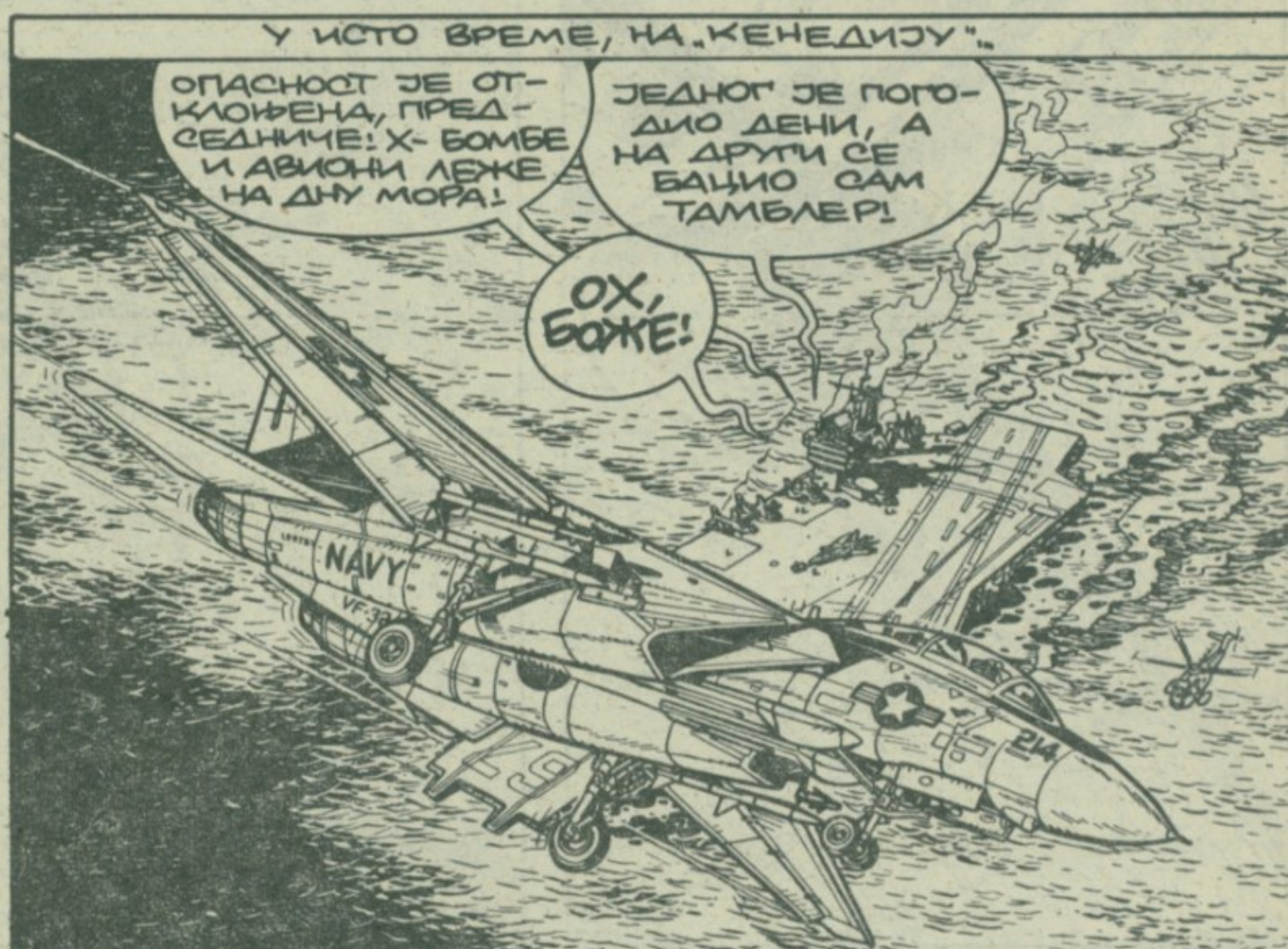

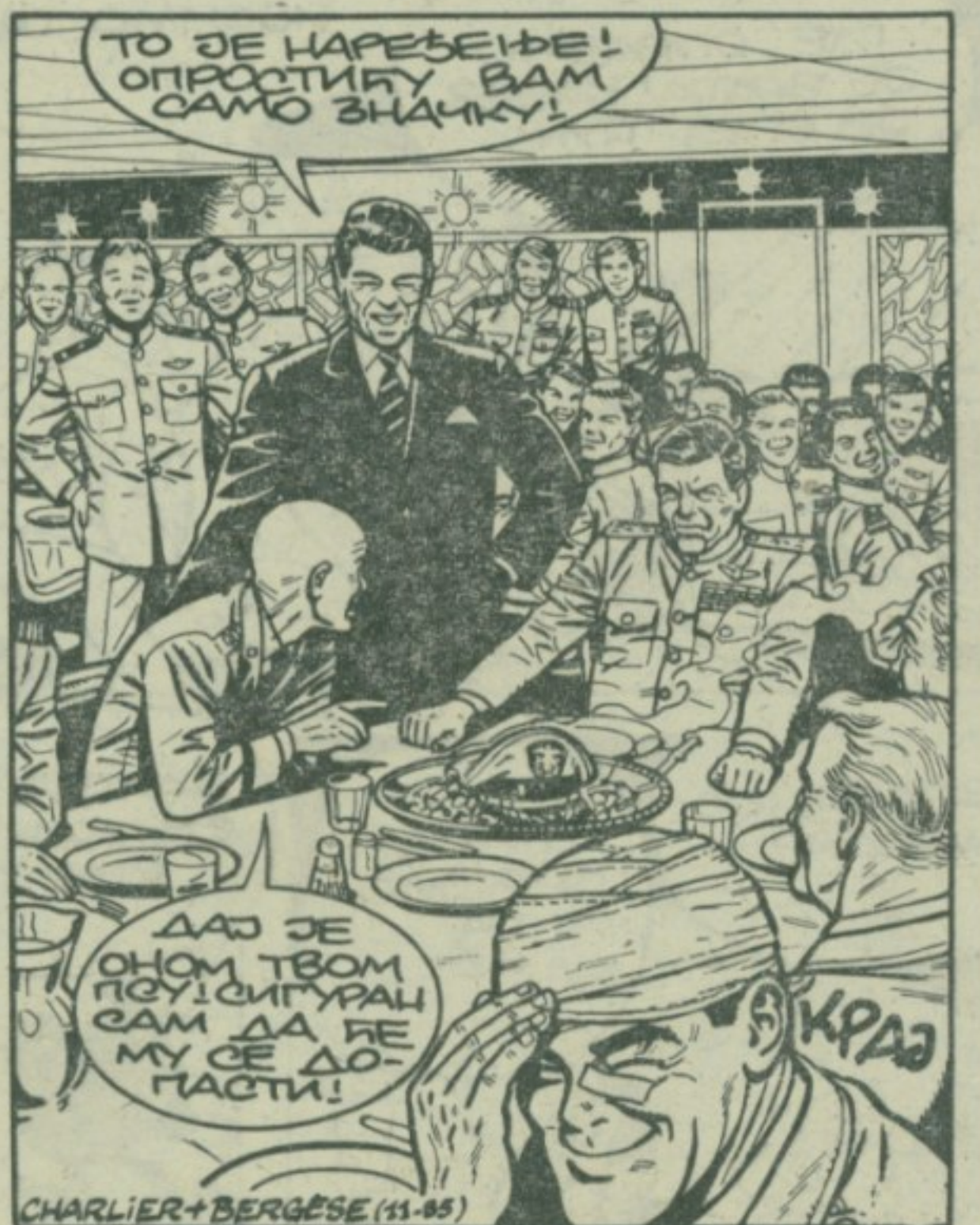
МАЛО КАСНИЈЕ, НА «КЕНЕДИЈУ»...

ХИЛЈАДУ КИЛОМЕТАРА ДАЛЕКО...

ДРУГАРИНЕ ПРИВАТНИ ДЕТЕКТИВ

ЦИЦА-
отерска
теварница

КАРМЕН

АНДА

ЦИЦУ
ЗАЛЕПИ НА
КАРТОН И
ИСЕЦИ

ВАЛКИРА

МАДАМ
БЕТЕРФЛАД

ПРОДАНА
НЕВЕСТА

Лет
који је узбудио
Европу

БЕГ ПРИНЦА ИЗ ДИНАСТИЈЕ

МИГ

Било је јутро 4. јула 1989. године када је пуковник Николај Скрудин повукао управљачку палицу борбеног авиона „МиГ 23” и полетео из базе Колобрзек у северној Пољској. Пилот је полетео користећи уређај за додатно сагоревање горива, тзв. форсаж. Неколико секунди касније, на висини од око 300 метара, услед недовољног довода горива дошло је до пада снаге форсажа. Тако, бар, Совјети кажу. Авион је нагло почео да губи висину па је летач, у складу са прописаним поступцима за такве прилике, искочио из авиона. Заправо, катапултирао се заједно са седиштем, падобран му се на време отворио и он се безбедно спустио гледајући за авионом где ће да падне. Совјетски извори тврде да је у питању искусан летач са 1700 сати лета од чега 523 на „МиГ-у 23”. Збуњује, међутим, број од свега 1700 сати летења за пилота у високом рангу пуковника. Сувише мало, а ако је истинито, онда је јасно да совјетски борбени пилоти велике економске невоље своје земље плаћају малим бројем сати налета, што свакако утиче на њихову способност да се сналазе у непредвиђеним ситуацијама попут ове у коју је упао пуковник Скрудин.

Где је пилот?

Продрман експлозијом ретро-ракете катапулта пилотског седишта мотор „МиГ-а 23” поново је прорадио и авион је без пилота (!), наставио да лети сам. Чак је, као увређени напуштени небески принц, мало подигао нос и почео да хвата висину! Летео је

Годину дана после лета напуштеног совјетског борбеног авиона преко Пољске, Источ-

не и Западне Немачке, Холандије и Белгије коначно је сложен мозаик тог невероватног догађаја

Незвани гост: „МиГ 23” у кући у белгијском градићу Вевелгему

праволинијаки и то ка граници са Источном Немачком, крцат муницијом јер пуковник Скрудин очигледно није пошао у разгледање Пољске из ваздуха.

Била је то права летећа бомба која је сваког тренутка могла да падне, али је још већа невоља била та што авион није имао намеру да се приклони мајници Земљи. За тили час је прелетео границу са Источном Немачком и док се противавионска одбрана Варшавског пакта снашла, напуштени „МиГ 23” већ се опасно приближавао граници са НА-

ТО пактом, односно Западној Немачкој. Иако је летео готово праволинијски, спорије од брзине звука, благо повећавајући висину, успео је да прелети део територије Пољске и целу Источну Немачку а да га нико, из превентивних разлога, не обори. У ваздушној одбрани Источне Немачке то, изгледа, никоме није падало ни на крај памети. Једноставно, мислили су да је са авионом све у реду. Вест из базе у Колобрзек да је пилот искочио била је, очигледно, много, много спорија од самог „МиГ-а”.

Извиђачки авион НАТО-а типа Е-3 „сентри”, уочио је циљ који се брзином од 0,74 Маха приближава западнотемачкој граници. Тачно у 9.40 пре подне северно од Даненберга напуштени „МиГ 23” је на висини од преко 12.000 метара, улетео у западнотемачки ваздушни простор. Радари у контролном центру Холандског ратног ваздухопловства уочили су неидентификовани летећи објект (НЛО) на великој висини у 9 часова и 46 минута. У ваздух су се одмах винула два дежурна ловца F-15 „орао” из састава 32. америчког тактичког борбеног ес-

достаје пилотско седиште. Команда на земљи проценила је да је сувише опасно ако „орлови” отворе ватру и оборе „МиГ” док је у ваздуху јер делови могу пасти на густо насељено подручје изнад којег је летео. Западне војне ваздухопловне власти имале су у последње две године великих мука због војних авиона НАТО-а који су пали на градове у разним државама-савезницама у западној Европи па нико није желео да изгину недужни цивили. Тако је војна команда одлучила да сачека повољнији тренутак за обарање опасног „МиГ-а”. Најбоље би било да „орлови” пуцају када се авион нађе изнад мора пошто прелети територију Белгије. Два „F-15” наставила су да прате напуштени ловац-бомбардер док су контролори летења испред њих ужурбаном рашчишћавали закрчени европски ваздушни простор.

Јазов на муци

Све се одвијало по плану. После Холандије авион се у 10 часова и 37 минута нашао изнад града Вевелгема надомак атлантске обале у југозападној Белгији. Пар „орлова” имао је дозволу белгијских власти да обори „МиГ 23” тек када се нађе изнад мора и амерички пилоти већ су подешавали своја оружја.

У делићу секунде нос „МиГ-а” је нагло потонуо и летелица је јурнула ка земљи. Море још није било близу, а пилоти у „орловима” нису смели да пуцају на авион изнад копна. У питању су биле секунде изгубљене у договорима на земљи шта да се ради. Кад је „орловима” јављено да ипак пуцају, било је касно — „МиГ 23” већ се зарио у једну кућу у Вевелгему. Кућа је била празна, али је погинуо човек који се затекао у близини.

Око овог случаја много главобоље имао је сам совјетски министар одбране Дмитриј Јазов који је лично предводио совјетску групу за испитивање узрока удеса. СССР је платио штету насталу због шепртља у ваздушној одбрани Пољске и Источне Немачке.

Сличан догађај десио се само још једном, 1970. године. Тада је пилот искочио из авиона са вертикалним полетањем типа „харијер”, из састава британског RAF-а. Био је изнад Данске, а његов авион наставио је лет да би се тек много касније, када му је понестало горива, срушио, срећом — у Северно море!

Александар Павић

кадрона смештеног на војном аеродрому Сестербург у Холандији. Пар „орлова” пресрео је НЛО изнад Оснабрика у Западној Немачкој. Било је тачно 10 часова и 2 минута. Није подигнута општа узбуна ваздухопловних снага НАТО-а јер је „МиГ” летео на великој висини не мењајући курс и релативно малом брзином од око 900 km/h. Било је очигледно да није у борбеној акцији и да је у невољи.

Угледавши напуштени „МиГ 23” посаде пресретача запрепашћено су јавиле да је пилотска кабина празна и да не-

**ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ**

ЈЕДНУ ФАТАМОРГАНУ, МОЛИМ!

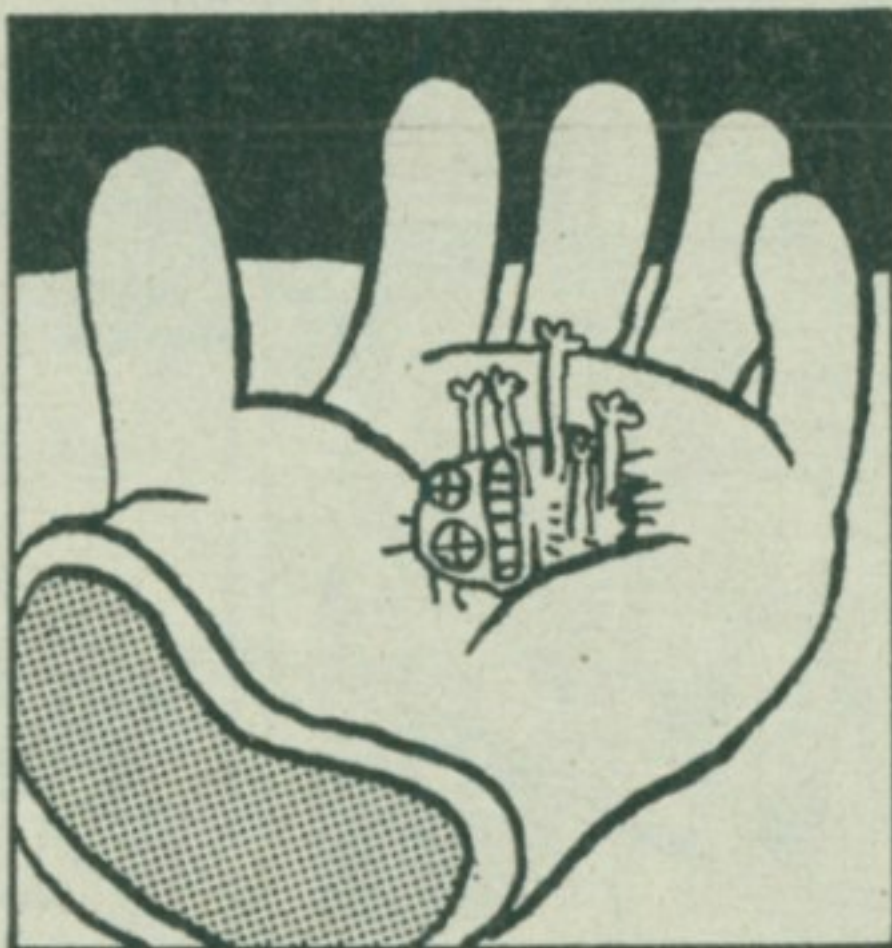
Јапански приморски градић Уоцу чувен је по фатаморганама: за топлих пролећних или јесењих дана над заливом Тојома, као у бајци, почињу да лебде куће, улице, дрвеће... Научници овај феномен објашњавају таласом хладног ваздуха који настаје топљењем снега на оближњим планинама. Године 1975. фатаморгана се појавила десет пута, 1988 – пет, а прошле године свега три пута. Очигледно, загађен ваздух спречава настајање фатаморгана, односно замагљује је. Градски оци уплашили су се да ће нестварне слике које привлаче масу туриста сасвим нестати, па су од једне хемијске фирме наручили – вештачку фатаморгану. У том циљу стручњаци за „визуелне илузије“ подигли су мали павиљон с куполама од стакла које су испунили смешом ваздуха и ксенона, племенитог гаса тежег од ваздуха. Кад зраци светлости пролазе кроз смешу, у ваздуху се појављује дрхтава, варљива, али фантастична слика...

Илустровао: Растко Ђирић

НЕЋЕ ПРОЋИ!

Знате оне чувене сцене из „докторских“ филмова и серија: хирург прво пола сата трља и пере руке, суши их топлим ваздухом, сестра му придржава мантил, везује пертлице на леђима и на крају навлачи стерилне рукавице. Оне имају двоструку улогу: да хирурга штите од заразе микроорганизмима којих може бити у ткиву пацијента – што је нарочито постало значајно откако се појавила сида – а с друге стране да одбране пацијента од микроба који, без обзира на све предострожности, могу да се задрже у наборима коже на прстима хирурга. Ако рукавица у току операције прсне или се просече скалпелом, опасност је ту.

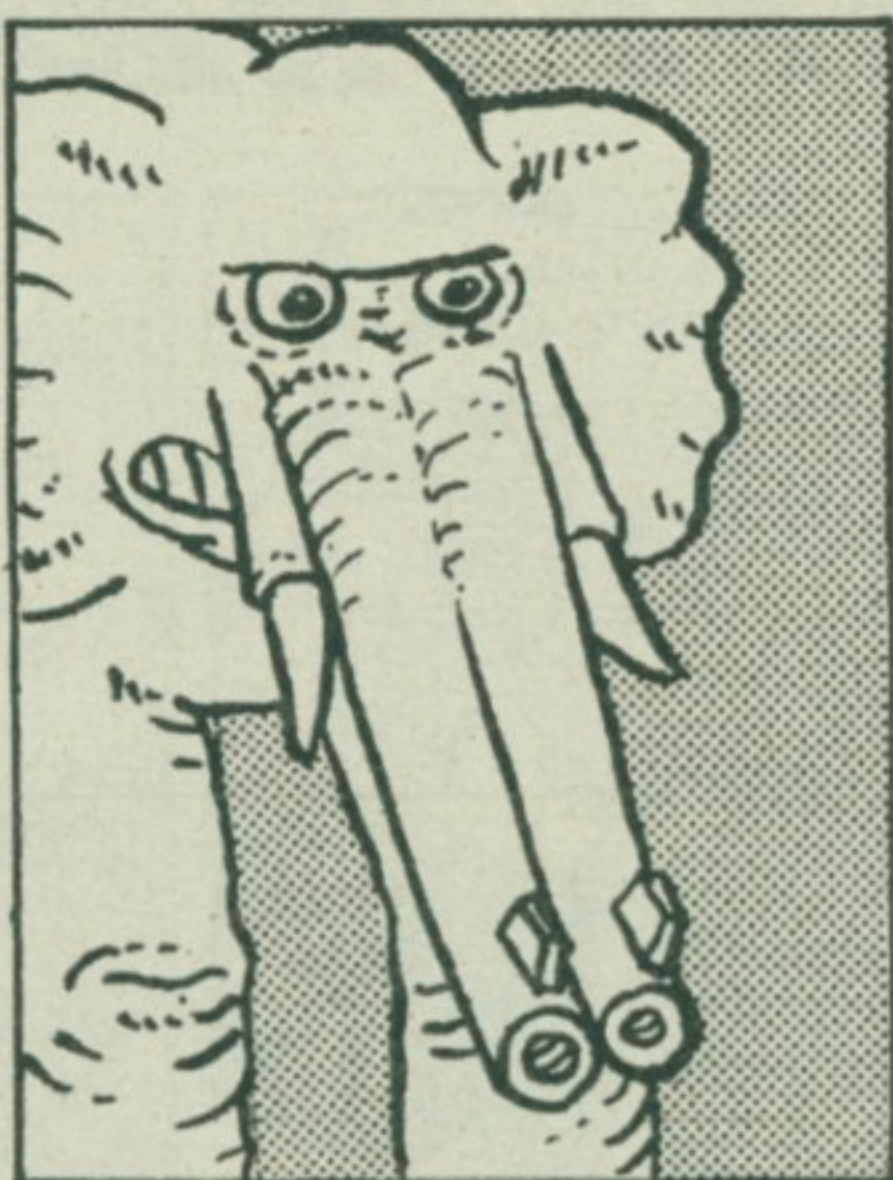

То се, међутим, неће дешавати с рукавицама које су однедавно почеле да се производе у Француској. У материјал од којих се праве убачене су микрокапсуле с антимикробским и антивирусним материјама. Ако се гума покида или се само сувише растегне, капсуле на том месту пуцају и испуштају дезинфекционо средство. Микроби су напакон заустављени.

ЗАР СУ ТОЛИКО ПАМЕТНИ

Амерички биолог Синтија Мос тврди да су дивљи афрички слоновиди, које она изучава већ дуги низ година, не само врло интелигентни већ и више од тога. Осим што одлично знају докле иду границе националног парка у коме живе, свесни су и да су унутар њега потпуно безбедни. Али, то је тек почетак: Мосова је убеђена да је њима потпуно јасно и да их ловци гоне због кљова. А докази?

Ловокрадице често убијају слонове отровним стрелама, па их онда оставе да иструле

да би лакше одвојили кљове. Синтија Мос је десетак пута била сведок да други слоновиди, кад наиђу на тела својих сродника, ломе њихове кљове и скривају их на неком забитом месту да ловци не могу да их нађу или их разбијају у најситније комадиће. Тако ловокрадицама измичу плен испред носа.

МИСЛИТЕ, МИСЛИТЕ И САМО МИСЛИТЕ!

Пацијента који пати од главобоље прво сместе у дубоку фотељу и прикључе му за главу одређене сензоре после чега он може на екрану да види сопствени енцефалограм. Сада је на њега ред: задатак му је да ту своју кривуљу поклопи са идеалном која такође светли на екрану.

Али, како то извести кад мозак, најсложенији апарат, о чијем раду тако мало знамо, нема ручице за регулисање? Па ипак...

– Мислите, мислите – понавља лекар. – Дочарајте себи призоре с одмора на мору... Сурвавате се с тобогана у луна парку.

Прва, друга, трећа сеанса и успех почиње да се пома-

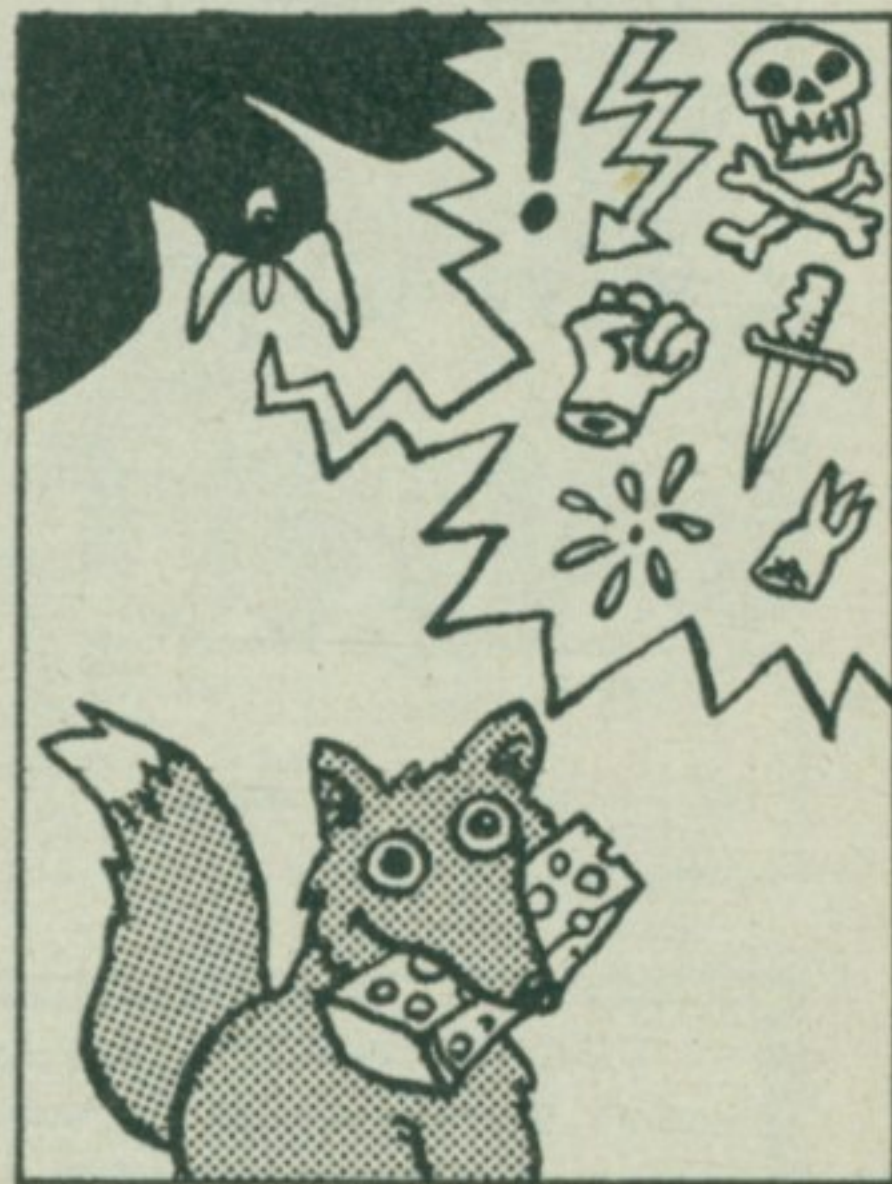

ља. Врхови енцефалограма ређају се онако како треба и главобоља нестаје као руком однета. А чак и ако се појави још који пут, онај ко је савладао овај метод (већ се примењује у многим земљама света), без муке може да излечи главобољу за тридесетак секунди.

Погађате да на овај начин може да се уклони не само главобоља: мислећи, наравно на прави начин, без икаквих пилула моћи ћемо да се ослободимо практично сваког бола.

ВРЛО НЕВАСПИТАН ГАВРАН

Испод крова великог тржног центра у канадском граду Колборну, на језеру

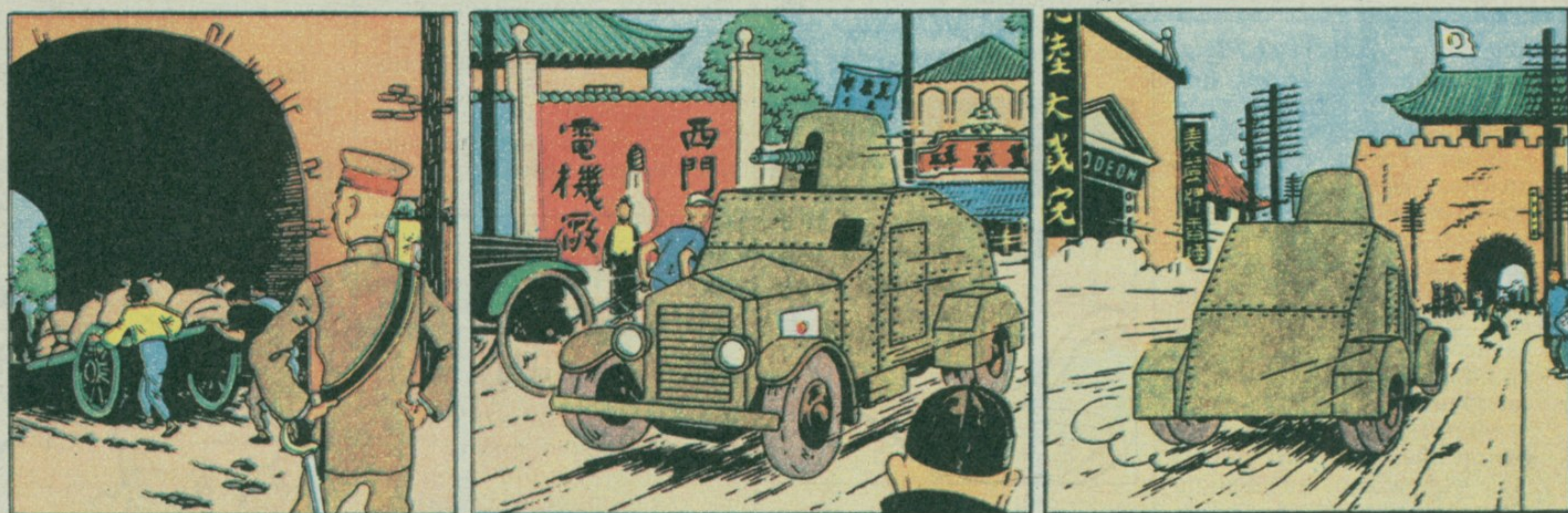
Онтарио, уселио се гавран који је купце шокирао безобразним речима на беспекорном енглеском језику. Сви покушаји да га отерју остали су неуспешни, али је зато три недеље касније, исто тако изненада као што је и дошао, непристојни гавран ишчезао. Становници Колборна су одахнули.

Међутим, ускоро је у редакцију локалних новина дошао Дејк Дин, професор колеџа у граду Баркеру, недалеко од Колборна, али с друге, америчке стране језера. Испоставило се да је безобразни гавран нашао нови стан у дворишту школе и почео „врло рђаво да утиче на речник средњошколаца“.

Новинари су једино успели да сазнају да је гавран побегао из једне угледне канадске породице где га је „отац фамилије“ научио разним ружним речима и уз то се лоше понашао према њему. Гавран још није ухваћен, па и даље несметано шири свој негативан утицај.

В. М.

ТИНТИН ПЛЯВИ ЛОТОС

ГОСПОДИН
ВАНГ!

КАКО ДА ВАМ ЗАХВАЛИМ?

ПССТ! НИ РЕЧИ!
ПОЖУРИТЕ
ОВУДА!

ЈА КУ ПРВИ...

ИДЕТЕ
ЛИ ЗА
МНОМ?

ТУ САМ,
ОДМАХ
ИЗА
ВАС!

ТАКО! САД СТЕ У
МОЈОЈ КУКИ!

У ВАШОЈ
КУКИ?

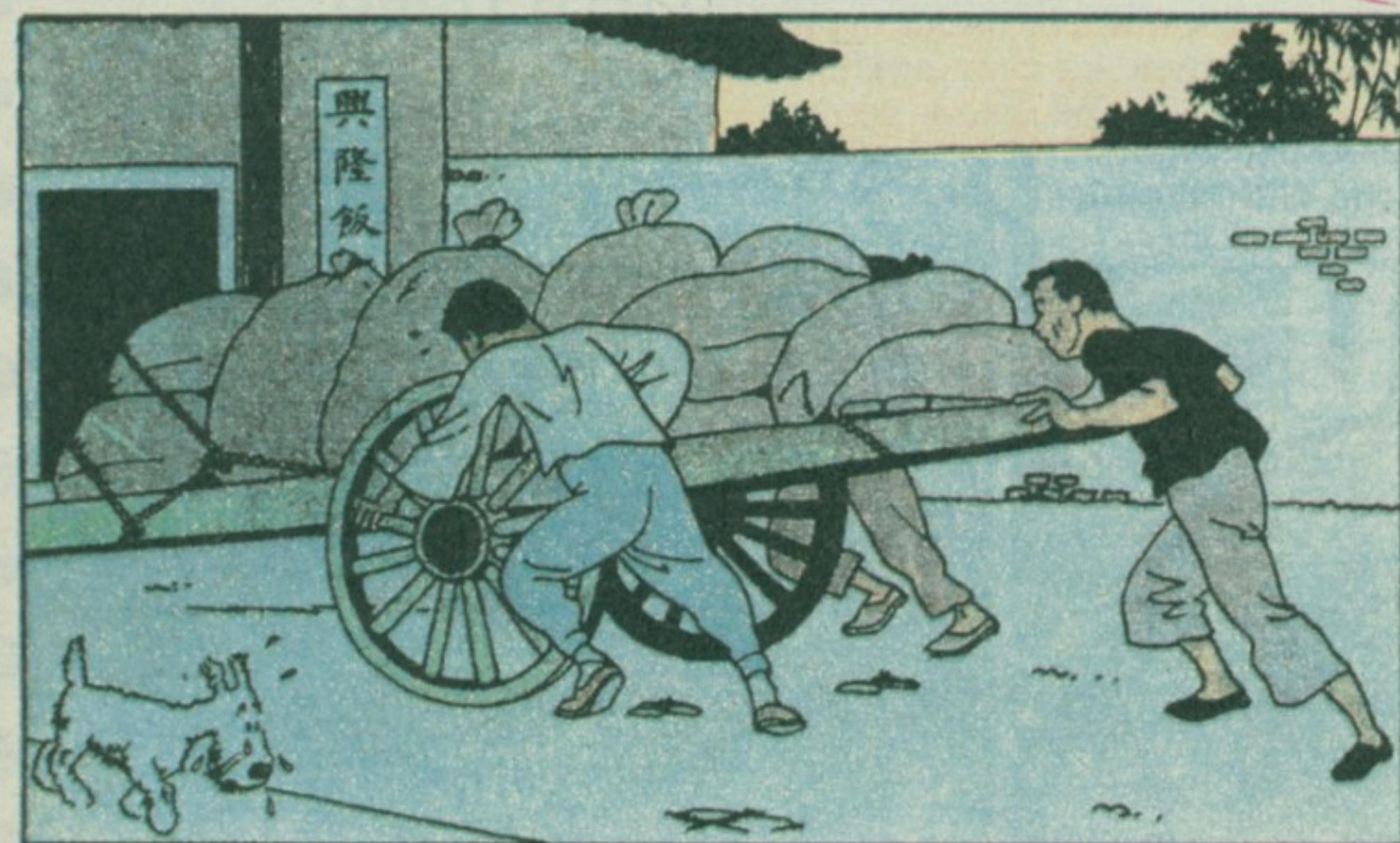

ЧИМ САМ ЧУО
ДА СТЕ ОСУЂЕНИ,
ИЗНАЈМИО САМ
ОВУ КУКУ НЕПО-
СРЕДНО ПОРЕД
ЗАТВОРА! ОНДА
СМО ТРИ
ДАНА КОПАЛИ
ТУНЕЛ!

МОРАМО ХИТНО
НАПУСТИТИ ГРАД!
У ЗОРУ ЋЕ ИЗБИ-
ТИ УЗБУНА!
ЈЕ ЛИ СВЕ
СПРЕМНО?

ЈЕСТЕ!

ЗАРОБЉЕНИК
НЕСТАО?
МАГАРЦЕ ЈЕ-
ДАН! ШТА ЋЕ
РЕКИ
МАЈОР?

ПОБЕГАО?
ВОЛОВИ НЕСПОСОБ-
НИ! ШТА ЋЕ РЕКИ
ГЕНЕРАЛ?

ВОЛОВИ!
МАГАРЦИ!
НЕСПОСОБ-
ЊАКОВИ-
КИ!
ПАЗИТЕ ДА
СЕ ТО НЕ
САЗНА!

ХИЉАДУ
ШОКИРАНИХ
ШОГУНА!
ТИНТИН
ПОБЕГАО!

УДВОСТРУ-
ЦИТЕ
СТРАЖЕ НА
КАПИЈАМА...
НЕ СМЕ
ИЗАЋИ
ИЗ
ГРАДА!

МОЈ БРАТ ЈЕ ЧУО ОД
ЈЕДНОГ СТРАЖАРА!
ТИНТИН ЈЕ ПОБЕГАО
ИЗ ЗАТВОРА ЈАПАЊИ-
МА ИСПРЕД НОСА!

УМАКАО ОНАЈ
ГАД ТИНТИН!
МОРАКУ ДА
ОТВОРИМ
ЧЕТВОРЕ
ОЧИ...

ИТХИТХИ
ГХИТХИТХИ
ИТХИТХИТХИ
ИТХИТХИТХИ
ИТХИТХИТХИ
ИТХИТХИ

ВЕСТ
ИЛИ
ГЛАСИНА?

Ћао, Забавнице,
Напиши ми нешто више о групи
„Talking Heads”, занима ме које су албуме
до сада издали и где могу да се набаве.
Даница из Бачке Тополе

Почетком седамдесетих година Деј-
вид Бирн, Крис Фанц и Тина Вејмоут
упознали су се у Њујоршкој дизајнер-
ској школи и убрзо почели да наступају
као трио. Затим су 1976. позвали Џерија
Харисона, који је пре тога био у групи
„Modern Lovers”, да им се придружи.
Изабрали су назив „Talking Heads” и у-
брзо постали једна од најзанимљивијих
америчких новоталасних група. Са сва-

LED ZEPPELIN ПОНОВО!

СТЕ ПЕСМУ:

„TO BE NUMBER ONE”
(SUMMER
1990)

This is what we've worked for
all our lives
Reaching for the highest goal
we can
We choose to give it all
When competition calls
Time records the victory in
our hearts

To win or lose is not the only
thing
It's all in how we play the
fairest game
This is the chance we take
Reaching for the top
Time records the victory in
our hearts
To be number one

Running like the wind
Playing hard-but always
playing fair

To be number one
Winning again and again
Reaching higher
To be number one

This is what we're wanted all
our lives
Shining like a shooting star at
night
We've got to give it all
When we hear the call
Time records the victory in
our hearts

Малколм Мекларен, човек за кога тврде да је смис-
лио панк или бар групу „Sex Pistols”, и даље се
поиграва трудећи се да се огледа у најразличити-
јим медијима. После објављивања плоча на који-
ма је спајао балет и рок, затим оперу и рок сада се
усредсредио на писање филмског сценарија о животу Питера
Гранта, бившег менаџера групе „Лед Цепелин”.

За Гранта многи тврде да је током седамдесетих својим
идејама и начином рада унапредио менаџерски посао. Пре
но што је почео да ради са групом „Лед Цепелин” био је
филмски дублер и то најчешће глумцу Роберту Морлију.
Најпознатији филм у коме се појавио је „Топови са Наваро-
на”. Малколм још увек није завршио сценарио, тако да се ре-
дитељ и главни глумци не знају.

Истовремено са овом вешћу прошириле су се и гласине
да ће се „Лед Цепелин” поново окупити и кренути на турне-
ју. Такве приче подгрејао је и наступ групе на свадби Џејсо-
на Бонама, сина њиховог преминулог бубњара, као и то што
су Роберт Плант и Џими Пејџ све чешће заједно и, наводно,
раде на новом материјалу. Међутим, њихови менаџери су
недавно одлучно порекли сваку могућност да група поново
почне с радом.

Музика: Ђорџо Мородер
Текст: Витлок, Бенато и
Нанини
Изводе: Едуардо Бенато и Ђана
Нанини

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Не знам да ли се
осећам као људско
биће док сам на сце-
ни. Повремено се
осећам као животи-
ња.”

Принц

БИТИ ПРВИ (ЛЕТО 1990)

За ово смо радили целог
живота
Да постигнемо најбољи гол
који умемо
Одлучили смо да дамо све
Кад такмичење позове
Рекорди свих времена,
победа у нашим срцима

Победити или изгубити није
најважније
Битно је како играмо у овој
најпоштенијој борби
Ту је шанса коју користимо
Уздижући се ка врху
Рекорди свих времена,
победа у нашим срцима
Бити први

Јурити као ветар
Играти оштро, али увек
играти фер
Бити први
Побеђивати опет и опет
Постићи боље место
Бити први
Ово смо желели целог
живота
Сијати као комета у ноћи
Морамо дати све од себе
Када зачујемо позив
Рекорди свих времена,
победа у нашим срцима

ком новом плочом показивали су ширину својих музичких занимања па није чудо што су миљеници интелектуалне пуб-

лике. Поред рада у матичној групи баве се и другим пословима. Дејвид Бирн је снимао са Брајаном Ином, писао музику за позоришне представе, огледао се и као филмски режисер, а последњих година посветио се латиноамеричкој музици. Крис и Тина основали су групу „Tom Tom Club” која ради паралелно и често је предгрупа на концертима „Talking Heads”. Џери Харисон је објавио неколико соло плоча. У лето 1983. свирали су у Југославији. Дискографија: „Talking Heads: 77” (1977), „More Songs About Buildings And Food” (1987), „Fear Of Music” (1979), „Remain In Light” (1980), „The Name of This Band Is Talking Heads” (1982) – ова плоча је дупла концертна – затим „Speaking In Tongues” (1983), „Stop Making Sence” (1984), такође концертни, „Little Creatures” (1985), „True Stories” (1986) и „Naked” (1988). Изузев прва три албума све плоче су објављене и код нас, али тешко могу да се нађу.

✉ Здраво, Напиши ми дискографију групе „Deep Purple”.

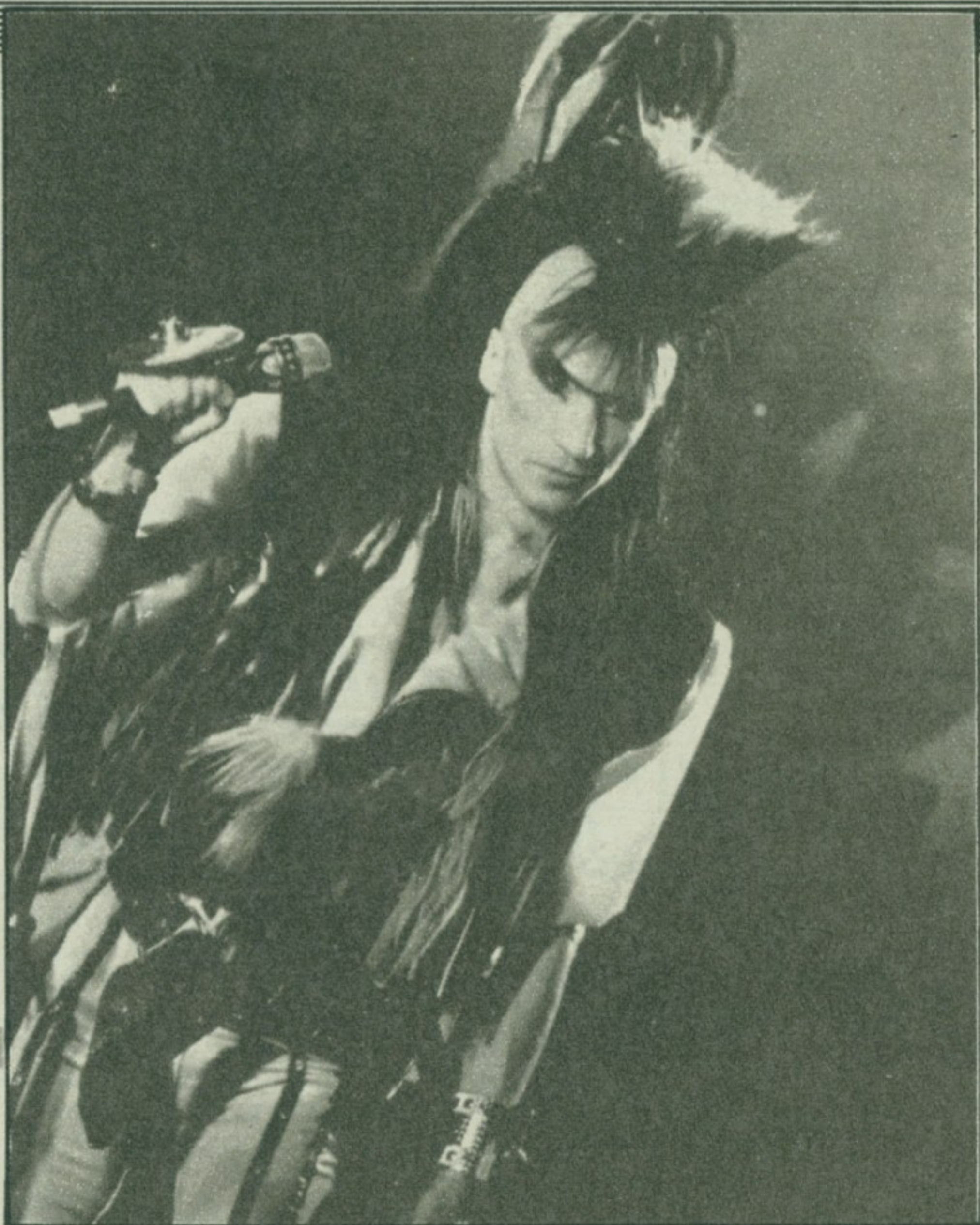
Биљана из Шапца

„Shades Of Deep Purple” (1968), „Book Of Taliesyn” (1969), „Deep Purple” (1969), „In Concert” (1970), „Concerto For Group & Orchestra” (1970), „In Rock” (1970), „Fireball” (1971), „Machine Head” (1972), „Made In Japan” (1972), „Who Do We Think We Are” (1974), „Burn” (1974), „Stormbringer” (1974), „Come Taste The Band” (1975), „24 Carat Purple” (1975), „Purple Passages” (1975), „Made In Europe” (1976), „Powerhouse” (1977), „Singles” (1978), „When We Rock We Rock” (1978), „Live In London” (1982), „Prefect Strangers” (1984), „Knocking On Your Back Door” (1985), „The Anthology” (1985), „House Of Blue Light” (1987), „Deepest Purple” (1988) и „Nobody Perfect” (1989).

ГДЕ СУ, ШТА РАДЕ...

● Брус Дикинсон, певач групе „Iron Maiden”, објавио је сингл на коме се налази песма „All The Young Dudes” групе „Mott the Hoople”. На Б-страни је песма „Darknes Be My Friend” док компакт диск сингл доноси и трећу песму „Sin City” узету из репертоара групе AC/DC.

● И „Neville Brothers” су објавили нови сингл на коме су обрадили песму „Bird On A Wire” Леонарда Коена. Песма је снимљена за потребе истоименог филма.

● „Sigue Sigue Sputnik” су својевремено најављивани као највећа атракција осамдесетих, али од тога ништа није испало. Сада су објавили нову плочу „First Generation” на којој се, по свему судећи, налазе само остаци. На плочи су првобитне верзије песама са њиховог деби албума „Flaunt It” као и четири нове песме које су снимили у марту ове године. Једна од њих је и концертна верзија Боувијеве „Ребел Ребел”. Иначе, чланови групе заузети су различитим пројектима. Тони Џејмс снима са Ендрјуом Олдричем нови албум за „Sisters Of Mercy”, Мартин Дегвил ради соло плочу, Крис Каванах свира са „Big Audio Dynamite”, Нил Екс је објавио плочу са плесном музиком, Јана Ја Ја је основао нову модну компанију а Реј Мејхев седи и пије у кафани. И сви они упорно тврде да им се група није распала.

Најуспешнији
из
осамдесетих

ПОВРАТАК САМОУВЕРЕНОГ

После дужег времена Мориси, бивши лидер састава „Smiths”, појавио се на топ листама са хит синглом на коме се нашла песма „November Spawned A Monster”. Поводом тога Мориси је изјавио: „Сингл је одмах стигао на двадесето место британске топ листе, радио-програми га емитују преко очекивања и, уопштено гледајући, одлично је прихваћен и од медија и од публике”.

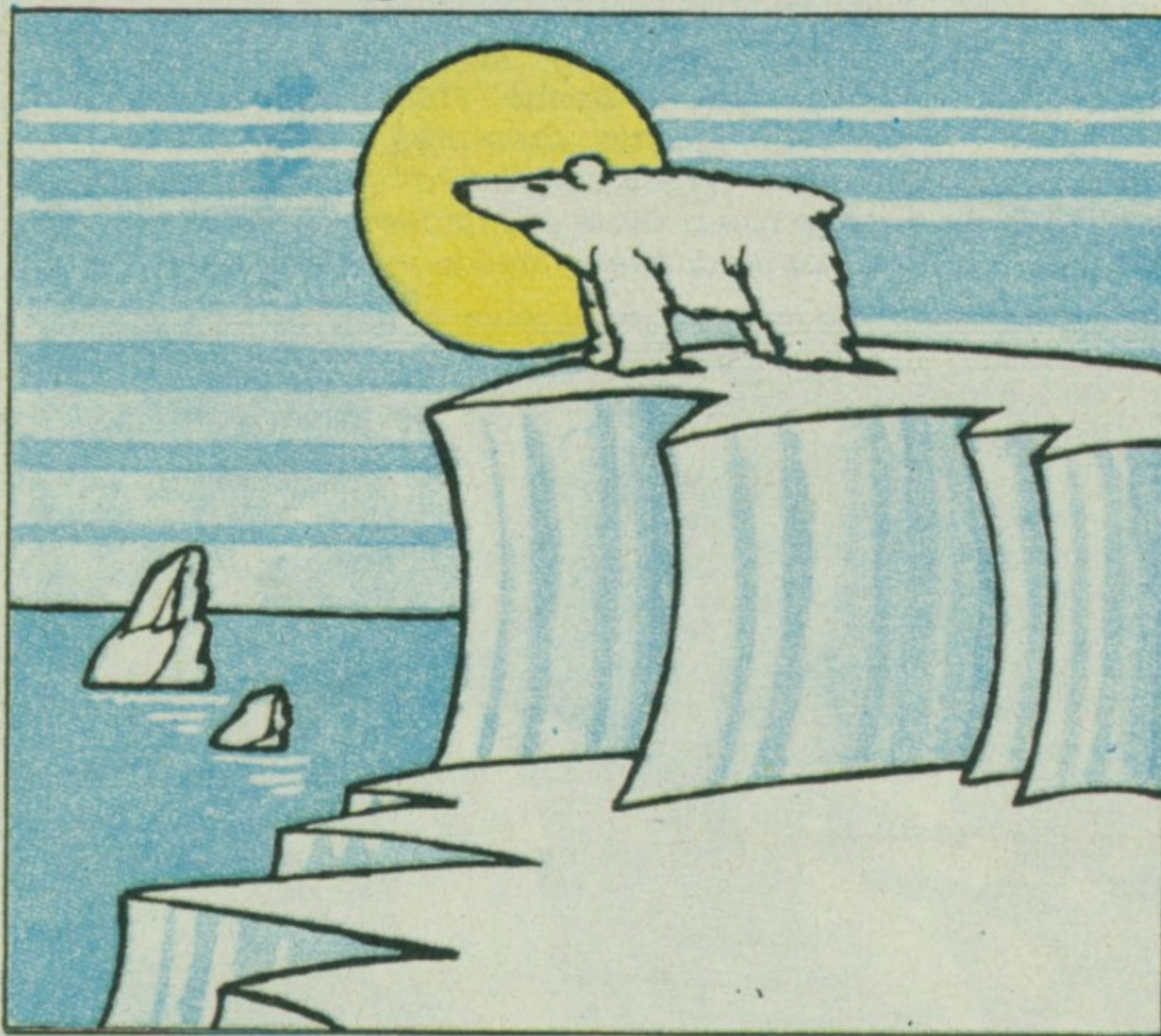
Одмах затворио се у студио и почео припреме за следећи албум. Реч је о плочи „Bona Drag” која је нека врста компилације као и једна нова песма. Поред тога, Мориси тврди да се у блиској будућности неће појављивати на концертима. Очигледно је врло сигуран у верност своје публике која га безрезервно проглашава за најуспешнијег аутора осамдесетих година.

Тајна медвеђег крзна

Да кренемо од боје: природа је поларном медведи одредила бело крзно што је с једне стране врло добро јер се тако најмање примећује на леду и снегу, али са друге и није: у поларним крајевима сунца је мало и да би се што боље искористила његова енергија, медведи би требало да имају црно крзно које најбоље упија сунчеве зраке. Насупрот томе бело крзно одбија сунчеве зраке што би морало негативно да утиче на потрошњу енергије. Међутим, није тако.

Детаљна истраживања медвеђег крзна, чиме се већ годинама баве канадски научници, показала су да је природа ову противречност решила врло интелигентно и елегантно. Длачице крзна су шупље а унутрашњост им је неравна и, како се спољна светлост одлично одбија од тих неравина, медвеђе крзно изгледа бело. У исто

ОДЛИЧНО СКРОЈЕНА БУНДА

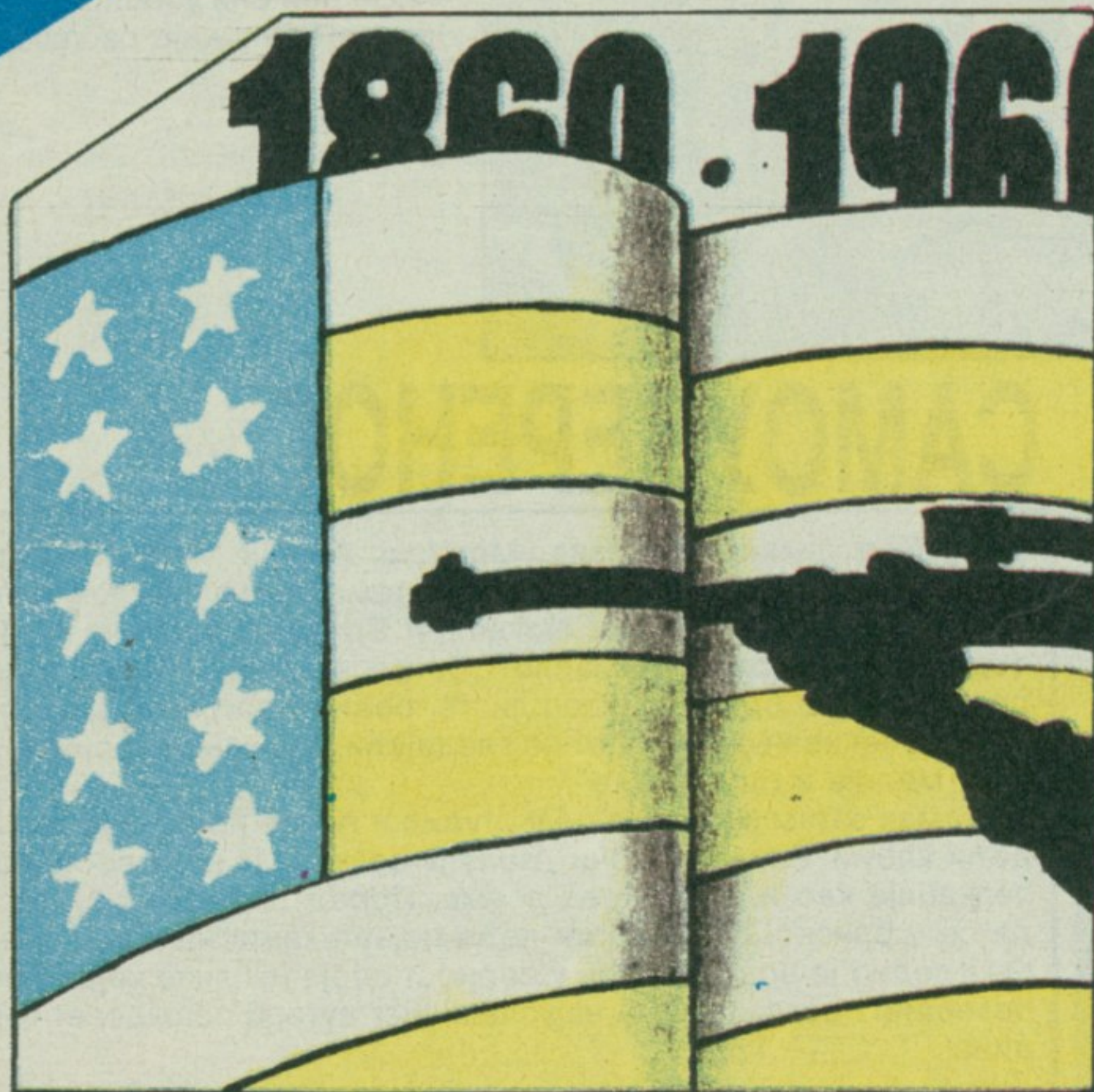
време они невидљиви ултра-виолетни зраци пробијају се кроз шупље власи а да при том готово уопште не изгубе на јачини. (Исти ефекат као код светлосних проводника.) И, што је најзанимљивије, испод белих длака крзна медвед има кожу црну као зифт и она одлично упија сунчеве зраке који до ње стижу кроз шупље длаке. На тај начин бели медвед у току кратког арктичког лета подмирује четвртину својих потреба у енергији. То му помаже и да створи резерву поткожног сала за дугу поларну ноћ.

Медвеђа бунда крије још једну задивљујућу особину: крзно је распоређено равномерно по целом телу тако да равномерно упија ултравиолетне зраке са свих страна. Како на Арктику снег и лед јако одбијају сунчеве зраке, организам животиње загрева се са свих страна, чак и одоздо! Изванредно „измишљен“ крој медвеђег крзна обезбеђује власнику потребну топлотну изолацију: док му је температура коже отприлике као код човека, на површини крзна она није изнад температуре околине тако да медвед не мора да „греје“ околину. Укратко, савршен приватни еркондишн.

В. М.

НЕОБИЧНЕ
ПОДУДАРНОСТИ

ПРЕДСЕДНИЦИ УБИЈАЈУ ПЕТКОМ

Због необичних околности под којима је био убијен амерички председник Џон Кенеди има више претпоставки како се, и зашто, то догодило. Овај трагични догађај привукао је и пажњу америчких заљубљеника у математику и статистику. Тако је један од њих утврдио да између биографија бивших америчких председника Абрахама Линколна и Џона Кенедија постоје изненађујуће подударности. На пример: Абрахам Линколн био је изабран за 16. председника САД 1860, а Џон Кенеди за 35. председника – 1960. године. Обојица су убијена у петак, пред очима својих супруга. Пушчано зрно погодило је Џона Кенедија док се возио у аутомобилу марке „линколн“. И једног и другог председника наследили су њихови заменици који су имали исто презиме – Џонсон. Оба Џонсона били су чланови Демократске стран-

ке с Југа и бивши сенатори. Ендрју Џонсон, 17. председник САД, родио се 1808. године, а Линдон Б. Џонсон, 36. председник САД – 1908. године.

Џон Бут, убица Абрахама Линколна, родио се 1839. године, а Ли Освалд, убица Џона Кенедија, 1939. године. Убице, обојица екстремисти с Југа, убијени су пре него што је почела истрага. Име личног секретара председника Линколна било је Џон, док је презиме личног секретара председника Кенедија било Линколн. Затим, и презиме Кенеди и презиме Линколн садрже по седам слова, а имена и презимена њихових заменика, Andrew Johnson и Lyndon Johnson по тринаест слова. Пуна имена и презимена убица поменутих председника – John Wilkes Booth и Lee Harvey Oswald садрже по петнаест слова.

Илустровао: Ђубомир Милојевић Ђубац

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

ВРЕМЕ ПРОЛАЗИ

Ц. Ц.
БАЛАРД

Сунчева светлост обасјавала је цвеће и споменике претварајући гробље у неку врсту огромне банје. Двојина гробара била су нагнута над својим лопатама крај једне од новијих гробница на којој су се јасно видела позлаћена слова: „Џејмс Фокмен, 1963–1901“.

Уклонили су бусење, а затим пажљиво скинули камену плочу и положили је иза гробова на суседној парцели. Старији гробар Билл погледао је према улазу гробља одакле се приближавала прва трупа ожалостићених.

– Ево их, стижу – рекао је.

– Треба да пожуримо.

– Као и обично, поранили су – промрмљао је други гробар, његов син. – Баш ниједном да дођу на време.

Почели су ужурбано да копају. Неколико минута касније, кад се појавио и свештеник, земља је била уклоњена и јасно се видео углачани поклопац ковчега. Обред није дуго трајао. Мала поворка људи у прилици упутила се према капели. Преводила их је Фокменова сестра, висока селокоса жена аристократских црта лица. Двојина гробара ставила су ковчег у погребна кола и ова су кренула за поворком. После тога гробари су понутили јаму земљом и добро је заравнали.

У великој каменој кући Џејмса Фокмена, у отменој четврти Мортмир парк, ковчег је отворен и положен у предворје, на сто од махаонија. Завесе на прозорима биле су спуштене, а свуда унаоколо стајали су венци.

Гости су почели да долазе предвече. Свако би застао крај ковчега и у тишини гледао Фокменово непознато лице. Потом су прешли у трпезарију где су послужени вином и колачићима.

Следећег дана Фокмена су извадили из ковчега и пренели га у спаваћу собу на спрату. Обукли су му vunenu пиџаму. Лежао је блед и миран међу хладним чаршавима, не видећи ништа, не чујући

своју сестру која је седела крај постеље и гласно јецала. Тек кад је стигао доктор Маркем да прегледа болесника, она се смирила.

Управо у том тренутку Фокмен је отворио очи. Мутне зенице неодређено су кружиле, а онда се усмериле ка уплаканом сестрином лицу. Док су се она и доктор нагињали над њим, Фокмен се слабо насмешио.

Следеће недеље мирно је лежао у кревету. Постепено се опорављао. Успео је да поједе и први тањир супе коју му је сестра скувала. Уместо црнине она је сада носила сиву хаљину. Гледала га је забринуто говорећи:

– Морао би да имаш мало више апетита, Џејмсе. Видиш како си слаб. Или ти се можда не свиђа моја кухиња?

– Мораћу ја сам почети да кувам – рекао је он у шали.

Увређена, сестра је узела послужавник и изашла. У ствари, то што је могао да је задиркује годило му је колико и храна коју му је давала. Крв му је сада брже струјала, ледене ноге су се загрејале. Следећих дана први пут је скупио снаге да седне у кревет. Почео је да гледа кроз прозор и да се занима за свет око себе.

После три недеље одважио се да сиђе низ степенице, да разгледа кућу и врт. Сестра га је грдила подсећајући га да је слаб и болестан, али он је није слушао. Прошао је кроз парк око виле придржавајући се за стабла, отишао до стаклене баште, мирисао цвеће.

Од тог дана почео је нагло да оздравља. Умор и болови из претходних дана били су још само успомена. Месец дана касније, увидевши да Џејмсу више није потребна нега, сестра се вратила својој кући.

Фокмен је постајао све активнији. Изнајмио је удобан аутомобил са шофером и почео да проводи свако поподне у клубу где је стекао доста пријатеља. Изабрали су га за председника неколико добротворних удружења. Ходао је сасвим право, с лицем енергично истуреном испод препланулих образа и седе косе прошаране црним праменовима.

Свако јутро присуствовао је служби божјој у својој омиљеној цркви. Примећивао је, међутим, да га вера све мање занима и да проповеди почињу да му делују као празна прича.

Неколико година касније, обузет немиром, прихватио је понуду да постане ортак у

једној угледној финансијској фирми. С пуно воље бацио се на посао. Постајао је све жустрији и агресивнији, а животна задовољства све више су га привлачила. Стекао је навику да игра голф, затим и тенис.

Утолико се више изненадио кад је почела да га мучи нека необјашњива потиштеност. Постајала је све јача из дана у дан и више му није било до вечерњих излазака. На послу је био замишљен и безвољан, тако да му је директор најзад предложио да узме одсуство на неодређено време.

Ни код куће му није било боље. Обукао је црно одело, седео у мрачној библиотеци и зурio кроз прозор. Пријатељи су се трудили да га разведра, али узалуд.

Коначно, кад је његова туга достигла врхунац, отишао је на гробље да доведе жену.

После погребног обреда, коме је присуствовала и његова сестра и много других рођака и познаника, Фокмен је застао испред капеле. Дао је напојницу гробару Бидлу и помиловао његовог сина, љупког трогодишњег дечака који се играо међу надгробним споменицима. Потом се заједно с погребним колима вратио у Мортмир парк.

Као и он петнаест година раније, његова жена је први

дан провела у полумрачном предворју пуном венаца. Следећег дана, кад су је пренели у спаваћу собу, он је сео крај њеног кревета. Сатима је ту седео посматрајући њену бујну проседу косу, млечну кожу и витки врат. Око пет по подне слаби дрхтај прострујао је њеним образима. Очи су се отвориле.

Узбуђен, он се нагнуо и узео њену хладну руку у којој је тог тренутка једва осетно закуцао пулс.

– Мерион – прошаптао је.

Она се с напором осмехнула и рекла:

– Здраво, Џејми.

Женин долазак улио је Фокмену нову снагу, поготову од тренутка кад је прошла тешка болест која ју је мучила првих месеци. Њена проседа коса постала је риђа, образи се попунили, очи заблистале. Он се вратио на берзу и почео да ради с новом енергијом.

Били су леп пар. Сваког лета Мерион је постајала све привлачнија и мршавија. Увече су шетали под врбама на обали реке загрљени као двоје љубавника. Њихова брачна срећа тако се прочула међу пријатељима да је преко двеста људи дошло у цркву, на свечаност којом су одлучили да прославе дуге године свог заједничког живота. Кад су заједно клекнули пред олтар, Мерион је би-

ла љупкија него икад, слика и прилика стидљиве невесте.

Била је то последња ноћ коју су провели заједно. Током године Фокмен је изгубио занимање за посао на берзи, а због доласка старијих и искуснијих службеника стално је назадовао, добијајући све ниже и слабије плаћене положаје. Помишљао је да да оставку пре него што га отпусте. Тако ће бар имати више времена да се виђа са Мерион која је сад радила као продавачица у робној кући.

– Дивно је било живети с тобом – рекао јој је уочи њихове тридесете годишњице. – Уз то, имали смо срећу да будемо без деце. Понеки људи их имају и по троје-четворо. Замисли какав је то терет, а не служи ничему.

– Не говори тако, Џејми – прекорила га је она. – Понеко каже да је лепо и узбудљиво бити родитељ.

Цело то вече провели су у шетњи. Фокмен је осећао да је страшно жели, привучен њеном све изразитијом невиношћу. Откако је отишла да живи с родитељима, Мерион је постала тако стидљива да више није хтела ни за руку да га држи.

Онда ју је изгубио. На тргу код пијаце Мерион је срела две пријатељице, а он је видео једног друга и застао да поприча с њим. Кад се окренуо – девојака нигде

није било. Потрчао је кроз масу. У једном тренутку учинило му се да је угледао њену јаркоцрвену косу, али била је то варка. Сатима ју је тражио.

Касно увече, кад је пијаца већ опустела, он је још лутао и уморним продавцима, који су склањали ствари са тезги, постављао очајничка питања. Пардон, да нисте видели једну девојку? Била је овде вечерас... Девојка с црвеном косом, нисте је видели? Зове се... овај... зове се...

Са запрепашћењем је схватио да се више не сећа њеног имена.

Убрзо затим оставио је посао и прешао да станује код родитеља. Њихова кућа била је на другом крају града, много мања и неудобнија од његове некадашње виле у Мортмир парку. Његови родитељи били су неуки људи, без икаквог смисла за музику, позориште и отмене забаве. Ипак, сад кад је живео у њиховом дому, морао је да их слуша. Отац је био строг према њему, ограничавао му слободу, проверавао с ким

се дружи и давао му све мањи и мањи департац.

До дана кад је пошао у гимназију Фокмен је већ потпуно заборавио ранији живот, Мерион и велику кућу у којој су живели окружени послугом.

Био је добар ђак. Осећао је, макар и нејасно, да школа има циљ да га припреми за онај чудни, тајанствени период живота који се зове детињство. Са успехом је завршио средњу школу и уписао се у основну. Стрпљивим радом и сталним понављањем наставници су успели да упросте његов начин мишљења, да уклоне језичка и математичка знања, постепено их замењујући све простијим и наивнијим сличицама и песмицама. Коначно, кад је већ постао право дете, родитељи су га исписали из школе.

– Мама, могу ли да спавам у твом кревету?

Госпођа Фокмен је погледала тог дечака озбиљног лица који је наслањао главу на њен јастук. Нежно га је потапшала по образу и рекла:

– Немој, Џејми, још си велики за тако нешто. Кроз коју недељу, можда...

Дечак ју је гледао разрогачених очију питајући се зашто јој глас дрхти као да плаче. Слутио је да је можда и нехотице дотакао једно од оних забрањених питања о којима је шапутао с друговима у школи, која се нису смела поставити ни наставницима ни родитељима: Шта бива с децом? Куда она одлазе?

Сада је већ све мање умео да хода, било му је тешко да сам једе. Гегао се по кући и брбљао пискавим гласићем. Речник му се стално смањивао и на крају је умео још само да каже „мама“. Кад су га ноге издале, мајка је почела да га носи у наручју и да га храни као неког инвалида. Ум му се замаглио, прожет само нејасним осећајима глади, хладноће и топлоте. Докле год је могао, чврсто се држао за мајку.

Мало затим мајка и син отишли су у болницу и тамо остали неколико недеља. По повратку, госпођа Фокмен је још неко време лежала, али је убрзо почела да устаје и да се креће, јер јој се трбух нагло смањивао.

Око девет месеци после њеног изласка из болнице – за то време и она и муж непрекидно су размишљали о сину, и та тужна мисао их је зближавала – кренули су на свадбено путовање.

С. С.

ЕниГматика

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Артиљеријско оруђе – Омот за списе, 2. Друштво у коме неко живи, средина – Град у СССР, 3. Име једнооког дива из грчке митологије – Савет, поука, 4. Двадесет четврто и треће слово азбуке. – Расадник, 5. Ознака за сименс – Симбол сумпора – Ауто-ознака за Тунис, 6. Енглески камени малтер, 7. Весео позоришни комад с музиком, 8. Име француске глумице Жирардо – Самогласник и сугласник, 9. Иницијали фудбалера Пиксија – Име македонског песника Рацина, 10. Окресана грана дрвета, 11. Завршни турнир тениских гран-при турнира.

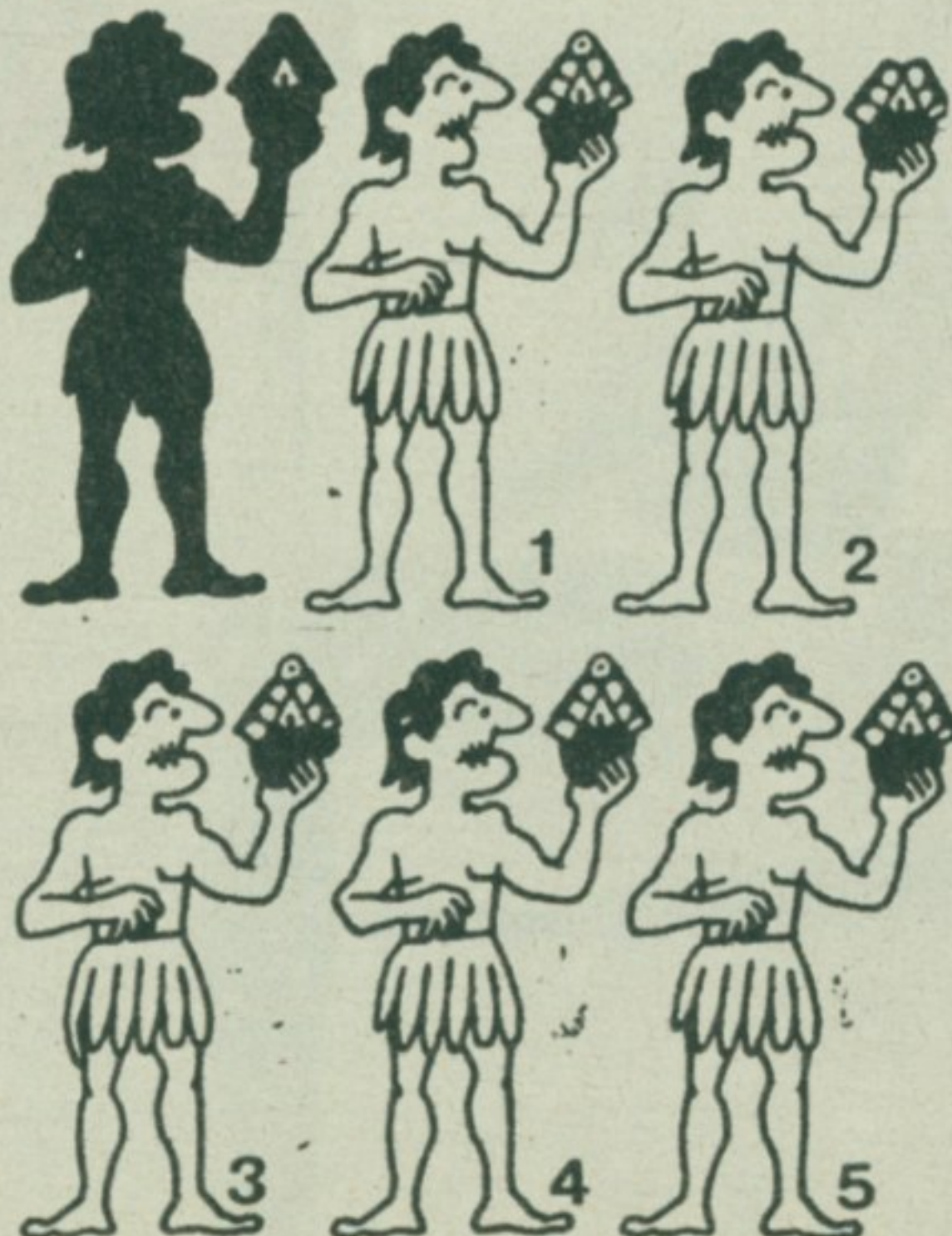
УСПРАВНО: 1. Позната бања на Кордуну – Родна кућа, 2. Метално ојачање – Примедба, 3. Стожер – Сањив – Иницијали глумице Савићевић, 4. Шекспиров јунак – Енглеска спортска игра на травњацима, 5. Скраћеница Светске фудбалске федерације – Нота солмизације – Зоље, 6. Лекар који даје анестезију, 7. Име и презиме певачице са слике, 8. Симбол угљеника – Ауто-ознака за СР Немачку, 9. Наелектрисане честице, 10. Наш народни херој, Јосип, 11. Врста чамца за риболов, гајета, 12. Карике.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1				●								
2								●				
3								●				
4			●									
5		●		●	●							
6												
7												
8	●				●							
9			●									
10												
11												

СИЛУЕТА

Само један од пет цртежа одговара силуети на левој страни. Који?

Изгледа да је најтеже савладати мимику очију: мажу их прочишћеним бутером што им помаже да их лакше окрећу у сваком правцу.

КАТАКАЛИ:
уметност
шминкања и
пантомиме

ПАНДАВА
ЈЕ

ЦРВЕН

ОД

КРВИ

ДРАМА У
КОЈОЈ
ГЛУМЦИ
ГЕСТОВИ-
МА
ДОЧАРА-
ВАЈУ
ЛИЧНОС-
ТИ И
ДОГАЂАЈЕ
ИЗ
ЧУВЕНИХ
ИНДИЈ-
СКИХ
СПЕВОВА
ТРАЈЕ
ЧИТАВУ
НОЋ, АЛИ,
ИЗГЛЕДА
ДА ЈЕ И ТО
ЛАКШЕ ОД
САМЕ
ПРИПРЕ-
МЕ ЗА
НАСТУП...

Успех
постигу
само
изузетно
дисциплиновани.

Катакали је вековна традиција Индијаца у држави Керали, на југозападу земље. Више од две хиљаде година била је то само борилачка вештина звана „кали-рапајат“ (старија од кунг-фуа и каратеа!), да би у 17. веку прерасла у драму у којој глумци не говоре, већ игром и мимиком дочаравају радњу.

Уметност пантомиме је овде доведена до савршенства. Другим речима, лице катакали глумца осликава сва збивања у веома сложеној драми која без прекида траје све до јутра...

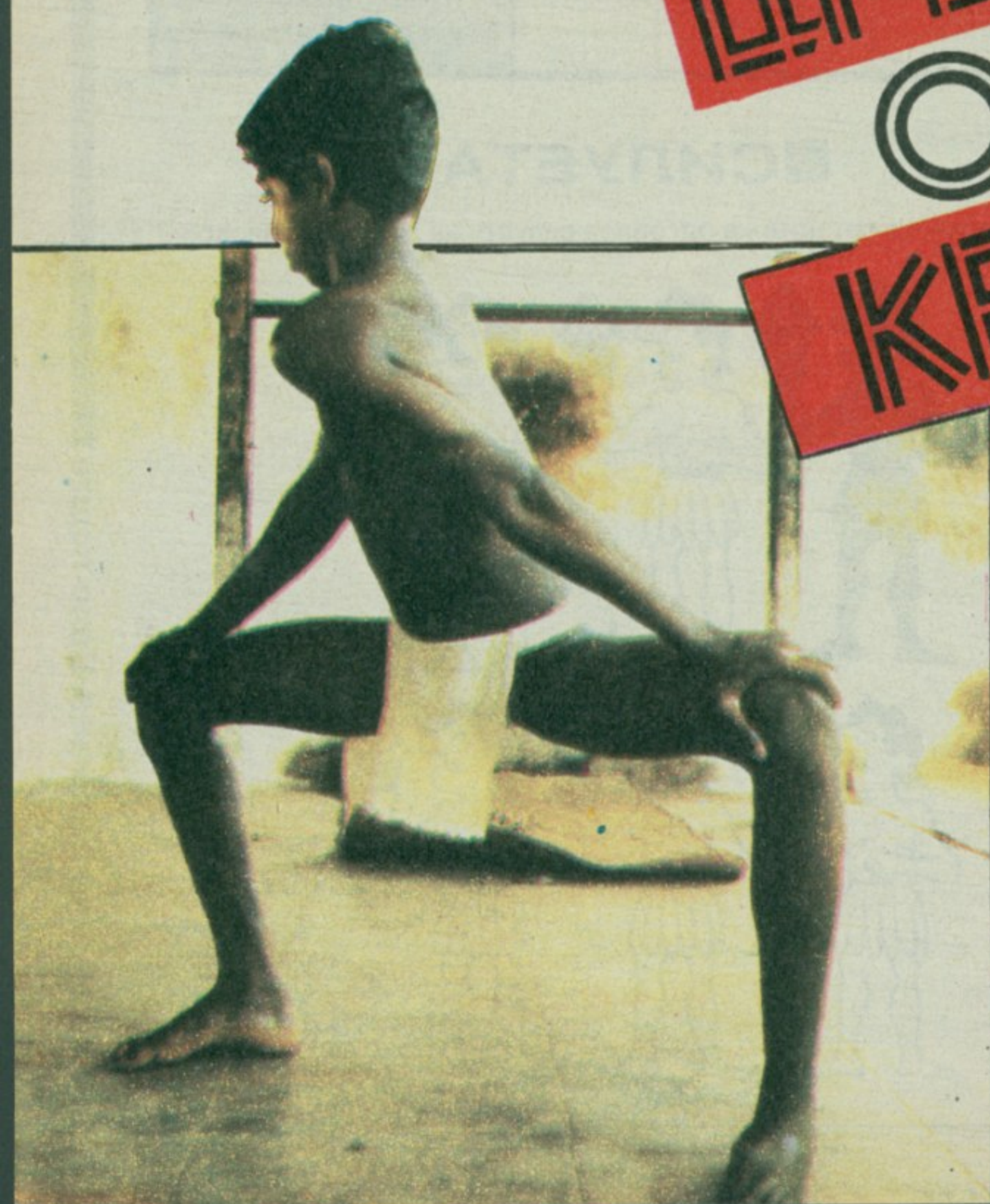
Уз ритам бубњева

Катакали драма захтева веома брижљиву припрему за наступ. Пре изласка на позорницу сваки глумац мора да проведе неколико сати у шминкерници, да би се прерушио у јунака, оног правог, зликовца или неко божанство из чувених индијских спева „Махабхарате“ и „Рамајане“. На лице наноси најпре белу боју, и то у неколико слојева између којих се умеће бели парир ради обликовања белог оквира који појачава изражајност мимике. Затим се додају и друге боје од којих свака има посебно значење: зелена је симбол храбрости и божанске моћи, црвена и црна представљају негативне ликове, док су природне боје лица и тела резервисане само за несрећне хероине и ликове светаца.

Поред шминке, у катакали представи важна је и одећа. Разнобојне тканине слажу се једна преко друге, баш као и нарукнице и веома упадљиве огрлице. Ако су на ушима тешке црвене или златне наушнице, а црвено семе цвета „чунда“ стављено испод доњег капка и, уз то, на глави круна висока близу пола метра – преображај је потпун: глумац постаје један од главних јунака – Бима или Пандава који ће у зору, када се драма приближи крају, у крвавој сцени обрачуна осветити своју супругу Драупади и то тако што ће свом порочном рођаку Дусасани „извадити утробу и испити крв“!

Сатима се тако глумци њишу и гестикулирају као циновске лутке. При том зналачки контролишу мишиће лица ко-

Неупадљиво
нашминкани
глуме добре,
али несрећне јунаке.

јим изражавају девет утврђених осећања: љубав, чуђење, гордост, гнев, благонаклоност, презир, страх, гнушање и спокојство.

36 представа

Некада је у првом плану на сцени стајала велика гас-лампа као једини извор светлости. Данас је ту пар сијалица. На левој страни позорнице стоје два бубњара: један лупа у „ченду“ (вертикални бубњеви), други у „мандалам“ (хоризонтални бубњеви). На десној страни су два певача с гонгом и цимбалима. Једино они гласом, односно певањем, објашњавају неке сцене гледаоцима.

Школовање за катакали глумце почињу у дванаестој години и траје од шест до осам година. Пробе су дуге и напорне и захтевају челичну дисциплину. Будући глумци, још деца, устају у цик зоре јер у пет већ почињу пробе. Сваки ученик мора да савлада уметност шминкања, игре, мимике, мора да научи да свира у бубњеве и да користи „речник“ од приближно 800 речи, односно гестова од којих сваки има своје значење.

У време дугих монсонских киша које трају месецима у дневне вежбе укључују се и напорни часови масаже. Ученици се намажу природним уљем пре него што легну на простирку од рогозине, а онда их учитељ масира ногама, у ствари, гази их, али не свом тежином јер се придржава за шипку изнад своје главе. Тај притисак се из недеље у недељу повећава. То је веома болно, али је и једини начин да тело постане гипко и да се обликује. Испод свих оних хаљина и слојева шминке најчешће се крије тело правог атлете.

Катакали има на репертоару 36 основних представа које, као и у вестерн-причама, славе своје јунаке и свима су добро познате. Али, гледаоци су бројни и долазе да виде не само спектакл већ и своје љубимце јер, иако постоји основна формула за сваку појединачну улогу, успех глумца зависи и од његове способности да импровизује.

С. И.

Тело мора лепо да се обликује и да буде гипко. Зато ће добро доћи нарочита масажа.

Ово је негативна личност.

Катакали глумац на самој сцени. У овој врсти драме боја игра значајну улогу: зелена на лицу значи да је у питању позитивна личност или неко божанство.

ЈА

ПТТ

11000 БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА
П.ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

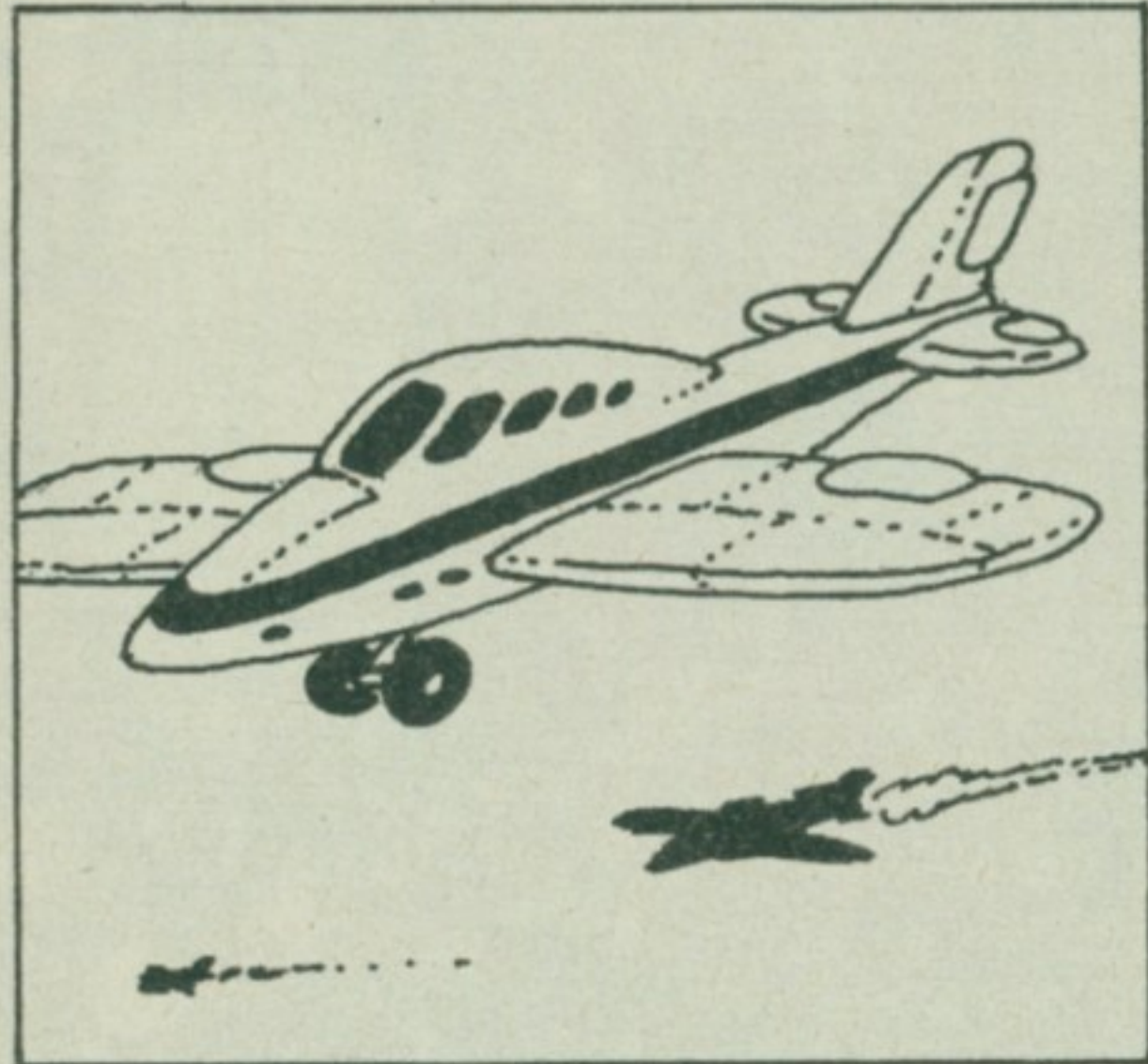
Уређује: **Иванка Миладиновић**

Авиону, сломитићу ти крила!

На италијанској телевизији видео сам рекламу за авион „цесна“. Волео бих да знам где се он производи и која му је цена.

МИЉАН ЈОЦОВИЋ
Херцег-Нови

„Цесна“ се производи у Вичити, САД. То је данас велика породица разних авиона, од малих спортских једноседа до најмодернијих апарата на млазни погон.

гон. Од тога, као и од опремљености, зависи и цена авиона. Најјефтинији стаје око 60.000 долара, дакле преко 660 хиљада динара. Постоје и авиони од 80, 200 или 250.000 долара. За оне са изузетно дубоким (и пуним) џеповима производи се и „цесна“ на млазни погон чија је цена око милион и по долара!

Ронилачки клуб

Са колико година могу да се учланем у неки ронилачки клуб? Иначе, ја сам дугогодишњи читалац „Забавника“.

ИВАН ЈОВАНОВИЋ
Слободана Пенезића
Аранђеловац

Можеш већ са четрнаест година, али до шеснаесте се рони без маске. Ево

телефона и адресе једне од ронилачких школа где можеш да сазнаш све појединости: Београд, Поп Лукина 4, телефон 011/625-032.

Списак села – предугачак

Пошто сам ваша редовна читатељка, молим вас да ми одговорите ако можете. Желела бих да знам колико села има у Србији и да их набројите.

ДРАГАНА ИЗ ПОЖАРЕВЦА

Према подацима Републичког завода за статистику, у Србији има 6.150 насељених места, од тога 5.959 сеоских и

191 градско насеље. Надамо се да нам нећеш замерити, али списак од 5.959 села био би предугачак!

Хоћу лепе зубе!

Моји зуби су по природи жути, један је почео да ми се раздваја, а три су са окрњеним пломбама. Хтела бих лепе зубе, помозите ми. Шта да радим?

БИЉАНА ИЗ БЕОГРАДА

Очигледно је да знаш и сама шта треба да радиш (све си лепо побројала шта ти недостаје) само ти треба подршка за одлазак зубару. Па, ево, Биљана, имаш је! Под хитно се јави јер што дуже чекаш, горе по тебе. Припреми се на ситне непријатности, то је цена за лепе и здраве зубе. Иначе, не познајемо човека који пева од среће кад треба да седне на зубарску столицу.

Бонсаи

Одлучио сам да набавим неку стручну литературу о одгајању минијатурног дрвећа (бонсаи), али не знам да ли уопште постоји у Југославији.

МЛАДЕН ИЗ КРУШЕВЦА

Издавачка кућа „Отокар Кершовани“ из Ријеке припрема ново издање јер је прво због великог занимања распродајто. Можеш да се распиташ на телефон: 051/711-099.

ПЕРО ЈЕ МОЋНИЈЕ ОД МАЧА!

Преко 250.000 људи, свих узраста и професија, из 154 земље света, учлањени су у

INTERNATIONAL PEN FRIENDS

Највећа дописна организација на свету омогућује вам да вежбате језик, стичете пријатеље, размењујете посете, ширите своја специјализована и општа знања, сакупљате марке...

ОСЕТИТЕ КОСМОПОЛИТСКИ ДАХ!

АЛЕКСАНДАР ЛАЗИЋ
Сање Живановић 16, 11000 Београд, Југославија. ТФ. 011/65 02 93

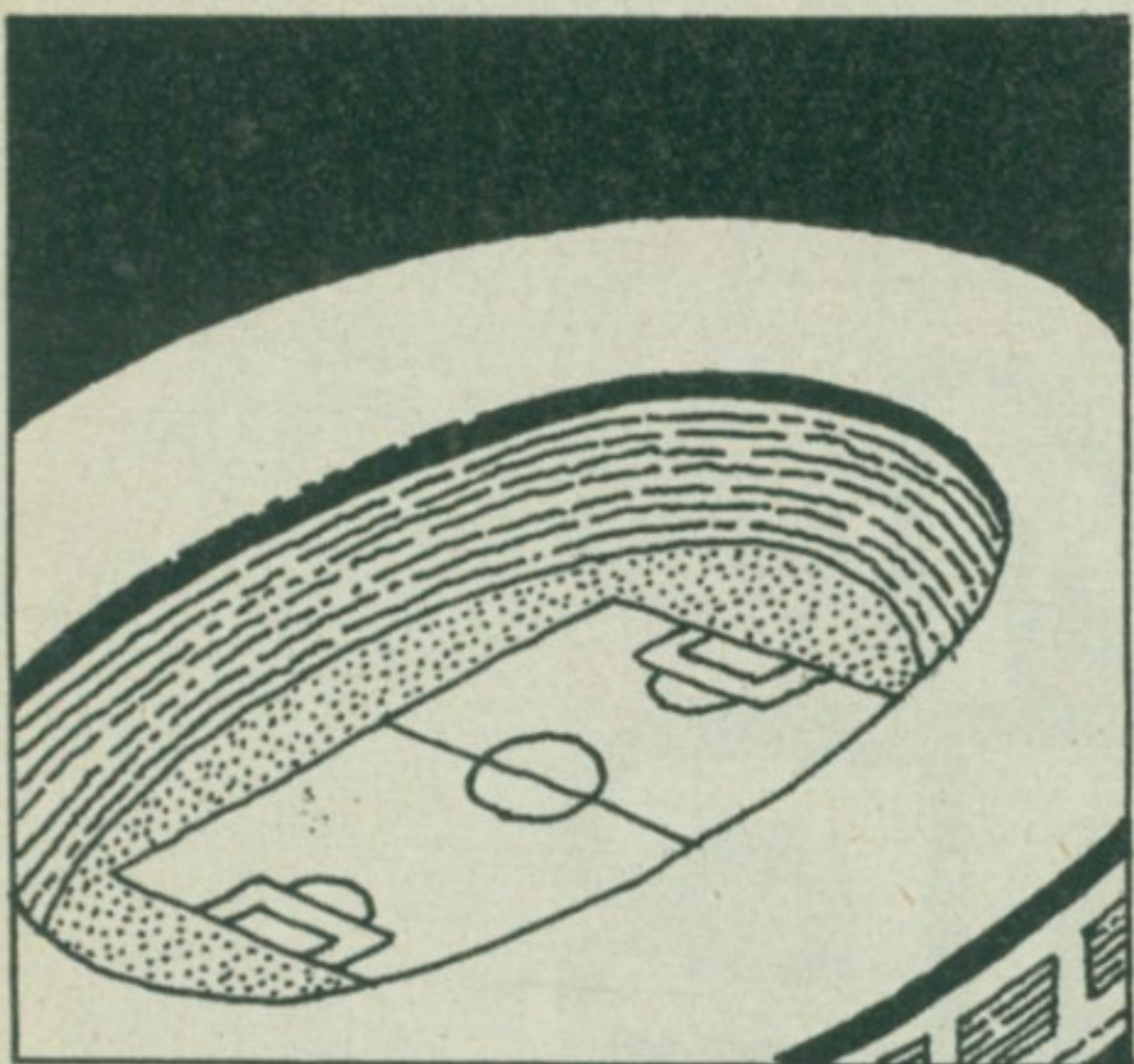

Изградња стадиона

Би ли могао да ми одговориш када су изграђени стадиони Маракана и ЈНА и које су утакмице први пут на њима одигране. Пуно поздрава целој Редакцији.

БОРБИЈА ИВАНОВИЋ
Загребачка 57
Титоград

Наравно. „Звездин“ стадион, звани Маракана, завршен је 1. септембра 1963. године а прва утакмица одиграна на њему била је „Звезда“ – „Ријека“. Завршена је резултатом 2:1 – у корист „Звезде“.

Стадион ЈНА отворен је 9. октобра 1949. године а прву утакмицу одиграле су репрезентације Француске и Југославије – резултат је био нерешен.

Недостатак калцијума

Пишем ти јер имам великих невоља са својом корњачом која се зове Корни. Ништа не једе, оклоп јој је све мекши. Исто се догађало и са Маријом која је угинула. Шта да радим?

МАРИНА

Твојој корњачи недостаје калцијум и зато мораш да набавиш лек. То су калвит капи које се стављају у воду или корњачи на главу. Уз лек ћеш добити и упутство како да га примењујеш.

Вода која се даје корњачама треба да буде прокувана и да одстоји 24 сата. И још нешто: оне захтевају беспрекорну хигијену.

Илустровао: Љубомир Миличевић-Љубац

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Ана Недић, 25. маја 66, 58322
Брела – 13 година, сакупља постере и марке, воли музику и дописивање.

Влада Стаменовић, Маршала Тита 347, 12300 Петровац на Млави – 15 година, воли музику и спорт, сакупља постере, значке и марке.

Бранко Станојевић, Аврама Лукића 11, 32000 Чачак – 13 година, воли музику и компјутере.

Јасмин Сили, Радничка 18, 21244 Шајкаш – 13 година, сакупља постере и салвете, навија за Црвену звезду.

Снежана Игњић, Радничка 10, 21244 Шајкаш – 13 година, сакупља салвете, постере и налепнице, навија за Партизан.

Мила Милас, Стонска 10, 54000 Осијек – 10 година, сакупља гумице, постере, разгледнице и салвете, воли дружење, забавну музику и путовања.

Марија Минкек, Светосавска 3/15, 12000 Пожаревац – 12 година, воли музику, спорт, дописивање и путовања.

Goran Vujić, Pfeilstr. 25, 4290 Bosholt, B. R. Deutschland – 16 година, жели да се дописује са младима из Југославије.

Весна Настевска, Васил Горгов 29/25, 91000 Скопље – 14 година, сакупља постере.

Денис Сујолџић, Београдска 15, 78000 Бањалука – 10 година, воли музику, дописивање и спорт.

Виолета Перуновић, 27. марта 58, 81000 Титоград – 11 година воли музику и спорт, сакупља постере.

Данијел Мијић, Кеј Бориса Кидрича 9/7, 24400 Сента – 10 година, сакупља значке, марке и постере, воли музику, бави се кошарком.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: топ, фасцикла, околина, Орел, Полифем, наук, ув, расадиште, с, с, тн, конкрет, оперета, Ани, иф, дс, Кочо, окресак, мастерс.

СИЛУЕТА: број 5

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2021

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 48,00 динара, тромесечна 144,00 динара, полугодишња 288,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 96,00 динара, тромесечна 288,00 динара, полугодишња 576,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	50.-
СР НЕМАЧКА	DEM	83.-
ШВЕДСКА	SEK	297.-
ФРАНЦУСКА	FRF	276.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	71.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ
НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

УЗ ИГРУ...
ЗА ХОБИ...
УВЕК УЗ ВАС И...

BATMAN

WITH
ROBIN

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

